

คำปรารภคณะกรรมการ

น้ำท่วมสวนโมกข์นานาชาติ ต้องงดการอบรมชาวต่างชาติ ช่วงวันที่ ๑-๑๐ เม.ย. ๕๔ ครั้งนี้รุนแรงกว่าที่ผ่านมา ไม่มีใครคาดคิดว่าน้ำจะท่วมในฤดูแล้ง ก่อนจะถึงวันสงกรานต์เพียง ๒ สัปดาห์ ศาลาปฏิบัติธรรม อาคารที่พัก ห้องน้ำห้องส้วมรวมทั้งโรงเก็บของ ถูกน้ำท่วมเสียหาย เครื่องสูบน้ำหลายเครื่องที่ติดตั้งไว้สำหรับสูบน้ำรดต้นไม้ถูกน้ำท่วมจมมิดทั้งหมดบทเรียนครั้งนี้ ช่วยสอนได้ดีเรื่อง ความไม่ประมาทน้ำท่วมข้าวของเสียหายเป็นเพียงเรื่องทางวัตถุ ทำอย่างไรจิตใจจึงจะไม่เป็นทุกข์ เป็นโอกาสดีที่ได้ทดสอบ เพื่อสอปโล้เลื่อนชั้นตัวเอง

สวนโมกข์นานาชาติ มีพื้นที่ติดต่อกับภูเขาน้ำร้อนถึง ๒ ลูก พบหลักฐานร่องรอยที่แสดงให้เห็นว่า แต่เดิมพื้นที่แถบนี้เคยเป็นทะเลมาก่อน คูคลองร่องน้ำตามธรรมชาติมีมากมายช่วยให้แม่น้ำฝนที่ตกลงมาไหลลงสู่ทะเลได้สะดวก ชาวบ้านที่อยู่อาศัยกันมาแต่เดิมไม่มีปัญหาเหล่านี้ ด้วยวิถีชนบทที่ผู้คนอยู่กันอย่างเรียบง่าย สอดคล้องกลมกลืนไปกับธรรมชาติแวดล้อม

ปัจจุบันกระแสของวัตถุนิยมไหลบ่า เข้าท่วมทุกหมู่บ้านในชนบท ความเจริญทันสมัยนำเอาความยากจนและหนี้สินมามอบให้เป็นของกำนัล ทุกครัวเรือน ภาครัฐต่างมุ่งเน้นนโยบายประชานิยม ใช้เงินเป็นเยื่อล่อหรือกับดัก คำนิยมเรื่องการกินดีอยู่ดี มีความสุขสะดวกสบาย ให้ได้รับการส่งเสริมอย่างชนิดหลบลี้หนีตาย จนมองไม่เห็นปัญหาหรือภัยภยันตรายที่จะเกิดขึ้นตามมา การพัฒนาแทบทุกด้านทำกันแบบเร่งรีบ เพียงเพื่อให้คะแนนนิยม สิ่งที่ทำได้ผลดีจึงเป็นเพียงการพัฒนาแต่ทางวัตถุเท่านั้นเอง.

ชำระ ฯลฯ และ ฯลฯ ตั้งแต่เซ็กซ์นิรภัยแล้วก็อุปนิสัย ทำตัวเป็นทาสผู้ภักดี กับเหตุผลวิทยาศาสตร์โดยไม่รู้ตัว และบังคับให้ผู้ที่เรารักทำตามอีกด้วย

กว่าจะรู้ว่า อยู่กับความไม่รู้ ทำตัวเป็นทาสของโลกาภิวัตน์ ก็ภาวนา หาความจริงอยู่ยี่สิบปี

การเข้าถึงความจริง มิใช่ว่าจะหนีสังคมทันสมัยไปอยู่ป่าแต่เสมือน จิตได้คร่ำครวญว่า การที่เราทำอะไร เราควรรู้เห็นเหตุปัจจัยที่ไปที่มาของ เหตุผลเหล่านั้น เพื่อที่จะได้ไม่เดินตามๆ กันอย่างมืดบอด อย่างต่ำที่สุด จะได้สำนึกถึงสิ่งที่ตนกำลังยึดไว้เป็นกิจวัตร อย่างกลางก็จะได้ระวัง ไม่ให้สุดโต่งไปกับกระแสของสังคม อย่างสูงก็เพื่อพาคิดของตนออกนอก กรอบของเหตุผลวิทยาศาสตร์ จะได้ไม่ต้องเป็นกระต่ายตื่นตูม เมื่อรับรู้ ข่าวสาร ข้อมูล หรือคำทำนาย จากความรู้อินเทรนต์

ยังหวังใจว่า หนังสือนี้จะคลิกหัวใจของผู้อ่าน ที่ต้องการประกาศ อิสรภาพของหัวใจ จากความเชื่อทั้งหลายที่ล้วนสร้างมาจากกระแส ทุนนิยม เพื่อจะสะดุ้งตื่นจากเศรษฐกิจศาสตร์ทุนนิยมกระแสหลัก เข้ามา เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันที่รักยิ่ง อันเป็นที่คุ้มกันยิ่ง ของข้าพเจ้าผู้เขียนหนังสือ เล่มนี้

สิริวรรณ

5 ธันวาคม 2554

คนชราเช่นข้าพเจ้ามักจะหวงถึงสิ่งหนึ่งซึ่งไม่มีวันกลับคืนสู่สังคม
โลกาภิวัตน์ นั่นคือ คិតถึงวันน้ำขึ้นน้ำลงตามกำหนดข้างขึ้นข้างแรมของ
ดวงจันทร์

ข้างขึ้นเดือนหงายสามารถออกมาอ่านหนังสือดังท่ามกลางแสงจันทร์

ข้างแรมเดือนมืดต้องจุดตะเกียงอ่าน ถ้าเป็นการอ่านนิยายต้องแอบอ่าน
เพราะผู้ใหญ่ห้ามอ่านถูกจับได้เมื่อไรจะโดนลงโทษหนัก

มีพฤติกรรมอีกมากที่สัมพันธ์กับคืนข้างขึ้นและข้างแรม เช่น การเป็น
เวรตักน้ำคลองใส่ตุ่มไว้ใช้ การเป็นเวรรองน้ำฝนไว้ดื่ม อื่นๆ อีก พฤติกรรม
เล่นสนุกมักจะสัมพันธ์กับน้ำขึ้นน้ำลงเสมอ

สมัยโน้นไม่มีการเรียนเพิ่ม ไม่มีการเรียนลด นักเรียนยังชื่อ โกงไม่เป็น
โวยวายไม่เป็น แม้วันสอบเอนทรานซ์เกิดฝนตกหนัก นักเรียนฝ่าฝน
มาสอบไม่ทัน หน้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังเป็นคลองสองฟากฝั่งของ
ถนนพญาไทการสอบก็ยกเลิกในวันนั้น และมาสอบในวันถัดไป

สภาพเก่าๆ อีกมากที่ประทับอยู่ในใจ และไม่มีวันหวนคืน

ไม่รู้ว่าโชคดีหรือโชคร้าย เพราะการศึกษาถึงระดับปริญญาเอก ทำให้
ข้าพเจ้าได้รับการอบรมและคิตรีเคราะห์อย่างคนตะวันตก มีอาจารย์เป็นฝรั่ง
อ่านหนังสือฝรั่งมากกว่าอ่านหนังสือไทย

การถูกฝึกฝนให้ค้นคว้าเอกสาร เรื่องราวต่างๆ ทำให้ข้าพเจ้าพบ
ความจริงในประวัติศาสตร์ว่า คนคิดล้ำยุคมักจะตายทั้งเป็น โดยเฉพาะ
นักคิดตะวันตกกับการถูกเผาทั้งเป็นมักจะคู่กัน

อิทธิพลความเชื่อเกี่ยวกับสารบริสุทธิ์	88
อิทธิพลของความเชื่อเรื่องใจบริสุทธิ์กลับลดลง	90
มาตรฐานของความบริสุทธิ์ของนักวิทยาศาสตร์	91
มาตรฐานของความบริสุทธิ์ของพุทธ	94
วิธีตรวจวัดความบริสุทธิ์ตามมาตรฐานของวิทยาศาสตร์	96
วิธีตรวจวัดความบริสุทธิ์ตามมาตรฐานพุทธ	97
การจัดลำดับความสำคัญของความบริสุทธิ์	98
การจัดลำดับความสำคัญของความบริสุทธิ์เชิงพุทธ	98
อาณัติยของข้อมูลเดี่ยวที่รวบรวมได้จากสารบริสุทธิ์	99
อาณัติยของข้อมูลเดี่ยวที่ได้จากการกระทำจิตบริสุทธิ์	101
อันว่าความบริสุทธิ์ คมความคิดของแมซี ดร.ไฟเราะะ ทิพยทัศน์	103

บทที่ 5

รู้ซึ่งถึงผลกระทบของเหตุผลเชิงประจักษ์

ทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงสภาวะการปล่อยวาง	107
วิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุผลเชิงประจักษ์	
ระหว่างตะวันตกกับพุทธ	112
ลักษณะเหตุผลเชิงประจักษ์ของพุทธ	116
เป้าหมายของวิทยาศาสตร์มีอิทธิพลจากความเชื่อรูปอมตะ	118
เป้าหมายของพุทธมีอิทธิพลจากความเชื่อเรื่องทางสายกลาง	120
ต่อไปนี่คือพฤติกรรมของมนุษย์ผู้เข้าถึงทางสายกลาง	121
ลักษณะทั่วไปของโลกาภิวัตน์ในระดับสังคมศาสตร์	122
จุดอ่อนของการลอกสังคมศาสตร์สากลมาใช้กับสังคมไทย	126
คมความคิดของ ดร.เสกสรร ประเสริฐกุล	129

บทที่ 6

จิตตนิยามกับการปล่อยวาง

จิตตนิยามมีในพุทธมหายานมากกว่าพุทธเถรวาท	131
จิตตนิยามของเถรวาทและกลวิธีปล่อยวาง	135
จิตตนิยามของพุทธมหายาน (ที่ไม่มีในพุทธเถรวาท)	140
จิตเดิม	144
อาลัยจิต	145
จิตหนึ่งและจิตว่าง	147
จิตหนึ่งแบบเทียบไม้ (จิตหนึ่งของลัทธิธรรมปุณฺณทริกสูตร)	149
จิตหนึ่งของหัวเหยน (จิตหนึ่งของอวตังสกสูตร)	152
จิตพุทธหรือโพธิจิต	156
กว่าจะอ่าน “สูตรของเว่ยหลง” และ “คำสอนของฮวงโป” เข้าจิต ...	158
สัมมาทิฏฐิต้องได้จากกัลยาณมิตร	163

บทที่ 7

การสร้างสมดุลตามแนววิถีพุทธ

สิทธิที่เท่าเทียมกันเชิงพุทธ	165
หลักการสร้างสมดุลของชีวิต	172
1. อบรมจิตให้รู้คุณค่าของสรรพสิ่ง เพิ่มเติมจากมูลค่าของมัน	172
2. ฝึกการเป็นผู้ประหยัด ใช้ทุกอย่างอย่างคุ้มค่า	177
3. ฝึกการพูดโทรศัพท์เฉพาะที่จำเป็น	179
4. ความสันโดษและความกตัญญูแท้จริงคือเรื่องเดียวกัน	180
5. การทำเป็นนิสัย จะเป็นตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพสูง	181

บทที่ 1
คลอของลัดโพธิ์ทางจิตวิญญาณ

คณาธิบดี ตำนานทางวิญญาน

คนกรุงเทพฯ จำนวนไม่น้อย คงซาบซึ้งใจดีว่า การที่น้ำไม่ท่วม กรุงเทพฯ ในวิกฤติการณ์น้ำท่วมภาคเหนือทั้งตอนบนและตอนล่าง ภาคกลางที่ราบ เหนือที่ลุ่มกรุงเทพฯ ในเดือนกันยายน 2554 ก็เพราะคลอง ลัดโพธิ์และประตูน้ำโครงการในพระราชดำริ เพิ่งเปิดใช้เมื่อปีที่แล้ว

ปราศจากคลองลัดโพธิ์และประตูระบายน้ำไหลลงเจ้าพระยาออกอ่าวไทย ปานนี้กรุงเทพฯ ก็คงกลายเป็นเมืองบาดาลไปเรียบร้อยแล้ว

นักชาวไทยทีวีช่องสาม ได้ยื่นแช่น้ำสัมภาษณ์ตัวแทนบางตำบล ในจังหวัดอุทัยธานี ตำบลที่ไม่เคยเลยจะต้องเผชิญน้ำก้อนใหญ่อย่าง รวดเร็ว น้ำจากเหนือไหลท่วมนานแรมเดือน นอกจากจะต้องสูญเสียพืชผล ทางการเกษตรแล้ว ชวีญของชาวบ้านยังผวา ที่ต้องใช้ชีวิตบนเตียงหนีน้ำ การนอนบนเตียงหนีน้ำนั้น สร้างชวีญพวกกลัวน้ำท่วม ตอนกลางคืน กลัวตกน้ำ ตอนนอนหลับ กลัวสัตว์ร้ายมารวมใช้เตียง เป็นต้น

ในหลวงทรงห่วงใยวิกฤติการณ์การเกิดอุทกภัยครั้งนี้ เพราะน้ำจะท่วมแช่นาน ท่วมบริเวณกว้างกว่าที่เคยท่วมในปีก่อนๆ ท่วมซ้ำซากท่วมแล้วท่วมอีก ในหลวงเห็นความอัศจรรย์ของคลองลัดโพธิ์ ที่เป็นคลองขุดตัดตรงจากแม่น้ำสุอ่าวไทย ดังนั้น ทรงให้ข้าราชการผู้ใหญ่ ไปคิดโครงการแบบเดียวกับคลองลัดโพธิ์จากภาคเหนือสู่ที่ราบลุ่ม ภาคกลางกว่าจะถึงปากอ่าวไทย

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ในหลวงทรงเห็นเหตุแห่งการเกิดอุทกภัย มันไม่ใช่จากภาวะโลกร้อนหรือการตัดไม้ทำลายป่าเท่านั้น แต่มันเกิดจากการที่น้ำต้องไหลคดเคี้ยว ตามคูกแม่น้ำ ทำให้เมื่อปริมาณน้ำฝนมากจะเกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน ท่วมบริเวณกว้าง อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน

อุปมาการแก้ปัญหาของในหลวงได้ช่วยคนกรุงเทพฯ ไม่ให้ต้องจมอยู่ในเมืองบาดาล ข้าพเจ้าเห็นชัดในพระปรีชาสามารถของพระองค์ ถ้าผู้ใดเห็นเหตุแห่งปัญหาได้ตรงจริง วิธีแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดก็เกิดขึ้นได้

ทุกวันนี้มีการเชื่อว่า การเป็นหนี้ผ่านบัตรเครดิต การได้เงินสดมาง่าย นำไปใช้ซื้อของที่หมายตา เพราะทนกลลวงของโฆษณาไม่ได้ เรียกสภาวะการเป็นหนี้เช่นนี้ว่า คือ ความโง่เขลา ความรู้สึกโง่เขลาที่กุ้หนี้เบิกเงินมาใช้ล่วงหน้าได้ เป็นการแสดงว่า คนไทยเลิกเห็นด้วยกับพระพุทธเจ้าที่ว่า ความไม่เป็นหนี้เป็นความสุขของฆราวาส

เงินสดกดมาได้ง่าย ไม่ต่างจากฝนตกจากฟ้าผ่า ท่วมทับต้นหญ้าที่เกิดจากการถูกระตุ้นด้วยกลเม็ดทุกรูปแบบ จาระโนหมดได้ยาก เพราะเป็นสังคมยุคที่ถือว่า การหลอกลวงให้อยากได้เป็นความคิดสร้างสรรค์ของการค้าขาย หรือเป็นความสร้างสรรค์ของการให้คนควักเงินจากกระเป๋าจ่ายอย่างเต็มใจและถูกกฎหมายอีกด้วย

ผู้ใดเป็นนักปฏิบัติธรรม คงจำคาถาอัลสลชี ซึ่งเป็นคาถาบาทเดียวที่
พราหมณ์อุปติสสะ ลูกชายของ นางสารี พึงแค่ประโยคเดียวหลุดพ้นจาก
ความหลงผิดเป็นโสดาบันบุคคลทันที

พราหมณ์อุปติสสะถามพระอัลสลชีว่า “อาจารย์ของท่านคือใคร?
อาจารย์ของท่านสอนว่าอย่างไร?”

ท่านพระอัลสลชีตอบพราหมณ์อุปติสสะ ระหว่างเดินบิณฑบาตว่า
“พระพุทธองค์คืออาจารย์ของอาตมา” ท่านสอนว่า “ธรรมใดที่มีเหตุเป็น
แดนเกิด ตถาคตตรัสถึงเหตุ นั้น”

เช่นดูโฆษณาอยากได้โทรศัพท์รุ่นใหม่ เพราะมีฟังก์ชันเยอะ อยากกิน
อาหารเสริมที่เขาว่าทำให้ฉลาด อยากได้เครื่องสำอางที่เขาว่าทำให้ผิวเนียน
อยากอยู่คอนโดมิเนียม เขาว่าวิวยสวย การเดินทางสะดวก ฯลฯ และ ฯลฯ

กระแสความอยากถูกปลุกเร้าทุกทาง เพราะการโฆษณาชวนความ
แนบเนียนแห่งกลลวง ดูแล้วเหมือนดี เสมือนกระแสน้ำดูแล้วเหมือนดี
เมื่อกระแสน้ำไหลมาไม่ถูกกาลเทศะ ของที่วาดิกกลายเป็นได้ชื่อใหม่ว่า
อุทกภัย (น้ำซึ่งเป็นสิ่งดีทำให้เป็นภัยได้มากมหาศาล)

ทำไมผู้บริโภคจึงถูกเร้าได้ ทั้งๆ ที่ฟังโฆษณาก็ไม่รู้เรื่องไม่สื่ออะไร
ในโฆษณาที่เรียกว่าดี เช่น นมผงชนิดหนึ่งเพิ่ม ARA 75% (แปลว่าอะไร?)
เครื่องสำอางมี SPF 22 (?) เครื่องดื่มมี อะมิโน โอเค (?) สารมีประโยชน์
7 อย่าง (7+7) (?+?)

ลองดูโฆษณาด้วยใจเป็นกลาง ท่านจะเห็นได้ชัดเจนว่า เขามีได้
สื่ออะไรเลย ท่านก็ไม่รู้ ไม่เข้าใจด้วย แต่คำพูดอักษรย่อที่ท่านไม่รู้ ไม่เข้าใจ
ด้วย แต่ท่านก็กักเอาเองว่ามันดี เพราะเหตุว่ามีแต่คำพูดและอักษรย่อ
ที่ไม่เข้าใจความหมาย

เพราะท่านครีทธาว่า อักษรย่อเหล่านั้น คงเป็นตัวแทนของความคิด
ของความอัศจรรย์ ใช่หรือไม่?

ย้อนประวัติศาสตร์ไป สมัยที่ธาตุยังรู้จักกันแค่ 20 ธาตุนั้น สัญลักษณ์
เรียกตัวแทนของธาตุเป็นสัญลักษณ์เสมือนภาษาจีน คือ มีการสื่อสมบัติของ
ธาตุเป็นตัวแทนเรียกชื่อ แต่ทว่าสมบัติที่เติมลงไปในสัญลักษณ์ทำให้จำได้ยาก
นักศึกษาวาฬวีน ชื่อเบอร์ซีเลียสเสนอให้เรียกชื่อย่อของชื่อธาตุแทน
สัญลักษณ์ที่ใช้อยู่เดิม เช่น H เป็นสัญลักษณ์ชื่อของธาตุ Hydrogen O
เป็นสัญลักษณ์ แทนธาตุ Oxygen

ดังนั้นการเรียกชื่อธาตุต่างๆ จึงมิได้สื่อสมบัติใดๆ ของธาตุชนิดนั้นๆ
มิได้แตกต่างจากคนชื่อ “นายฉลาด” แต่จริงๆ ไอคิวของนายฉลาดอาจต่ำก็ได้

ทุกครั้งที่เราปรากฏภาพโฆษณาบนหน้าจอทีวี จะมีตัวย่อและคำเต็มที่เป็น
ภาษาอังกฤษ แม้แต่การแต่งกลิ่นด้วยดอกมะลิก็ยังพูดว่า จัสมีนอาโรมา
เพื่อหลอกให้คนไม่รู้ย่นของภาษารู้สึกว่า ดี มีคุณค่า และสร้างจินตนาการ
เชิงบวกต่อไปด้วยตนเอง

ชื่อย่อ ชื่อเต็มต่างๆ ที่เสนอขายสินค้ากันในโฆษณาทีวี ล้วนแล้ว
แต่เป็นชื่อชื่อโมเลกุลธรรมดา มีอยู่ทั่วไปในอาหารปกติ หรือมีอยู่ในผัก
ริมรั้วบ้าน ถ้าหากไม่จินตนาการว่า ชื่อย่อชื่อเต็มต่างๆ คือของดีมีประโยชน์
เราจะได้ไม่ต้องการไปทดลองไม่ต้องไปซื้อให้เปลืองทรัพย์ แถมยังมีทิบต่อ
ทั้งเป็นขยะ สร้างมลพิษให้กับบ้านเรือนอีกด้วย

ท่านผู้อ่านลองหยิบนมกล่องหรือน้ำผลไม้กล่อง หรือน้ำดื่มเจือสี
อะไรก็ได้หนึ่งกล่อง แล้วพิจารณาอย่างตั้งใจ พินิจให้เห็นจริงว่า ข้อมูล
เชิงวิชาการที่อยู่บนทิบห่อที่ดูดีนั้น มีอะไรเกี่ยวข้องกับสารที่บรรจุภายในบ้าง

ท่านจะไม่พบว่า มีสารอะไรเลย ที่ท่านจำเป็นต้องซื้อสิ่งเหล่านั้น มาดื่ม มากิน แคร่รับประทานอาหารตามปกติ ตามวิถีชาวบ้านก็ได้สารอาหารดังกล่าวครบถ้วนแล้ว

หยุดคิดสักนิด มีอะไรในสินค้าเหล่านั้น ที่มีคุณค่าพอที่จะนำมาเพิ่มคุณภาพของชีวิตบ้าง

แต่ทว่า มันกลับเป็นปัจจัยของความสิ้นเปลือง บางชนิดก็ควรเข้าข่าย เป็นอาหารขยะ เป็นสารพิษต่อสุขภาพ ทำให้ตับไตต้องทำงานหนัก บางชนิดก็น่ากลัวว่าจะมีสารแปลกปลอม หรือแม้แต่สารอาหารที่เป็นประโยชน์ก็อาจถูกทำลายหมดไปแล้ว ระหว่างกระบวนการหีบห่อ

ถ้าท่านมีเศรษฐฐานะหาเข้ากินค่า หรือหาวันนี้ต้องส่งดอกเบีย้บัตร เครดิตที่ใช้เงินไปล่วงหน้าแล้ว ท่านต้องเสียเงินซื้อของอุปโภคบริโภค ที่ไม่จำเป็นเหล่านั้น นอกจากนี้ยังต้องเสียดอกเบีย้กับเงินที่ใช้ล่วงหน้า รวมกับเสียภาษีมูลค่าเพิ่มของสินค้าที่ซื้ออีกด้วย

หยุดคิดสักนิด ความคิดที่เห็นจริงตามธรรมชาติอาจเกิดขึ้น และนี่คือการเห็นเหตุแห่งรายจ่ายฟุ่มเฟือย ที่ไร้ประโยชน์ แต่สร้างโทษคือก่อหนี้สิน ถ้าท่านคิดได้จริง นี่คือนโยบายลัดโพธิ์ทางจิตวิญญาณของท่านนั่นเอง

ทุกวันนี้มีฝรั่งจำนวนหนึ่ง นั่งสมาธิที่จะลอยตัวได้ เพื่อพิสูจน์ทฤษฎี แรงโน้มถ่วงของนิวตันว่า ไม่เป็นจริง

ทุกวันนี้มีฝรั่งจำนวนมาก ชอบสินค้าแทบทุกอย่างที่ทำด้วยมือไม่ว่า จะผ้าปัก เครื่องประดับ ปัจจัยสี่ที่ทำด้วยน้ำมือมนุษย์ รวมทั้งต่อต้านการใช้สินค้า ที่ทำจากเทคโนโลยีทันสมัย เช่นต่อต้านการดื่มนม ที่ได้จากวัว ถูกเลี้ยงด้วยอาหารทันสมัย ต่อต้านการกินไข่ไก่ เนื้อไก่ เนื้อหมู ที่เลี้ยง

โดยฟาร์มสมัยใหม่ เพราะถือว่าการเลี้ยงทันสมัยเหล่านั้นเป็นการทารุณสัตว์ ฯลฯ และ ฯลฯ

ในสังคมไทยที่ถือศีลห้า มีนัยโดยรวมห้ามเบียดเบียนตนเองและเบียดเบียนผู้อื่นกลับโหมโฆษณาและทำประชาสัมพันธ์อย่างเอาเป็นเอาตาย เพียงเพื่อให้ผู้คนมีศรัทธาต่อสินค้าบริโภคอุปโภคที่ทำจากโรงงานอุตสาหกรรม ศรัทธาให้เชื่อว่าสิ่งดังกล่าวเป็นของดีหลายชั้น ดีทั้งผู้บริโภคดีทั้งสภาวะเศรษฐกิจ ดีที่ยกระดับความเจริญของสังคม

“ทิวเมื่อไรแวะมา “.....” ตื่นเช้าอยากกินอะไร..... “(สำเร็จรูปทั้งนั้น).....” เดี่ยวก่อนบริโภค บริโภคก่อน..... “(กินแล้วผอม).....” บิด จุ่ม ชิม คริม (บอกวิธีกิน)..... ฯลฯ และ ฯลฯ ล้วนเป็นสัญลักษณ์อันตรายที่ทำให้คนสูญเสียสุขภาพเอาตัวรอดของความเป็นชีวิตทั้งสิ้น

ชีวิตทุกชนิดจะรู้ว่าสิ่งใดเป็นอาหารของตน มนุษย์สูญเสียสมรรถนะนี้ไปมาก แต่สังคมอินเทรนด์กำลังสูญเสียสมรรถนะนี้อย่างสิ้นเชิง เป็นสถานะที่น่าตกใจยิ่งกว่าทุกภัย และโรคร้ายแรงระบอบรวมกันเสียอีก คือการสูญเสียความสามารถที่จะหาอาหารใส่ปากตนเอง

ซึ่งต้องแก้ด้วยคาถาอัศจรรย์เท่านั้น

ต้องหาเหตุว่าปัจจัยร้ายแรงต่อความอยู่รอดของชีวิตที่ทำให้สังคมไทยคิดว่า สิ่งเหล่านี้คือ ความถูกต้อง เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

ต่อไปนี้เป็นความคิดของข้าพเจ้า

(1) การไม่ได้เริ่มต้นให้ตระหนักรู้ว่า วิทยาศาสตร์เป็น “สมมติลัจจะ” หมายถึงเป็นข้อตกลงของ มนุษย์อย่างหนึ่งเท่านั้น

ถ้ามนุษย์ไม่รับข้อตกลงแรกเริ่ม ความรู้วิทยาศาสตร์ก็หมดความหมาย
 เสมือนเราไม่ยอมรับเส้นปักปันเขตแดน หรือเส้นแบ่งน่านน้ำ ที่องค์การ
 ระดับโลกสมมติขึ้น เขียนขึ้น แล้วมาบังคับใช้ ถ้าเราไม่ยอมรับก็ได้
 เพราะมนุษย์ยังมีสัญชาตญาณอย่างหนึ่งคือ การอยู่ที่นั่นนานมาแล้ว
 อยู่ๆ ก็มีความหมายออกมาให้เคลื่อนย้ายออกไป สามัญสำนึกของคนทั่วไป
 จะเกิดการต่อต้านชัดเจนหรือต่อสู้ ถ้าหากมีอำนาจพอ

(2) การมิได้สอนให้เห็นถึงความแตกต่างของระบบสมมติกับความ
 เป็นจริง เช่น มาตรฐานสมมติ คุณค่าสมมติ หน่วยสมมติ สัญลักษณ์สมมติ
 แผนภาพสมมติ กราฟสมมติ ฯลฯ ว่า..... สิ่งสมมติและถูกบังคับให้เชื่อ
 ปฏิบัติตามต่างจากระบบจริงๆ ของธรรมชาติอย่างไร การมิได้ให้ตระหนัก
 รู้ว่า มาตรฐานสากลหน่วยสากล สัญลักษณ์สากล แผนภาพสากล ตัวย่อ
 สากล ฯลฯและ ฯลฯ ที่ทุกคนกำลังใช้นั้นต้องได้มาด้วยการหละลึ่งที่มีอยู่
 เดิมอะไรบ้าง

ทุกอย่างในโลกนี้ ไม่มีของฟรี
 ได้ของสากลมา ก็ต้องเสียของดั้งเดิมไป

เราต้องสอนให้คนไทยได้ตระหนักความสูญเสียที่เกิดจากการรับของ
 สากลไปด้วย

สมัยก่อน เด็กสาวถูกบังคับให้แต่งงานกับชายสูงวัยมีหวังอับอาย
 หรือฆ่าตัวตาย (ถ้ามีคนรักอยู่แล้ว) แต่สมัยนี้กลับสลัดคนรักที่เป็นคนไทย
 เพื่อควงคู่กับชายชราจากตะวันตก คำนิยมดังกล่าว เป็นการสูญเสียระดับ
 รากเหง้าของวัฒนธรรมแห่งความเชื่อเดิม

ปัญหาสังคมอีกมากมาย ทำลานเสวนาหรือสัมมนาระดับไหนๆ ก็
ไม่มีทางยุติ หรือได้ข้อสรุป

แต่ถ้าใช้คาถาอัสชิตคาถาเดียว รู้เหตุแห่งปัญหาทันที นั่นคือ การเรียน
การสอนของสังคมไทย อพยพความรู้จากต่างประเทศมาทั้งดุ้น อย่างรีบเร่ง
อย่างรวบรัด และไม่บอกที่มาที่ไปของความรู้เหล่านั้น ว่าสมมติกันมาอย่างไร
มีโครงสร้างและกระบวนการหาความรู้เหล่านั้น มาอย่างไร

ที่สำคัญที่สุดคือต้องจ่ายปัญญาญาณที่ส่งต่อจากโบราณกาลไปเท่าไร
ปัญญาญาณที่คนไทยเคยรู้โดยไม่ต้องสอน เช่น การเกรงใจผู้อื่น การเคารพ
ผู้อาวุโส การกตัญญูต่อบุพการี การรู้จักแบ่งปัน การไม่กล้าทำชั่วในที่ลับ
ในที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่นจัดการไม่กล้าจบบ้างผู้มีบารมี การไม่กล้าเดินรำ เปิดเผย
ร่างกายตนเอง การทำท่าพิสดาร การพูดจริงครึ่งหนึ่ง พูดเล่นเป็นจริง
การมก่ง่ายกินใช้ (บริโภคนิยม) สิ่งที่คุณอื่นทำขึ้น ฯลฯ ยังมีอีกมาก

(3) การละเลยที่จะจัดการเรียนการสอนให้คนไทยมองเห็นความ
แตกต่างระหว่าง ทฤษฎี ภูมิ หลักการของวิทยาศาสตร์กับ ทฤษฎี ภูมิหลัก
การของพุทธธรรม

และเลวร้ายยิ่งกว่านั้นคือ การสอนระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้กำลัง
พยายามจะเชื่อมประสานทฤษฎี ภูมิ หลักการของพุทธธรรมให้เข้าเป็น
เนื้อเดียวกันกับทฤษฎี ภูมิ หลักการของวิทยาศาสตร์

ทั้งนี้โดยคิดเอาเองว่า นี่คือ การทำเด็กหลุดแค้นทางจิตวิญญาณ
หารู้ไม่ว่า การทำดังกล่าว คือการสร้างมิจฉาทิฐิให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่าง
สมบูรณ์แบบ

ถ้าไม่ล้าไปกว่า นักวิชาการของไทยคือ หนอนบอนไล่ตัวจริงของ คุณธรรม และจริยธรรมของคนไทย เพราะมีความตั้งใจผิด คิดผิด เพียรผิด พยายามผิด ทำทุกอย่างเป็นมิจฉามรรค ก็ได้มิจฉาทิฏฐิ ออกมาเต็มๆ ตามความพยายามที่ทำ

ส่วนเยาวชนของชาติแค่เป็นแพะรับบาปทางความคิด

ถ้าล้ากันได้ก็ดี จะมองเห็นเหตุแห่งปัญหาได้ตรงจริง

เพราะทางแก้ไขวิกฤตการณ์ ก็คือ มองตรงไปที่เหตุเกิด ต้องชี้ให้เห็นว่า เหตุที่เกิดเพราะอะไร

นั่นก็คือใช้คาถาสลธิ ปรับแก้ปัญญาที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ ให้เป็นลัมมาทิฏฐิ โดยด่วน

การเทอดทูนโครงการพระราชดำริ และประชาสัมพันธ์ให้คนไทย ทำตาม เป็นการแก้ที่ปลายเหตุ

ต้นเหตุที่แท้จริงคือ เรามิได้สอนความรู้วิทยาศาสตร์ให้สมจริงกับ สมรรถนะของความรู้ สมรรถนะที่ใช้ได้ดีเฉพาะทางเท่านั้น เราสอนความรู้วิทยาศาสตร์ให้กลายเป็นลึงค์ดีลิตีธิ แทนลึงค์ดีลิตีธิดั้งเดิม ที่ลึงคม ไทยยึดถือแต่โบราณกาล

ลึงค์ดีลิตีธิดั้งเดิม คือ อำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยซึ่งปัจจุบันเลื่อนกลาง จางหายไปจากหัวใจของคนไทยผู้ทันสมัย

ลัทธิธรรมดั้งเดิม คือ การสอนให้เห็นคุณค่าของชีวิตตน สอนให้เห็น ถึงการได้ปัญญาจากการทำด้วยมือตน การสอนให้เห็นถึงความสุขที่ได้จาก ภายในตน บัดนี้การสอนเช่นนี้สาบสูญไปจากวงการศึกษาของไทย

สรุป คำนำของปัญญาญาณ คือ

1. มีสมรรถนะที่จะมองเห็นมัจฉาปฏิภูลิ ว่าเป็นต้นเหตุของปัญหาอันไม่มีที่สิ้นสุด

2. มีสมรรถนะที่มองเห็นการไร้เหตุผลของตนเอง ที่อาจถูกกระตุ้นความอยากบริโภคสิ่งต่างๆ ที่ไม่จำเป็น โดยเข้าใจผิดคิดว่า เป็นของจำเป็น

3. มีสมรรถนะที่จะมองเห็นว่า ความอยาก ความต้องการทั้งหลายของเราถูกเร้าโดยสิ่งที่เป็นมายา ได้แก่ถูกเร้าให้เกิดความอยากโดยแสง สี เสียงในรูป ของเทคโนโลยี หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยที่รู้ทั้งรู้ว่า สิ่งเร้าเกิดจากการตัดต่อ เป็นของเสมือน เป็นของเทียมไม่ใช่เรื่องจริง ไม่ใช่สิ่งจำเป็นต่อการรอดชีวิต เป็นแค่ภาพการเคลื่อนไหว ของแสง สี เสียงที่สอดรับกับโสตประสาทของมนุษย์ ถ้าเร็วหรือช้ากว่าที่โสตประสาทของมนุษย์จะรับได้ การโฆษณาเหล่านั้นจะไม่มีผลลัพธ์ตอบสนองใดๆ

4. ต้องชี้ให้เห็นว่า สมรรถนะของมนุษย์สามารถจะรู้ได้ว่า สิ่งใดจริง สิ่งใดเทียม สิ่งใดมีคุณ สิ่งใดมีโทษ ถ้ามนุษย์ถูกอบรมให้มีสติปัญญา ให้เข้าถึงความจริงสมมติ และความจริงปรมาตถ์ ตั้งแต่แรกเริ่ม มนุษย์ก็จะสำนึกรู้ว่าควรวางใจอย่างไรกับของสมมติ เหล่านั้น กิน ใช้ ดม สัมผัสอย่างไร จึงจะให้สิ่งสมมติเป็นคุณประโยชน์มากกว่าเป็นโทษ และควรหาทางออกอย่างไรจึงจะแก้ปัญหาอย่างถาวร ไม่ใช่แก้ไขปัญหามาตามอาการ ส่วนเหตุของปัญหาที่ยังคงเรื้อรังฝังอยู่ข้างในเช่นเดิม

ทุกวันนี้เราส่งเสริมเร้าให้เยาวชนของชาติสังเคราะห์ความคิด สร้างสรรค์ หรือความคิดที่ยิ่งใหญ่ ตามหลักของพุทธธรรม ถ้าหากความคิดที่ยิ่งใหญ่ได้มาเสริมกับบารมีที่ทำไว้ดีแล้ว เพียงแต่เป็นมัจฉาปฏิภูลิ

นี่คือเหตุแห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ นี่คือนเหตุแห่งโคกนาฏกรรมทางการเมืองที่ทำให้เกิดการสูญเสียอย่างย้งใหญ่ พุทธธรรมถือว่า ความคิดที่ถูกต้องชอบธรรม แม้แต่เป็นความคิดธรรมดา ยังมีคุณค่าต่อสันติสุขและสันติภาพของสังคมมนุษย์มากกว่าความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นมิจฉภาทิจญ์เสียอีก

ความคิดแบายคายของผู้ตื่นรู้เบิกบาน เต็มไปด้วยกลวิธีแก้ปัญหาคด้วยอุปมาด้งคดองัดโป้ทางวิญญาณ หรือการกลับขั้วของความคิดให้ต่าน้ำของปัญญามิจฉภาทิจญ์ เปลี่ยนเป็นต่าน้ำของปัญญาสัมมาทิจญ์ ถ้าทำเช่นนี้แล้ว ปัญหาคทุกอย่างจะมีวิธีแก้ได้ทั้งหมด

โดยเฉพา คากาอัลชี ที่พราหมณ์อุปติสสะฟังแค่ประโยคเดียวได้บรรลุเป็นโสดาบัน ครั้นบวชแล้วจึงปรากฎนาคระเตือง คคือ ผู้บรรลุธรรมเพราะเห็นชัดเจนว่า เหตุแห่งการเกิดก็เพราะอวิชชา ทำให้มนุษย์ทิกทักว่ามายาเป็นลัจธรรม ครั้นฟังธรรมเรื่องกฎแห่งเหตุปัจฉยอีกกฎเดียว ท่านก็บรรลุเป็นอรหันต์ ผู้เป็นอัครสาวกฝ่ายขวานาคว่า พระสาริบุตร

คความอัศจรรย์ของพุทธปัญญา

เป็นเรื่องปกติที่มนุษย์ส่วนมาคจะประพฤติเป็นผู้ตามที่ว่าง่ายเป็น เรื่องปกติที่อัจฉริยภพทางปัญญาของมนุษย์บาคคน ถูกยกย่องว่าเหนือธรรมดาสามัญ

ผู้ใตปลุกศรัทธากับมมหาชนได้ ก็ได้รับสมัญญานาคว่า ศาสตา ถ้าเพิ่มปัจฉยอีก 4 ปัจฉย คคือมีคัมภีร์ มีประเพณีสืบทอด มีถาวรวัตถุสำหรับทำพิธีกรรม และมีสาวกผู้สืบทอดคาสอน ครบองค์ห้าเมื่อไร ท่านเรียกผู้่นาคว่า “ศาสตาของศาสนา”

โลกาภิวัตน์ แท้จริงมีองค์ประกอบห้าครบตามนิยามของความ เป็นศาสนาเช่นกัน คือ มีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพื้นฐานดุดคัมภีร์ มีระบบระเบียบวิธีวิจัยดูเป็นประเพณีสืบทอด ทำเหมือนๆ กันทั้งโลก เชื่อกล้ายๆ กันทั้งโลกมีห้องวิจัย เป็นถาวรวัตถุของนักวิจัย มีศูนย์สรรพสินค้า เป็นที่พบปะของสาวกผู้เลื่อมใส มีนักคิดผู้ยิ่งใหญ่ไม่กี่คนเป็นศาสดาของ วิทยาศาสตร์ ตัวอย่าง เช่น เซอร์ ไอแซคนิวตัน เมนเดลลีฟ ผู้อนุมาน พีริออดิกเทเบิล มีชาลส์ ดาร์วิน ผู้เสนอทฤษฎีวิวัฒนาการ มีไอไลต์นั แมกซ์เพลงค์ ผู้มีอิทธิพลแห่งความเชื่อพลังแม่เหล็กไฟฟ้า มาตามคูรี คนต้นคิดเรื่องกัมมันตรังสี ถ้าจะให้บอกชื่อคนสำคัญจริงๆ นับได้อีกไม่กี่คน ก็หมดแล้ว ส่วนนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ไม่ใช่ นักคิดที่ยิ่งใหญ่ แต่กลับเป็น นักประดิษฐ์ นักตัดต่ออะไรทำนองนี้

ความคิดที่ยิ่งใหญ่ได้ปิดสนิทมานาน นับจากต้นศตวรรษที่ 20 นับ จากมีเครื่องอัตโนมัติ ความคิดที่ยิ่งใหญ่ของนักวิทยาศาสตร์ก็กลางเลือน

เมื่อปราศจากความคิดที่ยิ่งใหญ่ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึง ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง ทางการค้า ธุรกิจต่างๆ ความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีช่วยสร้างภาพลักษณ์ของสรรพสิ่งให้ดูดี รวมทั้ง นักวิทยาศาสตร์ไม่กล้าชี้ความจริงตรงๆ กลายเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ รับใช้สังคมด้วยการทำตามกัน ด้วยการอยากได้อำนาจบางอย่าง ด้วยการ เข้าไม่ถึงเหตุที่แท้จริง ด้วยการเน้นย้ำพิธีกรรมและวิธีการซับซ้อนว่า เป็นสิ่งจำเป็น ด้วยการยืนยันว่าตรรกศาสตร์คือความฉลาดที่สามารถ เอาชนะมนุษย์ด้วยกันได้เป็นความถูกต้อง ด้วยการอนุมานโดยไม่ได้บอก ให้ระวังช้อยกเว้น ด้วยการอุปนัยโดยมิได้ชี้แจงว่านั่นคือการเดาสุ่มอย่าง มีหลักการ ด้วยการพัฒนาหีบห่อและไม่ใส่ใจสาระข้างในว่าจะทำร้าย

สุขภาพกายและสุขภาพจิต สุขภาพปัญญาของมนุษย์สากลสหัสแคไหน ด้วยการ
อ้างพวกอ้างกันไปอ้างกันมาว่า ทั่วโลกเขาทำกัน และด้วยการไม่รับ
ผิดชอบสิ่งประดิษฐ์ที่ตนทำ ว่าเป็นเหตุให้เกิดมัจฉาปฏิภูมิมามากขนาดไหน

ไม่ว่าปัญญาจะมีอีกมากขนาดไหน ถ้าใครเข้าถึงคาถาอัศจรรย์ก็สามารถ
วางทุกปัญหาได้ฉับพลันทันที

นี่คือความอัศจรรย์ของพุทธปัญญา ที่ไม่มีในวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ในบทสวดมนต์อ้างถึงพระพุทธคุณ 9 ประการ ที่เป็นบทสวดที่คน
ไทยจำนวนไม่น้อยสวดได้ แต่ก็ต้องนับว่าเป็นการสรรเสริญในมิติของ
มานุษยวิทยา

มีผู้พยายามสรรเสริญพระพุทธคุณในมิติของสังคมศาสตร์ เช่น พุทธ
ธรรมกับเศรษฐศาสตร์ พุทธศาสนากับโลกาภิวัตน์ พุทธศาสนากับการ
บริหารจัดการ พุทธศาสนากับการปกครอง เป็นต้น

มีผู้พยายามจะเขียนพุทธศาสนาให้อิงกับชีววิทยา อิงกับกำเนิด
ของชีวิต เพื่อพยายามบอกว่า สิ่งทีวิทยาศาสตร์ใช้เรียนใช้สอนกันนั้น
พระพุทเจ้าค้นพบมาก่อน

มีผู้พยายามอิงการสอนของพระพุทเจ้าว่าเป็นเหมือนวิทยาศาสตร์
โดยมิได้พยายามชี้ชัดว่า เป็นอย่างไร ทำให้คนที่เข้าไม่ถึง แก่นของปรัชญา
วิทยาศาสตร์ พยายามรวมปรัชญาพุทธธรรมกับวิทยาศาสตร์เข้าด้วยกัน
เหมือนพยายามรวมน้ำกับน้ำมันเข้าด้วยกัน ซึ่งต้องหาตัวเชื่อม เสียหาย
ทั้งวิทยาศาสตร์ขนานแท้ และหลักของพุทธธรรมตัวจริง

ในสมัยพุทธกาล พระพุทเจ้ามิได้เป็นศาสดาที่เขียนเสือให้วัวกลัว
ตรงกันข้าม พระพุทเจ้าไม่เคยชักชวนหรือสร้างคำสอนลบล้างคำสอน

ดั้งเดิม เช่น ศาสนาพราหมณ์ หรือศาสนาโยคะกรรมของมหาวีระ แต่ถ้าผู้ใดเกิดสงสัยแล้วมาสอบถาม จึงจะปฏิรูปความเชื่อให้ใหม่ ส่วนสาวกที่มีศรัทธาดีแล้ว ท่านได้สอนเรื่อง อนัตตา สุตตา ทางสายกลาง ซึ่งไม่เคยมีศาสดาองค์ใดสอนมาก่อน

ดังนั้นจึงเชื่อแน่ว่าพระพุทธเจ้าต้องไม่มองวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในแง่ลบ สิ่งที่พระพุทธองค์ทรงสอนคือ การใช้ปัจจัยภายนอกอย่างพอดี ระวางการสุดโต่งทางความคิดสองสาย คือ (หนึ่ง) เห็นว่าทุกอย่างต้องแก้ไขได้โดยอาศัยเครื่องมือ เรียกว่าสุดโต่งทางวัตถุนิยม (กามสุขัลลิกานุโยค) และ(สอง) เห็นว่าทุกอย่างแก้ไขได้โดยอาศัยจิต เรียกว่า สุดโต่งทางจิตนิยม (อัตตกิลมถานุโยค) พระพุทธองค์ทรงเสนอทางสายกลางอันได้แก่ มรรคมีองค์แปด ทรงให้อริยฐานขอความเห็นชอบ (สัมมาทิฐิ) ระหว่างที่ยังแสวงหาทางโลกอยู่นั้น จงดำรงความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม หมายความว่า ระหว่างที่ดิ้นรนแสวงหาสัมมาทิฐิอยู่นั้น ให้อบรมจิตให้เกิดศรัทธาในคำสอนของพระพุทธองค์ คือใช้พุทธธรรมในการแสวงหาทางสายกลางเพื่อความสมดุลของชีวิต

สำหรับพุทธบริษัท ทรงแนะนำให้สร้างปัญญาญาณผ่านไตรสิกขา คือการทำทาน การรักษาศีล การทำภาวนา ถ้าเป็นผู้ที่เลื่อมใสพุทธธรรมสูงมาก ทรงแนะนำให้ถือบวช มีศีลสูงขึ้น มีการทำสมาธิ และการศึกษาปริยัติที่ถูกส่งต่อมาผ่านอริยสงฆ์

ความอัศจรรย์ของพระพุทธศาสนา คือ การมีพระธรรมวินัยเปรียบดังศาสดา และมีการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาดุจดั่งพุทธบูชา และมีการมีชีวิตอย่างสันโดษเรียบง่ายดุจดั่งกตัญญูตถุญาณต่อพระพุทธเจ้า

.....

นักคิดตะวันตกเชื่อว่า
มีปัจจัยเก้าอย่าง สำหรับการมีชีวิตที่น่าพอใจ คือ

- หนึ่ง มีสุขภาพดีพอเพียง
ที่จะทำให้ทำงานได้อย่างน่ารื่นรมย์
- สอง มีความมั่งคั่งพอเพียง
ที่จะสนองความต้องการพื้นฐาน
- สาม มีพละกำลังมากพอ
ที่จะต่อสู้และเอาชนะความยากลำบาก
- สี่ มีคุณธรรมเพียงพอ
ที่จะสรวลพาดและเลิกทำบาป
- ห้า มีความอดทนเพียงพอ
ที่จะลงแรงทำให้เกิดสิ่งดีๆ ขึ้น
- หก มีเมตตาเพียงพอ
ที่จะเห็นแก่ตัวของเพื่อนบ้าน
- เจ็ด มีความรักมากพอ
ที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น
- แปด มีศรัทธามากพอ
ที่จะทำสิ่งดีงามให้เป็นจริงขึ้นมา
- เก้า มีความหวังมากพอ
ที่จะขจัดความกลัวและความกังวลในอนาคต

บทที่ 2
วิธีพหุวิธีโลกาภิวัตน์

มนุษย์ทุกข์เพราะความคิดผิด

ถ้าถามว่า พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร คำตอบยอดนิยม คือ พระพุทธเจ้า
ตรัสรู้อริยสัจสี่

เปิดพจนานุกรมพุทธศาสตร์ นิยามของอริยสัจแต่ละข้อมีดังต่อไปนี้

1. ทุกขสัจ อริยสัจข้อที่หนึ่ง ความทุกข์ที่ควรกำหนดรู้
2. สมุทัยสัจ อริยสัจข้อที่สอง สาเหตุแห่งทุกข์ที่ควรกำหนดละ
3. นิโรจสัจ อริยสัจข้อที่สาม การดับไม่เหลือแห่งทุกข์ที่ควรทำให้แจ้ง
4. มรรคสัจ อริยสัจข้อที่สี่ หนทางที่นำไปสู่ความดับทุกข์ หรือเรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” หรือ “ทางสายกลาง” ที่ควรเจริญ

ถ้าถามว่า อริยสัจข้อใดเป็นที่พึ่งที่แท้จริงของมนุษย์ คำตอบ คือ
อริยสัจข้อที่สี่ มรรคสัจ ซึ่งประกอบด้วยองค์แปด ได้แก่

- สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ หรือความคิดถูกต้อง
- สัมมาสังกัปปิ ความดำริชอบ หรือเป้าหมายที่ถูกต้อง
- สัมมาวาจา คำพูดชอบ ไม่เป็นคำพูดที่ไม่เป็นจริง ไม่เป็น...
คำพูดหยาบ คำพูดสื่อเสียด คำพูดเพื่อแฉอ
คำพูดไร้สาระ
- สัมมากัมมันโต การงานชอบ คือการงานที่ทำด้วยสติปัญญา
- สัมมาอาชีโว การเลี้ยงชีพชอบ เป็นอาชีพสุจริต
- สัมมาวายาโม ความเพียรชอบ
- สัมมาสติ ความระลึกชอบ
- สัมมาสมาธิ ความตั้งมั่นชอบ

ตามทฤษฎีกล่าวว่า สัมมาทิฏฐิ คือ อธิปไตยของการกระทำทั้งหลาย ถ้าการกระทำถูกชี้้นำด้วยความคิด การงานนั้นก็จะมีคุณ ปราศจากโทษ ทำแล้วก่อความเจริญและความสุข

แต่ถ้าเป็นมิถณาทิฏฐิ คือ เริ่มต้นกระทำจากความคิดผิด ผลลัพธ์ที่ได้เป็นนัยตรงกันข้ามทุกประการกล่าวคือ ยิ่งทำงานยิ่งเพิ่มปัญหา ก่อทุกข์เพิ่มโทษ ความเสื่อมทางจิตวิญญาณเกิดขึ้น ทำให้ความสุขเป็นของหายาก ราคาแพง

พุทธวัจนะ บทหนึ่งมีความว่า “ภิกษุทั้งหลาย ในกระบวนการที่ก่อทุกข์โทษให้กับมนุษย์ คือ ภัยพิบัติจากธรรมชาติ โรคภัยที่ไม่มีทางรักษา สงครามโลก ยังเป็นภัยน้อยกว่า ความคิดผิด”

มิถณาทิฏฐิ หรือ ความคิดผิด จึงเป็นยอดสุดของอันตรายของมนุษยชาติ นี่คือ ข้อความที่พุทธบริษัทควรใส่ใจอย่างยิ่ง

3. การรักษาสัจจะ ให้เกิดความสงบสงัดจากความวุ่นวายเป็น
ครั้งคราว หรือการระลึกถึงความสงบเป็นขณะๆ
4. การกระทำเพื่อสาธารณประโยชน์ เพื่อตอบแทนแผ่นดิน
และตอบแทนมนุษยชาติที่เป็นเพื่อนร่วมทุกข์เกิด แก่ เจ็บตาย
5. กาย - วาจา - ใจ อ่อนน้อม ทำความเคารพจากหัวใจ
6. แบ่งให้ความดี ให้โอกาสผู้อื่น ได้ทำดี เพื่อเพิ่มความมั่นใจ
ให้ผู้อื่น
7. มีใจอนุโมทนา ในความดี ความสำเร็จของผู้อื่น
8. ใฝ่หาพึงธรรม ที่เป็นความจริงของชีวิต
9. นำแสดงออกมิได้เว้น โดยทำให้ดู อยู่ให้เห็น เป็นคนดีของ
สังคม คนที่ใฝ่หาความจริง
10. ทำความเห็นให้ตรง คือ พร้อมแล้วที่จะปรับความคิดให้ถูกต้อง
ตามสภาพที่เป็นจริงเฉพาะหน้า

เราคงได้ชื่อว่า เป็นพุทธบริษัท แคในทะเบียนบ้าน ถ้าหากไม่นำ
พุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต

มีผู้คิดผิดเพียงคนเดียว ครอบครัวยุคนี้จะเดือดร้อน

ถ้าผู้นำชุมชนคิดผิด ชุมชนจะเต็มไปด้วยปัญหาแก้ไม่ตก

ถ้าผู้นำประเทศคิดผิด โครงสร้างการบริหารจัดการของประเทศจะ
ยุ่งยาก ซับซ้อน เพิ่มทุกข์โทษให้ประชาชน

ถ้าผู้นำความคิดของโลกคิดผิด ความเป็นโลกาภิวัตน์ ก็จะไปสู่
ความหายนะทุกรูปแบบ

ในปัจจุบันระบบการศึกษาของไทย ไม่เน้นย้ำให้เยาวชนของชาติ
อบรมตนให้คิดถูก แต่กลับไปเน้นย้ำความคิดสร้างสรรค์แทน

ความคิดสร้างสรรค์ คือ มิตสองคม สามารถนำไปใช้ ในลักษณะของความคิดถูกหรือความคิดผิดก็ได้

ความคิดสร้างสรรค์ที่นำไปใช้อย่างไม่ชอบธรรม ไม่ก่อให้เกิดมรรคมีองค์แปด ความคิดสร้างสรรค์เหล่านั้นก็จะจะเป็นเหตุของการเพิ่มทุกข์ เพิ่มปัญหา

สังคมก็จะเต็มไปด้วยปัญหามากมายหลายชนิด หลายประเภท ดังนั้น การเลียนแบบโลกาภิวัตน์แก้ปัญหาไปตามความคิดสากล เชื่อตามกระแสตะวันตกอย่างเดียว นับเป็นความประมาทอย่างยิ่ง

ผู้ใดประมาท ผู้นั้นไม่มีชีวิตอยู่ ก็เปรียบประดุจว่าตายแล้ว

สังคมใดประมาท ถูกความคิดผิดครอบงำ แม้ชื่อของสังคมยังปรากฏอยู่ ก็เปรียบประดุจว่า สังคมนั้นได้พินาศไปแล้ว

โลกาภิวัตน์ คือ อย่างไร เหตุใดจึงยึดหัวใจของสังคมไทยไว้ได้

มโนภาพของความเป็นโลกาภิวัตน์ของสังคมไทยได้จาก การเลียนแบบหลักการสร้างความรู้ และหลักการสร้างเหตุผล เพื่อพิสูจน์ความรู้จากระบบสมมติอย่างเดียวกันกับโลกสากล

ผลลัพธ์ที่ได้ ความคิดของสังคมไทย ที่ตอบสนองปรากฏการณ์ว่าใช่/ไม่ใช่, ดี/ไม่ดี, ประโยชน์/โทษ จะไปในครรลองเดียวกัน แม้แต่การสอนให้คิดนอกกรอบ ก็ยังถูกล็อกไว้ด้วยกรอบของสากล

ทำเหมือนกันทั้งโลก จนสุดโต่งไปเหมือนกันทั้งโลก
ถ้าเป็นหลักการที่ถูก จะเปลี่ยนโลกให้เป็นสวรรค์บนดิน
ถ้าเป็นหลักการที่ผิด จะเปลี่ยน โลกให้เป็นนรกบนดิน

โลกาภิวัตน์แทรกเข้ามาในสังคมไทยอย่างเงียบๆ แต่มั่นคงและล้าลึก
โลกาภิวัตน์ทำให้สังคมไทยซึ่งเป็นสังคมเกษตรแบบดั้งเดิม ทำการเกษตร
แบบผสมผสาน ใช้ชีวิตแบบพออยู่พอกิน กลายเป็นเกษตรกรผู้ทันสมัย
ทำการเกษตรเพื่อการส่งออก หรือเพื่อเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม

โลกาภิวัตน์ทำให้เกษตรไทย ต้องพึ่งเทคโนโลยีที่นำเข้า หรือเทคโนโลยี
ที่ผลิตขึ้นในไทย ซึ่งต้องอาศัยผู้กู้เงินทุน เพื่อทำการเกษตรเชิงเดี่ยว
คือปลูกพืชอย่างเดี่ยวครั้งละมากๆ การทำการเกษตรที่ทันสมัย ต้อง
อาศัยผู้เชี่ยวชาญแนะนำ อาศัยเมล็ดพันธ์พืชจากรัฐบาล อาศัยปุ๋ยและ
ฮอร์โมนเคมี อาศัยการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษาด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย
ทุกอย่างเป็นเงินทุน เมื่อพืชผลราคาตกต่ำ เกษตรกรจะขาดทุนเป็นหนี้สิน
ไม่มีแม้แต่อาหารที่จะกินให้อิ่มท้อง ไม่มีสิ่งแวดลอมที่จะเอื้อให้แสวงหา
อาหารเพื่อความอยู่รอด ยามเผชิญวิกฤตการณ์ผลิตผลราคาตกต่ำ

เมื่อใดราคาพืชผลตกต่ำ โรคพืชแทรกแซง เกษตรกรกลายเป็นผู้ล้ม
ละลายทางทรัพย์สินและจิตวิญญาณ หมดสมรรถนะในการพึ่งพาตนเอง

เกษตรกรดั้งเดิมนั้นสามารถผ่านวิกฤติ ไม่ว่าจะเป็นจากภัยธรรมชาติ
ภัยจากการปกครองแบบทรราชได้ด้วยการรู้จักหาอาหารตามธรรมชาติ
เพื่อระครองชีวิตให้ผ่านวิกฤตการณ์ด้วยลำแข้งของตนเอง

เหตุที่โลกาภิวัตน์ยึดหัวใจของสังคมไทยไว้ได้ทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด
สาเหตุหลักมาจากการส่งความปรารถนาดีจากคณะบริหารผู้มีอำนาจในการ
ปกครองประเทศ

ด้วยความหวังดี คิดว่า ความเป็นโลกาภิวัตน์ คือความเจริญที่ ถูกต้อง เป็นอารยธรรมที่มนุษย์ต้องแสวงหา ต้องยึดถือ ต้องเลียนแบบ ต้องเอาอย่าง ไหว้คว้านำมาเป็นประสบการณ์ชีวิต

ความหวังดีจากผู้มีอำนาจปกครอง ก่อให้เกิดการเพิกความ เชื่อดั้งเดิม และฝังรากเหง้าแห่งความเชื่อใหม่เข้าไปในจิตวิญญาณของคน รุ่นใหม่ๆ ด้วยการปรับเปลี่ยนหลักการต่อไปนี้

1. เปลี่ยนการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมแบบดั้งเดิม ที่มีอิทธิพลจาก พราหมณ์และจากภุติ มาเป็นการวิเคราะห์ด้วยหลักการของวิทยาศาสตร์

2. เปลี่ยนระบบการชั่ง ตวง วัด ด้วยเลขฐานสี่มาเป็นหน่วยเลขฐาน ลิปที่รู้จักกันดี คือ “ระบบเมตริก” เปลี่ยนเวลาเป็นหน่วยสุริยคติขึ้นแทน หน่วยจันทรคติ ทำให้ความรู้เรื่องจักรวาล โหราศาสตร์กลายเป็นสิ่งลึกลับ เพราะคนทั่วไปจะสร้างมโนภาพด้วยหน่วยดั้งเดิมไม่ได้

3. ใช้ระบบความเชื่อของตะวันตกสำหรับเป็นพื้นฐานการศึกษา ในระบบ การศึกษาภาคบังคับจากฐานความเชื่อดั้งเดิมของตะวันตก เพิกถอนฐานการศึกษาของคนสยามให้สูญพันธ์ ความเชื่อ ภาษา จารีต ประเพณีดั้งเดิมถูกกลืนหายไป ถ้าคงอยู่ได้ก็ต้องอิงไว้กับหลักความเชื่อ จากตะวันตกเท่านั้น เช่น อ้างว่าจารีตประเพณีนั้นๆ เป็นเรื่องที่ทำรายได้ ให้กับประเทศ

4. เปลี่ยนระบบการบริหารจัดการ การปกครอง การตัดสินคดี ความด้วยความเป็นหลักสากลโดยไม่สนใจการบริหารจัดการ การปกครอง การตัดสินความแบบดั้งเดิม หน้าซำยังดูเหมือนว่าล้าสมัยอีกด้วย

5. อพยพประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมตะวันตกให้เข้ามาเป็นรสนิยม

สมัยใหม่ของสังคมไทยการอพยพได้กระทำผ่านทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบ ส่งเสริมระบบโทรคมนาคมสมัยใหม่ เพื่อให้สังคมไทยได้แสวงวัฒนธรรมตะวันตกได้ตลอดเวลา ได้ทุกสถานที่ ได้ทุกโอกาส ทั้งยามหลับและยามตื่น

โดยสังขธรรม ไม่ว่าจะอพยพความเชื่อของโลกาภิวัตน์ หรือจะอนุรักษ์ความเชื่อเดิม หรือจะผสมผสานทั้งสองความเชื่อ มนุษย์แต่ละคนมีความเชื่อแตกต่างกันอยู่แล้ว นี่คือนิเวศธรรมชาตินิเวศธรรมดา

ปัญหาของสังคมไทยอยู่ที่ ไม่ยอมรับปัญหาของคนในชาติให้รู้ว่ อะไรเป็นประโยชน์โดยตรงอะไรเป็นประโยชน์โดยอ้อม สิ่งใดเป็นคุณค่าหลัก สิ่งใดเป็นคุณค่ารอง พุดง่ายๆ คือไม่รู้ว่ อะไรเป็นอะไร

ถ้าเชื่อตามโลกาภิวัตน์ ต้องสอนให้สังคมไทยรู้ด้วยว่ ความรู้สากลสร้างหลักความเชื่อมาอย่างใดหลักความเชื่อดังกล่าวมีข้อดีและข้อด้อยอย่างไร

ถ้าจะเชื่อตามแบบดั้งเดิม ต้องรู้ด้วยว่ สังคมไทยสร้างหลักความเชื่อดั้งเดิมมาจากพุทธปนพราหมณ์ ปนภูตผี ความเชื่อดั้งเดิมมีข้อเด่นและข้อด้อยอย่างไร

ถ้าจะเชื่อแบบใดก็ตาม ต้องระวังการสุดโต่งของความเชื่อ เพราะความสุดโต่งของความเชื่อจะนำมาซึ่งความเชื่อผิด (มิจฉาทิฎฐิ)

ถ้าเป็นพุทธบริษัท ที่ยังคงเหลือศรัทธาในคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่บ้าง จะต้องแสวงหาทางสายกลางของความเชื่อทุกชนิด (ไม่ติดข้องไม่ละทิ้ง ไม่หยุดอยู่ นี่คือนิเวศธรรมของทางสายกลาง)

ทั้งนี้ เพื่อให้ความเชื่อในขณะนั้นๆ เป็นความเชื่อที่ถูกต้อง ให้ความเชื่อ ณ ขณะนั้นๆ เป็นอริบดีของการกระทำที่ถูกต้อง ก่อผลลัพธ์ที่เป็นกุศล สร้างความสุข ความเจริญที่ยั่งยืน กับตนเองและสังคม

เหตุเป็นมาอย่างไร โลกาภิวัตน์จึงครองใจคนในโลก

จากประสบการณ์จริงที่เกิดซ้ำซาก เศรษฐกรรรมสมัยใหม่มีศักยภาพที่ให้ผลผลิตมาก แต่ก็เสี่ยงต่อการล้มละลาย ถ้าเมื่อใดที่มีการขายผลผลิตต่ำกว่าต้นทุนที่ลงไป การเกษตรเชิงเดี่ยวจะเสี่ยงต่อการระบาดของโรค ไม่ว่าจะเป็นโรคพืช โรคสัตว์ และเสี่ยงภัยอันตรายที่จะแพร่ระบาดมาทำลายมนุษยชาติ ทำลายระบบนิเวศของธรรมชาติอย่างถอนรากถอนโคน

นักมานุษยวิทยาหลงความเห็นว่า การสร้างวัฒนธรรมเชิงเดี่ยวทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการแพทย์สุขอนามัย การค้า การทำเป็นสินค้า ในรูปแบบของการท่องเที่ยว บันเทิง กีฬา ภาษาพูด ภาษาสัญลักษณ์ ภาษาวិชาการไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ ล้วนทำลายความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าเคยวิเคราะห์ความเป็นโลกาภิวัตน์ในการอุตสาหกรรม การผลิตสินค้า การผลิตความรู้ ความรักกีฬา บันเทิง ฯลฯ ไว้ในหนังสือ “สะท้อนคิด - ชีวิตทันสมัย” มูลนิธิเผยแผ่ชีวิตประเสริฐ พ.ศ. 2540

ณ ที่นี้ จะนำต้นตอของการสร้างมโนภาพของมนุษย์ในภาคคณิตศาสตร์ มาสรุปไว้ คณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานของความรู้วิทยาศาสตร์ ถ้าท่านสามารถ

แห่งทะเลลึกความจริงว่า ความรู้คณิตศาสตร์คือสมมติสัจจะ เป็นจริงอยู่ได้เพราะความเชื่อ ท่านก็จะเข้าใจได้ทันทีว่า วิทยาศาสตร์นั้นเป็นมายา (ธรรมสัจจะ) วิทยาศาสตร์จะไร้ความหมาย ถ้ามนุษย์สร้างฐานมโนภาพของคณิตศาสตร์ขึ้นมารองรับไม่ได้ การเรียนเก่ง เรียนอ่อน ก็เพราะฐานมโนภาพของคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นได้ และสร้างขึ้นไม่ได้นั่นเอง

ณ ที่นี้จะสรุปวิธีการสมมติให้ยอมรับวิชาเลขคณิตขึ้นเป็นมโนภาพของจิต

1. มนุษย์ถูกทำให้เชื่อว่าสสารต่างๆ สามารถแยกได้สามสถานะคือ ของแข็ง ของเหลวและก๊าซ และถูกทำให้เชื่อว่า ของแข็งจะตั้งอยู่ได้ด้วยตัวของมันเอง ดังนั้นสามารถนับเป็นหน่วยๆ ได้ท่านลองพิจารณาความจริงตรงหน้า จะพบว่าไม่มีสสารใดที่ตั้งอยู่ได้ โดยปราศจากการรองรับของสสารอื่นๆ เป็นจำนวนมาก ดังนั้นการตั้งอยู่ได้ของสสารจึงเป็นสมมติอนุโลมว่ามั่นคงอยู่ได้ชั่วคราว เพื่อประโยชน์ในการสร้างมโนภาพต่อไป

2. มนุษย์ถูกทำให้เชื่อว่า ถ้าใช้หน่วยซึ่ง ดวง วัต พร้อมหน่วยเวลาอย่างเดียวกันทั้งโลก ก็จะติดต่อกันได้สะดวก การทำการค้าก็จะเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น วิธีการนับ เลขหน่วยนับ จึงถูกยกเลิกจากวิธีดั้งเดิมมาเป็นหน่วยซึ่ง ดวง วัตสากล เรียกว่าระบบเมตริก เปลี่ยนปฏิทินมาเป็นสุริยคติ เพราะชาวตะวันตกเชื่อในระบบสุริยจักรวาล แต่ปราชญ์ตะวันออกเชื่อในระบบจันทรคติ นี่คือหลักโครงสร้างของมโนภาพสากล

3. มนุษย์ถูกทำให้สร้างมโนภาพโดยการเพิ่ม การลด แบบเส้นตรงหรือแบบธรรมชาติ จากการใช้เลขจำนวนที่เป็นสัญลักษณ์ ทั้งหมดมี 9 ตัว (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 และ 9... ส่วน 0 เป็นเลขพิเศษ ให้เป็นเลขเพิ่มกำลัง) ดังนั้นจึงเกิด ตรรกเลขคณิต (บวก ลบ คูณ หาร)

พุทธธรรม เรียกสภาวะที่บุคคลไม่เห็นความจริงตรงหน้า แต่กลับนำระบบความจำมาทุ่มเถียงวิพากษ์วิจารณ์ ให้ดีให้ชั่ว ซึ่งกันและกัน สภาวะที่ปิดบังความเป็นจริงที่วางอยู่ตรงหน้า เรียกว่า อวิชชา คือ ความไม่รู้

ด้วยเหตุนี้ ความเป็นโลกาภิวัตน์ที่มนุษย์ยึดถือไว้ จึงทำให้มนุษย์ต้องยอมจำนนต่อสิ่งเร้าที่สวຍงามอ่อนหวานละมุนละไม เพียงพร้อมด้วยหลากหลายรสชาติ กลิ่น และความสะตวกสบาย ที่โลกาภิวัตน์ผลิตขึ้น เป็นสิ่งเร้าทางตา หู จมูก ลิ้น กาย หลอกล่อให้จิตวิญญาณของมนุษย์ดิ้นรนแสวงหามาไว้ ทำให้จิตตกอยู่ในวังวนของความทุกข์ ความรู้สึสมมติมีมากมาย เพราะไม่ใช่สัจธรรม ไม่ต่างอะไรกับเกมหมากรุกที่มีกติกาชนิดเดียว แต่คนใช้กติกาของเกมนี้ผลิตเพลินแข่งขันกันรุนแรงแล้วรุนแรงเล่า จากหนึ่งปีเป็นร้อยเป็นพันปี อย่างต่อเนื่อง

มนุษย์ผู้ไปกับความทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์ จึงต้องทนทุกข์ เพราะความรู้ที่ไม่มีอยู่จริง และต้องเสี่ยงต่อการเป็นโรคจิต เพราะต้องแบกรับข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ผลิตออกมาตลอดเวลา ความทุกข์ที่แบกรับข้อมูลสมมติเกินพิกัด จึงแสดงออกเป็นความเครียด ความเครียดเป็นโรคประจำโลกาภิวัตน์ที่เป็นกันทั่ว คล้ายๆ กันทุกคน

วิถีพุทธเป็นอย่างไร

อาจารย์ผู้สอนศิลปวิทยาและการภาวนา แก่เจ้าชายสิทธัตถะ คือ พราหมณ์ นี่คือหลักฐานจากพุทธประวัติ

พระพุทธเจ้าไม่เคยล้มล้างคำสอนของพราหมณ์ ทรงปฏิรูปหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ปฏิรูปกฎแห่งกรรมตามหลักของพราหมณ์ มาเป็น

กฎแห่งกรรมตามหลักพุทธ ทรงเตือนให้ระวังความเชื่อเรื่องกรรมว่า อย่าเทใจเชื่อไปที่พราหมณ์ หรือเทวดาบันดาล อย่าเทใจเชื่อไปในลัทธิกรรมเก่า อะไรก็เปลี่ยนไม่ได้เพราะกรรมเก่าบันดาล พระพุทธองค์ ทรงตรัสรู้ความจริงว่า มนุษย์ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะอยู่เหนือกรรม สิ่งที่เป็นในการอยู่เหนือกรรม คือ ต้องการกัลยาณมิตร หรือผู้ที่สามารถชี้ลัจธรรม วางแผนที่ธรรมได้อย่างถูกต้อง เป็นผู้มปัญญาธรรม และมีความคิดที่แยบคาย (โยนิโสมนสิการ)

พุทธธรรมเน้นปัญญาสัมมาทิฐิ (ความคิดชอบ)

สัมมาทิฐิจะเกิดได้ต้องอาศัยกัลยาณมิตร

พระพุทธเจ้าทรงแสดงตนเป็นกัลยาณมิตร โดยวางกัลยาณมิตรเป็นแผนที่ธรรม เพื่อให้มนุษย์ที่มีศรัทธาได้อาศัยเป็นที่พึ่ง ที่ระลึกถึง

หลักธรรมที่ก่อให้เกิดวิถีพุทธ คือ การทำทาน การรักษาศีล และการทำภาวนา หรือ ศีล สมาธิ ปัญญา เรียกว่า หลักไตรสิกขาอย่างเดียวกัน

นักปราชญ์โบราณได้แปลงหลักธรรมดังกล่าว เป็นพิธีกรรมจารีตประเพณี ค่านิยมที่หลากหลายสังคมไทยได้สร้างบ้านแปลงเมืองจากหลักไตรสิกขานี้ การทำทานในพระพุทธศาสนา มีวิวัฒนาการ จากการทำบุญสร้างถาวรวัตถุ ไว้ในวัด จนกระทั่งถึงการสร้างพระไตรปิฎก การปลูกต้นไม้ การทำบุญใส่บาตร การเลี้ยงพระ การเลี้ยงอาหารแก่ผู้ยากไร้ ผู้พิการ ผู้ถูกทอดทิ้ง ฯลฯ

การรักษาศีลก็มีวิวัฒนาการ จากการสมาทานศีลห้า การสมาทานศีลแปด การบวชเนกขัมมะ การบวชเป็นภิกษุ สามเณรและปัจจุบันมีการบวชใจ เป็นประเพณีใหม่ที่อยู่ในรูปแบบของการปฏิบัติธรรม

การทำภาวนาก็มีวิวัฒนาการ จากการสร้างกลยุทธ์แบบต่างๆ เพื่อเป็นอนุบายการสร้าง สติสัมปชัญญะและสมาธิ โดยมุ่งหวังว่า วิธีการดังกล่าว จะเป็นเครื่องนำทางของจิต ให้ค้นพบความจริงด้วยตนเอง

ในปัจจุบัน วิถีพุทธถูกนำไปผูกติดไว้กับภาพลักษณ์ภายนอกซึ่งอาจ เป็นพิธีกรรม วิธีการน่านับประการ

ดูผิวเผินคล้ายกับว่า การกระทำต่อไปนี้คือวิถีพุทธ ได้แก่ การบริจาค เงิน ข้าวของแก่ภิกษุและบริจจาคสรรพสิ่งเข้าวัด บริจาคเพื่อการศึกษา การทำวัตรสวดมนต์ การเข้าร่วมพิธีกรรมทางประเพณีในวันสำคัญทาง ศาสนา ฯลฯ

สิ่งเหล่านั้นเป็นเพียงเปลือกนอกของความเป็นพุทธ ส่วนวิถีพุทธ ที่แท้จริงต้องกลับไปเชือทางสายกลางหรือมรรคมีองค์แปด เพราะวิถีพุทธ คือ ผู้ดำรงทางสายกลางทางแห่งความดับทุกข์

ถ้าทำบุญบริจาคเข้าวัดจนตนเองและครอบครัวเดือดร้อน นี้ไม่ใช่ วิถีพุทธ

การสวดมนต์ภาวนาเพื่อหวังความเป็นสิริมงคลหรือเพื่อความ คักดีลิลีทธิ์ พุดแบบคนเห็นแก่ตัวก็คือ ให้สิ่งคักดีลิลีทธิ์ดลบันดาลให้ตนได้ เปรียบคนอื่นๆ การถือเครงวินัยที่เป็นที่เลื่องลือในการอยู่ง่าย กินง่าย การใช้เครื่องนุ่งห่มจำกัดชุด เหล่านี้อาจเผชิญกับการลอบคล่าศีล ไม่ใช่ วิถีพุทธ **วิถีพุทธที่แท้จริง คือทางสายกลาง ทางแห่งการมีปัญญามี สัมมาทฤษฎีเป็นตัวนำ**

สัมมาทฤษฎีที่มีกำลังจะต้องพึงสติที่เป็นอธิปไตยของการทำ พุด คิด

คิด พุด ทำอย่างไร ให้เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่นน้อยที่สุด

คิด พูด ทำอย่างไร นำไปสู่ความสุข ความเจริญและความมั่นใจ
ภายใน ว่าตนเองนั้นแหละเป็นที่พึ่งของตนเอง

ยังมีปัญญาล้มมาทีฏฐิมากแคไหน การเป็นไท เป็นอิสระจากสิ่งเร้า
ที่ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ จะมีมากเท่านั้น

ยังมีสติปัญญาสูงเพียงไร ยิ่งเข้าใจตนเองดีมากขึ้น แยกความ
จริงสมมติ ออกจากความจริงแท้ได้โดยอาศัยวิถีพุทธ

ยังมีสติปัญญามากขึ้นเพียงไร ยิ่งเข้าใจตนเองดีมากขึ้น
การเข้าใจตนเอง รู้ทันตนเอง ควบคุมตนเองให้อยู่กับความพอดีตามเหตุ
ตามปัจจัย ได้เรียกว่า พุทธบริษัทที่แท้

การหลงตามกระแสโลก (โลกาภิวัตน์) ไม่หลงยึดติดในกระแส
ค่านิยม แต่ไม่ขัดขืนต่อต้าน เพียงแต่ทำไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม
ควรแก่สถานการณ์ เหตุการณ์นั้นๆ และในขณะที่เดียวกันมีความมั่นคงอยู่
ภายใน พร้อมเสมอที่จะรับผิดชอบงานทางโลกได้มากขึ้น นี่คือ กัลยาณชน
คนที่แท้ในสายตาของพุทธ

คนที่พอใจตามมีตามได้ ตามควรแก่ภาวะ รู้สึกเป็นสุขทุกเมื่อ
ในทุกสถานการณ์ นั่นแหละคือผู้ที่ฝึกฝนอบรมตน จนกระทั่งจิตกับวิถีพุทธ
แนบแน่นเป็นสิ่งเดียวกัน

คนที่เข้ากระแสของวิถีพุทธ จึงไม่ติดโลก ไม่ต้านโลก ไม่อาลัยโลก
แต่พร้อมที่จะนำโลกเข้าสู่ทางสายกลาง ทางแห่งความไม่ประมาท ทางแห่ง
การระมัดระวังการสุดโต่งสองทาง

เขาพร้อมแล้วที่จะเข้าใจทุกระบบของโลกาภิวัตน์ แต่ในความ
เข้าใจนั้น เขากลับเป็นอิสระจากกระแสโลกาภิวัตน์

ใช้ชีวิตเรียบง่าย พอเพียง สันโดษในกามวัตถุ แต่ไม่สันโดษในการพัฒนาปัญญาสัมมาทิฐิ เพื่อให้ตนเองได้มีอิสรภาพอย่างถาวร หรือมีจิตเป็นภราดรภาพ มั่นคงในทางสายกลางตลอดทุกขณะทุกสถานที่

เป้าหมายของการเรียนรู้ของตะวันตก

การเรียนรู้ของตะวันตก เน้นย้ำที่กระบวนการศึกษาและวิจัย ซึ่งมีรากฐานจากวิทยาศาสตร์ ระบบการศึกษาวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ จะศึกษาค้นคว้าสิ่งอื่นๆ ที่มีใช้ตนเอง

การศึกษาวิจัยเน้นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สังเกตผ่านประสาททั้งห้า (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) โดยพยายามพัฒนาเครื่องมือวิทยาศาสตร์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการมองเห็น ได้ยินเสียง ได้กลิ่น ได้รู้รสและได้สัมผัสรับรู้ความเป็น ร้อน อ่อน แข็ง

เมื่อเชื่อเรื่องรูปเป็นใหญ่ จึงมีรูปให้ศึกษาค้นคว้ามากมาย การศึกษาวิจัยจึงไม่มีวันจบสิ้น เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต (life long learning) นี่คือเป้าหมายการเรียนรู้แบบตะวันตก

ดังนั้น ระบบอ้างอิงสากลจึงจำเป็น เพื่อป้องกันการศึกษาวิจัยเรื่องเดียวกัน ซ้ำซ้อนกัน เพราะงานวิจัยราคาแพง เนื่องจากต้องใช้เครื่องมือทันสมัย ต้องผูกงานวิจัยไว้กับระบบธุรกิจ การผลิตสารคดี การผลิตเครื่องมือ ฯลฯ

วิวัฒนาการของการศึกษาวิจัยมาลงท้าย ที่เห็นดีเห็นงามว่า ข้อมูลการศึกษาและวิจัยมีมาก ดังนั้น จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่เป็นมืออาชีพจริงๆ

ค่านิยมของสังคมจึงผลักดันการต่อสู้ดิ้นรน เพื่อผลักดันให้ไปเป็นผู้เชี่ยวชาญ (...อะไรสักอย่าง) และดิ้นรนให้เป็นผู้ที่มีโอกาสได้รับการจากผู้เชี่ยวชาญที่นับไม่ถ้วน(นับตั้งแต่การแต่งงาน....จนถึงการแต่งงาน)

ในสนามของการแข่งขันที่ต้องผู้ชนะเกมเพียงคนเดียว เช่น การวิ่งแข่งที่ต้องตัดสินกันด้วยภาพ จากกล้องถ่ายภาพวงจรปิด จะเห็นชัดว่า ศีรษะของนักกีฬาผู้ใดเข้าเส้นชัยก่อน

ระบบการแข่งขันมีอยู่ในทุกระบบ ไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษา การปกครอง การค้า การท่องเที่ยว การจัดมหกรรมต่างๆ ฯลฯและ ฯลฯ

ใครที่ผ่านระบบเข้าคือผู้ชนะ จะได้รับสมญานามว่าเป็น “อัจฉริยะ” ใครที่ผ่านระบบแข่งขันแล้วกลายเป็นผู้แพ้ ต้องไปซ่อมหัวใจที่แตกสลายเอาเอง เราจึงพบความแตกต่างที่สุดชั่วระหว่างผู้แพ้และผู้ชนะในเวทีการแข่งขันต่างๆ แม้แต่ในทารกวัยคลานเข้าหาแม่ของตน ก็นำมาเป็นเกมแข่งขัน ฯลฯและ ฯลฯ

โลกาภิวัตน์ จึงเป็นระบบเพิ่มกำลังมีฉันทัญฉิวให้กับคนรุ่นใหม่ ด้วยการแข่งขันแบบแปลกๆ แบบเปิดเผยตรงๆ แบบซ่อนเร้นผลประโยชน์แบบเจาะลึกไปที่สัญชาตญาณ ซึ่งระวังตัวได้ยาก ฯลฯ

เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่พยายามเลือกผู้ชนะจากความสูญเสียกำลังใจของผู้แพ้มากมาย สร้างระบบ อเหตุกภาพให้มีกำลังมหาศาล

ข้าพเจ้าคิดว่า ระบบลัทธิปายังทารุณน้อยกว่าระบบโลกาภิวัตน์ที่เรารับมาใช้เป็นมาตรวัดความเจริญพัฒนาของสังคม

“ภิกษุทั้งหลาย ในกระบวนการสิ่งๆที่สร้างทุกข์ เพิ่มโทษให้มนุษย์ เช่น ภัยพิบัติจากธรรมชาติ โรคระบาดที่ไม่มีทางรักษา สงครามโลก แม้ร่วมกัน

สามอย่างยังมีอันตรายน้อยกว่ามีฉันทิภูฏิสที่มนุษย์ยึดไว้” พุทธพจน์นี้
ช่างเป็นลัทธิธรรมในสังคมโลกาภิวัตน์ทุกประการ

เป้าหมายของการเรียนรู้พุทธธรรม

จิตเป็นใหญ่เป็นประธานของสรรพสิ่ง

จิตที่ฝึกดีแล้วย่อมนำความสุขมาให้

ธรรมบทดังกล่าวเป็นรากฐานของความเชื่อของวิถีพุทธ

พุทธศาสนาเป็นศาสนาเดียวที่ให้เครดิตแก่ความเป็นมนุษย์สูงสุด
พระพุทธองค์ตรัสว่า ร่างกายของมนุษย์เปรียบด้วยห้องทดลอง จิตเป็นผู้วิจัย
ข้อมูลจากร่างกายและจิตใจของตนเอง สามารถเป็นข้อมูลดิบที่ใช้ศึกษาว่า
ชีวิตคืออะไร ชีวิตควรเป็นอย่างไร จึงจะได้ความสุขที่แท้จริง

เป้าหมายของการเรียนรู้พุทธธรรม คือการเรียนรู้ที่เกิดจากศึกษา
วิจัยข้อมูลอารมณ์ของตนเอง จนสามารถอยู่กับโลกแห่งความแปรปรวน
โดยไม่แปรปรวนไปกับกระแสโลก

การเรียนรู้และวิจัยตนเอง จะทำได้ทุกที่ ทุกกาลเวลา ทุกสถานการณ์
เพราะตัวชีวิตคือการเรียนรู้ (learning life)

อย่าทิ้งลมหายใจ อย่าทิ้งการเคลื่อนไหว ทั้งการเปลี่ยนอิริยาบถและ
ความคิด โดยปราศจากสติ ฝึกฝนอบรมตนเองจนเป็นผู้รู้ผู้ตื่น ผู้มีปัญญา
เป็นผู้ตัดสินความถูกต้องได้ด้วยธรรมอันดี

มนุษย์จะประเสริฐ เพราะรู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง อบรมบ่มนิสัย
ตนเอง เพื่อสร้างกุศลให้ถึงพร้อม

เมื่อมนุษย์สามารถควบคุมตนเองได้ถึงระดับ ที่สามารถเห็นความจริงว่า ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีตัวตนถาวรที่ไหน ไม่มีอะไรที่สามารถบังคับบัญชาได้นอกจากต้องทำตามกฎธรรมชาติธรรมดา เรียกว่า หยั่งรู้ความเป็นอนัตตา

เมื่อมนุษย์เริ่มรู้จักเคารพธรรมชาติภายในตน มนุษย์ก็จะเคารพธรรมชาติภายนอกตนด้วย

จะเห็นทุกชีวิตเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ วนเวียนอยู่ในสังสารจักรของ อารมณ์ และสังสารจักรของการเกิด การแก่ การเจ็บและการตาย

ถ้าเห็นได้ถึงขนาดนี้ เรียกว่า อริยจิต มนุษย์ผู้นั้นคืออริยชน และการเห็นความจริงแท้ เรียกว่า การบรรลุธรรม

มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีศักยภาพของการบรรลุธรรมเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะหญิงหรือชาย คฤหัสถ์ หรือนักบวช เป็นคนรวยหรือคนจน

แต่ขึ้นกับว่าเขาต้องมีกัลยาณมิตรซึ่งนำลัทธิมาให้ และเขาต้องรู้จักไตร่ตรองอย่างแยบคาย (โยนิโสมนสิการ)

สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญทำให้การบรรลุธรรมเป็นไปได้โดยสะดวก เรียกว่า สัมปายะธรรม

สิ่งแวดล้อมนั้น ได้แก่ ครอบครัว ค่านิยมของสังคม มาตรฐานความเชื่อของสังคม ความเป็นป่าความเป็นเมือง

วิถีพุทธเป็นวิถีที่ต้องการกัลยาณมิตร เป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้น ปรัชญาพุทธจึงเป็นปรัชญาสามัญชน

พุทธบริษัทควรมองเห็นความจริงตรงหน้าว่า ไม่มีสรรพสิ่งใดเลยที่ตั้งอยู่ได้โดยปราศจากการอุปถัมภ์สนับสนุนจากสิ่งอื่น

ทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่นวัตถุดิบของ สิ่งมีชีวิตทุกชนิดและทั้งที่เป็นนามธรรมเช่น แสง สี เสียง ล้วน แล้วแต่ต้องสมานฉันท์กัน เพื่อสร้างเป็นปรากฏการณ์และก่อให้เกิดวิวัฒนาการ

วิถีพุทธจึงเล็งไปที่ความอ่อนน้อมว่าเป็นคุณธรรมอันยิ่ง การทำความเคารพด้วยการไหว้ต้องทำด้วยหัวใจจึงเป็นคุณธรรม การเห็นความสำคัญของสรรพสิ่ง ไม่ว่าจะเป็นข้าวของเครื่องใช้ บ้าน อาหาร เป็นต้น ต้องใช้อย่างระมัดระวัง

การจะใช้ทรัพยากรธรรมชาติต้องใช้อย่างรู้คุณค่า เพราะธรรมชาติคือผู้ให้ ควรเกรงใจธรรมชาติ

บาปเกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติไม่คุ้มค่า เป็นบาปใหญ่หลวง โดยเฉพาะบาปที่เกิดจากการสร้างภาพภายนอกให้ดูดี ลิ่นเปเลียง สูญเปล่าเป็นบาปของโลกาภิวัตน์ที่หนักหนาสาหัสยิ่งนัก

ความไม่ละอายใจว่า ตนกำลังตกเป็นทาสของสิ่งเร้ามากขึ้นๆ ถือเป็นสิ่งชั่วร้าย ทำให้จิตผู้นั้นปราศจากเครื่องคุ้มครอง

กล่าวโดยสรุป วิถีพุทธ (learning life) ย่อมนำไปสู่ความสันโดษและสันติ วิถีโลกาภิวัตน์ (life long learning) ย่อมนำไปสู่วัฒนธรรมละโมภเพิ่มอหังการ (ตัวกู)

.....

คมความคิด
ของ
คุณวรุณ พิชัยศรีทัต

“

ความเย็นอยู่ที่น้ำ ความหนาวอยู่ที่ใจ
ทำผิดได้ ก็ทำถูกได้
ถ้ากลับตัวได้ ก็ไม่เสียหายเกิด

ความเร็วและความช้าเป็นเรื่องของใจ ไม่ใช่เรื่องเป็นเวลา
จะใช้เวลาให้คุ้มค่า หรือปล่อยให้ล่องไปเปล่าๆ
ขึ้นกับว่า เราคิดทำดี หรือคิดทำชั่ว

จงจำไว้ว่า เวลาที่เรามี คือคิดทำดีหรือคิดทำชั่ว
จงจำไว้ว่า เวลาที่เรามี คือชีวิตส่วนที่เหลือ
จงอย่าใช้เวลา ไปกับสิ่งสมมุติอย่างมากมาย
จนหลงวัย หลงกาย ลืมตาย ลืมแก่

”

บทที่ 3

กำลังคิดสุดโต่งอยู่หรือเปล่า

ทฤษฎีของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของสสาร ที่มีบทบาทมากที่สุด คือ การหาค่าคงที่ของแพลงค์มาคูณกับความยาวคลื่นเพื่อเปลี่ยนเป็นพลังงาน ความร้อน อีกทฤษฎีหนึ่งคือมวลของสสารมีความสัมพันธ์กับพลังงาน เรียกว่า ทฤษฎีสัมพันธภาพของไอน์สไตน์ ทั้งสองทฤษฎีทำให้วิทยาศาสตร์ ก้าวเข้ามาจากยุควิทยาศาสตร์สมัยใหม่สู่ยุคของวิทยาศาสตร์ข้อมูล

ทั้งหมดนี้ครอบคลุมปรากฏการณ์ธรรมชาติเป็นสมบัติกายภาพ ของสสาร

ส่วนปรากฏการณ์ธรรมชาติทางชีวภาพ ถูกพัฒนาความรู้ด้วย ทฤษฎีวิวัฒนาการของชาร์ล ดาร์วิน ทฤษฎีพันธุกรรมของเมนเดล ทฤษฎีการ กลายพันธุ์ และทฤษฎีเซ็นทรัล ด็อกมา คือความสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรม กับเอนไซม์ (Central dogma theory)

ทั้งหมดนี้ครอบคลุมปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เป็นสมบัติชีวภาพของ สสาร

เราต้องไม่ลืมว่า ทฤษฎี หมายถึง สมมติฐานที่คาดการณ์ว่าจะมี ข้อมูลจริงรองรับมากมาย แต่มีได้รองรับความเป็นทั้งหมดทั้งสิ้น ด้วนิยาม ของทฤษฎีพร้อมจะยอมรับการยกเว้นได้เสมอ

สมมติฐานเมื่อถูกนำมาซ้อนๆ กันมากจำนวนเข้า บางทีเราลืมไปว่า ความรู้ทั้งหมดคือศิลปะของความเชื่ออย่างหนึ่งของมนุษย์เท่านั้น

เรื่องมีอยู่วิทยาศาสตร์ เป็นเสน่ห์ของความรู้วิทยาศาสตร์ที่ทำให้ คนเทหวัใจให้วิทยาศาสตร์ เมื่อหลงเสน่ห์เครื่องมือเสียแล้ว ข้อเท็จจริง อยู่ตรงหน้ากลับมองไม่เห็น เพราะถูกเสน่ห์ของเครื่องมือปิดบังเอาไว้

การที่เครื่องมือวิทยาศาสตร์ต่างๆ เกิดเสน่ห์ดึงดูดใจคน ก็เพราะมนุษย์ถูกอบรมให้สงสัยในความรู้สึกสัมผัสรับรู้ของตนเอง การเรียนวิทยาศาสตร์ในระยะเริ่มต้น มักอ้างประสบการณ์ตรงของมนุษย์ ดังนี้ ถ้ากินเปรี้ยวก่อนแล้วไปต่อด้วยผลไม้หวาน ความหวานของผลไม้จะลดลง แสดงว่าการใช้สัมผัสจากลิ้นแปรปรวนไม่ตรงมาตรฐาน ต้องประดิษฐ์เครื่องมือวัดปริมาณน้ำตาลจึงจะได้ความหวานตรงมาตรฐานมากกว่า เช่นนี้เป็นต้น

เราลืมไปว่า สิ่งที่น่าวิทยาศาสตร์พูดคือ “สมมติฐาน” เรากลับเชื่อตามว่า จริงนะจำเป็นใช้เครื่องมือประดิษฐ์เพื่อวัดความหวานของน้ำตาล จึงจะถูกต้องกว่า การอ้างอิงเช่นนี้ทำให้เริ่มละทิ้งความรู้สึกของตนเอง ที่ละน้อย และเคยชินด้วยการทดแทนมาตรฐานต่างๆ ของเครื่องมือประดิษฐ์ จนกระทั่ง เกิดความภักดีอย่างเหลือเชื่อต่อสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ

ยกตัวอย่างเช่น เราเคยชินต่อการยอมรับการจ่ายเงินที่รวมยอด การชำระสินค้า ผ่านเครื่องคิดเลข นอกจากจะต้องเชื่อใจว่าพนักงานกดเลขถูกต้อง ยังต้องเชื่อใจการบวกลบคูณหารของเครื่องคิดเลขอีกด้วย และเมื่อเคยชินมาเนิ่นนานจนไว้วางใจ จึงทำให้เรายอมรับการคิดบัญชีของธนาคารผ่านคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ทุกวันนี้ การฝาก - ถอนเงินผ่านตัวเลขไฟฟ้าเพื่อทำพันธะสัญญาต่างๆ มากมายมหาศาล เป็นเรื่องปรกติ นี่คือการภักดีอย่างยิ่งที่มนุษย์มีต่อเครื่องมือประดิษฐ์

สมมติฐานที่ทำให้ มนุษย์ภักดีต่อความรู้วิทยาศาสตร์และ รู้จักยอมรับกันในหมู่ปัญญาชน คือ เหตุผลวิทยาศาสตร์ มีสามเหตุผลหลัก หรือมีข้อตกลงใช้เหตุผล 3 ประการนั่นเอง

เหตุผลหลักประการแรก คือ **เหตุผลคณิตศาสตร์** ดังที่เคยกล่าวมาแล้วในบทความก่อนๆ ว่า (หนึ่ง) ต้องเชื่อว่าสรรพสิ่งนับเป็นจำนวนได้

(สอง) ให้ทุกคนนับด้วยวิธีนับตรงกัน เพื่อสร้างมโนภาพให้ตรงกัน คือนับด้วยกำลังเลขฐานสิบ เรียกว่า นับด้วยระบบเมตริก (สาม) ต้องเพิ่มลดทอนจำนวนนับได้ตามกติกาข้อตกลง (สี่) ต้องสร้างระบบรูปทรงเรขาคณิตเป็นตัวแทนรูปทรงของสรรพสิ่ง (ห้า) ต้องสมมติให้สรรพสิ่งเปลี่ยนแปลงด้วยการเปลี่ยนแปลงที่สม่ำเสมอเพื่อที่จะ ได้ใช้สมการของแคลคูลัสอินทิเกรตผลรวมได้ (หก) ต้องคิดว่าปรากฏการณ์ธรรมชาติมีเป็นอนันต์ สามารถจินตนาการปรากฏการณ์อนันต์เหล่านั้นด้วย วิชาพีชคณิต กล่าวคือ หยิบของมาหนึ่งชิ้นสามารถสร้างมโนภาพจากของชิ้นนั้นนับไม่ถ้วน

ใครจินตนาการพื้นฐานของคณิตศาสตร์ได้ มีกติกาเรียกว่าคนฉลาด มีมาตรฐาน IQ (Intelligent quotient) สูง ยิ่งถ้าสร้างมโนภาพของคณิตศาสตร์ใหม่ๆ ได้ เรียกว่า บุคคลอัจฉริยะ แม้ว่าทั้งหมดเป็นแค่จินตนาการอย่างหนึ่งเท่านั้น

เหตุผลหลักที่สอง เรียกว่า **การนิรนัยหรือการอนุมาน** (Deduction) เมื่อมนุษย์ยอมรับว่าสรรพสิ่งถูกแทนที่ได้ ด้วยสัญลักษณ์เลขจำนวน (คือนับสิ่งให้แยกขาดจากกันได้) และยอมรับการสร้างตรรกะอื่นๆ ของคณิตศาสตร์ว่าเป็นจริง ถึงตอนนี้ก็สามารถนำคณิตศาสตร์มาเชื่อมโยงกัน

ถ้าเป็นการอนุมาน จะเชื่อมโยงกันเป็นสูตรหรือสมการ ตามระบบและเงื่อนไขที่นักวิทยาศาสตร์ได้จินตนาการ จากนั้นก็ไปสังเกตปรากฏการณ์จริงๆ ในธรรมชาติว่าจะสอดคล้องกับมโนภาพที่วาดไว้ไหม ถ้าสอดคล้องก็ถือว่าประสบความสำเร็จ การอนุมานสูตรของวิทยาศาสตร์จึงกักขังหัวใจของมนุษย์ไว้อย่างแน่นหนา จนออกมาสู่อิสรภาพทางปัญญาไม่ได้อีกเลย ตัวอย่างเช่น ถ้ามีความเชื่อว่า คนตกจากที่สูงที่เป็นหน้าผาแล้วไม่ตาย

เพราะเข้ามานำตัวให้เบา อย่างนี้ถือว่าเป็นปรากฏการณ์เหลวไหล ผู้กักตื้อต่อทฤษฎีแรงโน้มถ่วงจะไม่ยอมเชื่อเด็ดขาด

ที่พูดเช่นนี้มิได้หมายความว่า ความรู้วิทยาศาสตร์ไม่มีสาระ ข้าพเจ้ากำลังชี้ให้เห็นว่า วิทยาศาสตร์แทรกอยู่ในชีวิตของมนุษย์ได้ เพราะอำนาจแห่งความภักดีที่มนุษย์มอบให้กับข้อตกลง

เหตุผลหลักข้อที่สาม **เรียกว่าการอุปนัย (Induction)** การอุปนัยคือการเรียกร้อง ความเชื่อของมนุษย์ว่า เราทุกคนมายอมรับกันว่าปรากฏการณ์ที่คล้ายกัน ถ้ามารวมกันอย่างถูกต้องตามหลักสถิติควรถือว่าเป็นที่มามาตรฐานของความเป็นจริงของธรรมชาติ และดังนั้นถ้าหากในอนาคตมีปรากฏการณ์ ที่วัดแล้วเบี่ยงออกไปจากค่ามาตรฐาน ให้เรายอมรับว่า นั่นคือเครื่องหมายของความผิดปกติ ที่กำลังจะเกิดขึ้นแล้ว

ด้วยระบบเศรษฐกิจกิจกรรมที่มีเป้าหมายของกำไรขาดทุนเชิงธุรกิจการค้าอย่างรุนแรง การอุปนัยถูกนำมาใช้เสริมระบบเศรษฐกิจทุนนิยมอย่างสุดโต่งทุกเรื่อง

ทุกวันนี้บนโต๊ะอาหาร จะต้องมีการกล่าวขวัญถึงระดับคลอเรสเตอรอลในเมนูอาหาร หรือในอาหารสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูป นี่คือนิทธิพลของการอุปนัยที่คนเชื่อว่าเป็นเหตุผลวิทยาศาสตร์

อำนาจการอุปนัย ทำให้ระดับคลอเรสเตอรอล กลายเป็นพิษภัยของหัวใจคน ทั้งที่คลอเรสเตอรอลเป็นสารประกอบที่จำเป็นของคุณภาพและสุขภาพที่เหมาะสมของชีวิตด้วย ถึงอย่างไรร่างกายก็ต้องสร้างมันขึ้นมาจนได้ แต่ภาพของการปราศจากคลอเรสเตอรอล กลายเป็นจุดขายของตัวลีนค่านานาชนิด

จุดขายสินค้าดังกล่าวแสดงอำนาจของการอุปถัมภ์ และความภักดีที่มนุษย์มีต่อการอุปถัมภ์ โดยที่ไม่มีใครพยายามชี้แจงถึงสัจธรรมของข้อตกลงของการอุปถัมภ์

ตรงกันข้าม การอุปถัมภ์ทั้งทางวิทยาศาสตร์ทางสังคมศาสตร์ทางมนุษยศาสตร์ กลายเป็นจุดยกระดับจากปริญญาตรีมาเป็น ปริญญาโท กล่าวอีกนัยหนึ่ง ภาพการอุปถัมภ์กลายเป็นวิธียกระดับการศึกษาศากลได้อีกด้วย

มโนภาพของการอุปถัมภ์ไม่ได้ช่วยยกระดับปัญญาให้กับมนุษย์อย่างแท้จริง มันเป็นตัวส่งเสริมความลัษณ กังวล วุ่นวาย จนกลายเป็นโกลาหลได้ง่ายๆ

นักวิทยาศาสตร์ตกลงให้การอุปถัมภ์ เป็นดั่งเข็มทิศชี้บอกความนัยบางอย่างเท่านั้น แต่ยังมีได้สรุป เป้าหมายแต่อย่างไร เหมือนเราเริ่มออกเดินทางพร้อมเข็มทิศ แต่ทว่าเป้าหมายของสถานที่ที่จะไปถึงยังต้องการการเดินทางให้ไปถึงจริงๆ

การอุปถัมภ์กลายเป็นนิ้วชี้ของนบนทุกซ์ (ในเรื่องรามเกียรติ์) ให้กับคนจำนวนไม่น้อย เช่นเมื่อถูกอุปถัมภ์ว่าเป็นโรคนั้นโรคนี้ คนไข้มักจะเป็นโรคขึ้นมาจริงๆ ทันที่หลังข้อสรุปของการอุปถัมภ์

การอุปถัมภ์มีบทบาทกับมนุษย์ครอบคลุมแทบทุกพฤติกรรมที่ไปทั่วโลกสากล เช่น อุปถัมภ์การเขียนแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจระดับชาติ อุปถัมภ์การเขียนงบประมาณประจำปีของหน่วยงานต่างๆ ของโครงการต่างๆ (ที่ใช้เงินมากมายนมหาศาลที่ชาวบ้านสร้างมโนภาพไม่ถึง) การอุปถัมภ์เคยใช้กับการเก็บภาษีอากร แต่ปัจจุบันใช้ทำนายนการเลือกตั้ง

ทุกชนิด การขยายธุรกิจทุกอย่าง การขยายบริการทุกอย่าง การทำนายดวงชะตาทุกชนิด การบันเทิงการกีฬา ฯลฯ และ ฯลฯ

หยั่งลงที่ความเป็นพุทธศาสตร์

โครงสร้างของความรู้พุทธศาสตร์ มาจากสมมติฐานแรกสุดที่ว่า “จิตเป็นใหญ่เป็นประธาน ของสรรพสิ่ง เข้าใจจิตตนเองดีแล้ว ย่อมเข้าใจโลกดีด้วย”

กายใจ หรือ รูปนามของตนเอง ถูกนำมาใช้ศึกษาโลกียธรรม ธรรมที่มีความเป็นคู่เป็นสมบัติ มีบวกมีลบ มีดีมีชั่ว มีเกิดมีดับ การเห็นความเป็นคู่ตามธรรมชาติเป็นสมบัติของมนุษย์ทุกคนในโลก

สมมติฐานอันดับที่สอง คือ จิตวิญญานถูกเรียกว่า จิตเดิมหรือจิตพุทธ มีอยู่ เป็นสมบัติเหนือดีเหนือชั่ว ไม่มีความเป็นคู่ เมื่อเข้าถึงแล้วจะเป็นเช่นนั้นตลอดคือเป็นหนึ่ง พ้นจากความเป็นคู่ทันที เรียกว่า โลกุตระธรรม

ทฤษฎีของจิตที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของความเป็นโลก คือ ทฤษฎีว่าด้วยกฎแห่งกรรม กรรมจะมีบวกมีลบเรียกว่า กรรมขาวและกรรมดำ ถ้าปัญญาไม่น้อยมีความเชื่อสูงเรียกว่า บุญ - บาป

ถ้ามีปัญญาประกอบอยู่สูง เรียกว่าสภาวะกุศล - อกุศล

ทฤษฎีว่าด้วยกฎแห่งกรรมครอบคลุมความเชื่อของสังสารวัฏ ชาวพุทธเชื่อว่า บุญกรรมมีจริง ทุกคนล้วนเกิดตายมานับไม่ถ้วน รูปลักษณะของกาย - ใจ และ บุญบารมีที่แสดงออกของ กาย ใจ คือ ผลลัพธ์ของอดีต รวมกับเหตุปัจจัยที่แวดล้อมผู้นั้นในปัจจุบัน

ทั้งหมดเรียกว่าโลกียจิต คือจิตของผู้ไม่รู้จักความจริง เพราะมีวิชาปิดบังความรู้ที่เป็นจริงเอาไว้

ส่วนปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยทางชีวภาพที่อาจเทียบเคียงกับ Physical and Biological properties นั้นถูกแยกต่างหากเป็นเรื่องของโอกาสและความแปรปรวนของปรากฏการณ์ที่กระทบกายใจของผู้นั้น

ทฤษฎีว่าด้วยโลกุตระจิต เป็นทฤษฎีนอกเหตุเหนือผล เหนือสถานที่ และกาลเวลา จึงไม่อาจเปรียบเทียบได้กับความรู้วิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะความรู้วิทยาศาสตร์ที่ว่าด้วยความเป็นอนุภาคของสสาร

มีบางคนพยายามนำไปเปรียบเทียบว่า จิตคือคลื่น บางทีอาจเหมารวมว่าเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า บางคนเปรียบเทียบโลกุตระจิต คือควาก (Quark) หรือฟิลิกส์ควานตัม

ข้าพเจ้าคัดค้านการนำข้อมูลเชิงประจักษ์ของทั้งสองศาสตร์มาเปรียบเทียบกันดุจศาสตร์เดียว ถ้าการเปรียบเทียบเป็นการอุปมาเช่นนี้เป็นสิ่งที่ทำได้ เพราะการอุปมาบ่งบอกแล้วว่า แค่การเทียบเคียงความคิด ยังไม่อาจนำมารวมเป็นเรื่องเดียวกันได้

พุทธศาสตร์มีศิลปะของการหาข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสังเกตอารมณ์ของตนเอง เป็นอารมณ์ที่ถูกกล่าวหาว่าใช้การไม่ได้โดยข้อตกลงของวิทยาศาสตร์ แต่ถ้าใครติดตามอารมณ์สดๆ (สัมผัสทุกประการ) ของตนเองได้ ท่านกล่าวว่า กำลังสติของผู้นั้นสูง ท่านอุปนัยว่าคนที่มีสติกำลังสูง ไม่ว่าจะทำพุดคิดอะไรมักเกิดประโยชน์ที่ถูกต้อง

เสน่ห์ของพุทธศาสตร์มีกำลังสูงกว่าเสน่ห์เครื่องมือประดิษฐ์จากวิทยาศาสตร์

ใครก็ตามที่ตามดูอารมณ์จิตของตนเอง จนจิตรวมเป็นหนึ่ง สามารถย่อและขยายมโนภาพ (นิมิต) ให้ได้ตามความปรารถนา ใครคนนั้นแทบจะเลิกสนใจความเป็นวิทยาศาสตร์ทุกเรื่อง แต่กลับจดจ่อที่ความเป็นสมาธิจิตแทน ใครคนนั้นได้เรียนรู้ความเป็นจริงว่า ข้อมูลจริงของจิตตนเป็นอย่างไร และเขาก็วางศรัทธาในการศึกษาจิตของตนเองด้วยตนเองโดยตนเอง พ้นไปจากความเชื่อที่เป็นข้อตกลงที่เคยถูกอบรมมา

นี่คืออำนาจของความรู้เรื่องจิต ที่จะทรงพลังกว่าอำนาจของการรู้เรื่องรูป

ผู้ศึกษาจิตตนเอง จะรู้ว่าความรู้สึกปัจจุบันมีคุณค่ากว่าความคิดปรุงแต่ง ไม่ว่าจะคิดสร้างสรรค์เก่งแค่ไหน ถ้าปราศจากความรู้สึกตัว ความคิดสร้างสรรค์เหล่านั้นจะมีผลก่อทุกข์ให้กับเจ้าของทุกเรื่อง

ความรู้สึกตัวต่างหากที่ทำให้มนุษย์รับรู้ถึงความดี ความงาม ความสุขจากภายใน โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือประดิษฐ์ของนักวิทยาศาสตร์

ถ้ามาถึงตรงนี้ จิตที่เคยวุ่นวายสับสนกับข่าวการบ้านการเมืองของโลก ของชาติตนเอง การธุรกิจ การบริการ การทูต การทหาร การทำบุญ การทำบาป จะถูกวางลงอย่างเป็นอัตโนมัติ เรียกว่า แค่มายรู้ ความเป็นข้อตกลงของสิ่งเหล่านี้เท่านั้น

วิทยาศาสตร์คือศาสตร์ที่วางบนฐานความคิด

เมื่อความรู้รู้สึกสัมผัสกับปัจจัยภายนอกของมนุษย์แต่ละคนได้รับความเชื่อจากนักวิทยาศาสตร์ว่า ไม่ใช่มาตรฐานที่เที่ยงตรง และมีเหตุผลทั้งประวัติศาสตร์ ตำนานให้มนุษย์เห็นจุดอ่อนของความรู้สึกสัมผัสของตนเอง

มนุษย์ผู้ทันสมัยจึงทิ้งความรู้สึกใดๆของตนไป แต่กลับไปบีบเค้นความคิดให้เห็นตรงจริงกับสมมติฐาน ของวิทยาศาสตร์

เป้าหมายของการสนับสนุนให้พัฒนาความคิด ก็เพื่อจะเพิ่มลากยศ สรรเสริญ สุข ซึ่งเป็นโลกธรรมฝ่ายบวก แต่ทว่าในความเป็นจริง การเลื่อมลาก เลื่อมยศ นินทา ทุกซ์ เป็นสิ่งที่ต้องได้รับด้วย ไม่ว่าจะในความเป็นจริงคนนั้นจะเก่งปานใดก็ตาม เพราะนี่คือสัจธรรมของทวิภาวะ เป็นของที่ต้องเป็นอย่างนี้แน่นอน จะเก่งแค่ไหนก็ไม่พ้นคนนินทา และเกิดความทุกข์ขึ้นในจิตได้แน่นอน

การหมกอยู่กับความคิดวิทยาศาสตร์ จึงก่อความคิดปรวนแปรและวนเวียน นักวิทยาศาสตร์ที่คิดเก่ง และรู้มากๆ จะพบว่าความคิดสร้างสรรค์ทุกอย่าง ถ้าถ้ามย้อนกลับไปเรื่อยๆจะไปตั้งต้นที่เดิม คือ ที่สมมติฐานแรกสุด

หมายความว่า วิทยาศาสตร์ไม่สามารถบอกความจริงแท้ได้ นอกจากบอกความสัมพัทธ์ต่างๆ ว่าเป็นจริงตามกาลเวลาได้ชั่วคราว

การสร้างสรรค์ความคิดแปลกๆ ก็แค่เป็นนิยามที่อาจสร้างความไกลาหลใหม่ๆ ให้กับผู้พยายามเชื่อตามเท่านั้น

ตัวอย่างความคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการ เชื่อมโยงเปรียบเทียบ

วิพากษ์ ฯลฯ ต่อให้นิยามวิเศษแค่ไหน ก็หนีไม่พ้นสมมติฐานแรกที่สุด และสมมติฐานรองๆ ลงมาดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

มันแค่สร้างความพอใจให้มนุษย์ได้ชั่วคราว ไม่ต่างจากติกาหมากรุก ที่เล่นแพ้เล่นชนะกันมาหลายพันปีแล้ว จนปัจจุบันก็ยังนิยมเล่น และยังเป็นเครื่องมือวัดปัญญาของมนุษย์ได้ดี

การที่วิทยาศาสตร์ยิ่งใหญ่เพราะยอมรับว่า ความรู้ของวิทยาศาสตร์ คือสิ่งที่น่าเชื่อถือราบเท่าที่มีข้อมูลเชิงประจักษ์รองรับ ในอนาคตถ้ามีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่คัดค้านความรู้เดิม วิทยาศาสตร์ก็แปลงโฉมของตนเอง นักวิทยาศาสตร์จึงตะบึงไปข้างหน้า ไม่สนใจความผิดพลาดของอดีต ไม่ใช่อดีตให้เป็นเครื่องหลาบจำ ที่หลังอย่าทำอีกเหมือนพุทธ ความผิดพลาดของวิทยาศาสตร์จึงผิดซ้ำซาก ย่ำเท้าอยู่กับที่เหมือนเดิม

พุทธศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งการไม่คิดสุดโต่ง

พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า ความคิดเป็นอายตนะที่หกของมนุษย์ อีกนัยหนึ่ง ความคิดเป็นเรื่องของธรรมชาติธรรมดาอย่างหนึ่งของมนุษย์

หลักการเกี่ยวกับความคิดกลับมุ่งไปที่คุณโทษทางออกคือ ไม่ปฏิเสธการพัฒนาความคิด แต่ก็ต้องระวังความคิดที่พัฒนาว่ามีคุณและโทษอย่างไรด้วย

เมื่อตั้งคำถามว่าควรระวังความคิดอย่างไร พุทธกลับกล่าวด้วยหลักการที่ยืดหยุ่นว่า ควรระวังให้เป็นความคิดชอบ คือ มีลักษณะเป็นความคิดที่ไม่เบียดเบียนตนเองและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

คำตอบเช่นนี้แหละ ที่มนุษย์ปัจจุบันงุนงง เพราะมนุษย์ที่ทันสมัย
คุ้นเคยกับสูตรสำเร็จ จะไม่งงถ้าบอกมาเลยว่า เบียดเบียนตนเองเป็น
อย่างไรเบียดเบียนผู้อื่นเป็นอย่างไร แคบอกเป็นหลักการมนุษย์ที่ไปกับ
ความทันสมัยฟังไม่รู้เรื่อง

ลักษณะของคำตอบที่มนุษย์ต้องการเป็นลักษณะการออกแบบภาษา
เบสิกของคอมพิวเตอร์ คือ เอา/ไม่เอา (เพราะคอมพิวเตอร์วางกลยุทธ์
ของภาษาไว้กับการกระตุ้นอิเล็กตรอนไปที่ excimer จึงทำได้แค่ Yes/
No เท่านั้น)

เข้าใจตรงนี้ได้ก็ประทับใจการตรัสรู้ตีของพระพุทธเจ้าไม่ได้ เพราะ
พระพุทธองค์ท่านค้นพบว่า

“มิตไม่มีแกจิตพุทธ” มิตสัมพันธ์เกิดขึ้นจากการไม่รู้ความจริงเกี่ยวกับ
การทำงานของจิตที่มีต่อข้อตกลงเท่านั้น

พุทธศาสตร์ไม่ต่อต้านการพัฒนาวัตถุ และมีได้เน้นย้ำแค่การพัฒนา
แต่จิต ตรงกันข้ามรูปคือร่างกายและจิตใจจะต้องทำงานร่วมกัน ต้องให้
ความสำคัญทั้งร่างกายและจิตใจ คือต้องพัฒนาทั้งกายและใจพร้อมกัน

การพัฒนาร่างกายโดยให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกและการ
พัฒนาจิตใจโดยให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในจึงสำคัญทั้งคู่

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ไม่ปฏิเสธเครื่องมือที่จะมาช่วยสนับสนุนอายตนะหก
ของมนุษย์ให้เห็นชัดขึ้น เทียงตรงขึ้น หรือไม่ปฏิเสธเครื่องมือประดิษฐ์ของ
วิทยาศาสตร์นั่นเอง

กล่าวโดยสรุป เครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาก็ดี ความคิดสร้างสรรค์
ช่วยกันคิดก็ดี มีคุณค่าต่อมนุษย์ แต่ทว่ามีความสำคัญเป็นแค่เครื่องมือ
ประดิษฐ์ ของมนุษย์เท่านั้น

กล่าวคือต้องใช้เครื่องมือประดิษฐ์เหล่านั้นในพอดี อย่าให้เครื่องมือกลายเป็นเครื่องหมายแห่งการเพิ่มทุกข์โทษให้กับมนุษย์ โดยองค์รวม

ทำไมต้องระวังความคิดสุดโต่ง

พุทธเชื่อว่า ความคิดเป็นเพียงมโนภาพของจิต เป็นเพียงเครื่องมือในการพัฒนาจิต แต่ถ้าเมื่อใดหลงคิดว่า ความคิดคือของจริง แสดงว่าจิตดำรงความประมาทไว้นั่นเอง

แต่วิทยาศาสตร์กลับเชื่อว่าสิ่งที่คิดคือความเป็นจริง บางครั้งกลับคิดว่าทฤษฎีสำคัญสำคัญๆ เกิดจากจินตนาการอันยิ่งใหญ่ จึงสนับสนุนให้คิดเต็มที่ แต่มิได้พยายามย้อนหลังไปดูฐานแรกที่สุดของความคิด

วิทยาศาสตร์คิดว่า นิยามใหม่ๆ คือความคิดสร้างสรรค์ เมื่อไม่กลับไปพื้นฐานคิดเดิม ก็ไม่เห็นแจ้งว่า คิดอย่างไรๆ ก็ไม่เคยจริง มันเป็นแค่เครื่องมือทำให้มนุษย์พอใจ ในความสะดวก ความรวดเร็วที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น

ความพอใจในความสะดวกรวดเร็วจากเครื่องมือประดิษฐ์เป็นเครื่องบั่นทอนพลังปัญญาของมนุษย์อย่างยิ่ง ถ้าใช้อย่างเกินพอดี

การผลิตวัตถุที่สร้างความทันสมัยให้มนุษย์ ทำให้เกิดการติด ชิน เคยกับการได้ง่ายตามที่ใจปรารถนา จิตขาดการอบรมการข่มใจและการอดทน จิตจึงขาดปัญญา มองไม่เห็นคุณค่าของวัตถุที่กำลังเสพ รวมทั้งการไม่เห็นโทษของการรับบริการจากผู้อื่นอย่างเดียวจนจิตพึ่งตนเองไม่ได้ว่านี่คือความเป็นทาสของผู้อื่นรูปแบบหนึ่ง

เมื่อมีปัญหาที่คิดจะหาทางใช้บริการจากผู้อื่น เพื่อดับปัญหา นี่คือความอ่อนแอ และความอ่อนแรงของสติปัญญา ซึ่งเป็นเรื่องน่าวิตกกัง

การไม่เห็นคุณค่าของแรงงานที่ทำด้วยมือ เพราะงานที่ทำถูกแบ่ง
ชอยจนไม่อาจสร้างมโนภาพเต็มรูปแบบได้ นี่คือการงานที่สูญเสีย
ผู้ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมจึงได้เพียงค่าแรงและความเครียดสะสม

เมื่อการทำงานก็ไม่ประเทืองปัญญา เมื่อเลิกงานแล้วขาดความ
ใจที่จะเลือกแสวงสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตนเอง และเมื่อเกิดทุกข์ก็คิดหวัง
พึ่งผู้อื่น ถ้าขาดญาติขาดเพื่อนจึงคิดพึ่งผู้อื่นทางลบ เช่น เล่นอบายมุข
โกง คอร์รัปชัน และทำทุจริตแย่งชิงจากผู้อื่น ปฏิเสธสมุบัติของอกุศล
กรรมจึงเกิดขึ้นโดยง่าย

ท่านพุทธทาสภิกขุ แห่งสวนโมกขพลาราม กล่าวไว้ว่า ชีวิตที่จม
อยู่ในวงเวียนของการบริโภคของดีๆ อย่างเกินพอดี จะเป็นชีวิตที่อยู่ใน
อบาย คือ ทำให้ผู้เสพมีภพภูมิของจิตที่เทียบเท่าอบายภพ

อบายมุข 6 ประการควรได้รับการประเมินใหม่ให้สมสมัย ได้แก่
หนึ่ง การติดยา ได้แก่ติดสุรา ติดยาอี ติดยาเสพติด แต่เด็ก
สมัยใหม่ ติดขนมกรุบกรอบ ติดหมากรฝรั่ง ซึ่งควรนับเป็นอบายมุขของ
เด็กสมัยใหม่ได้อีกด้วย

สอง ชอบเที่ยวดูการเล่น ได้แก่การดูทีวีภาพยนตร์ ฟังเพลงจนติดคั่น
ยิ่งสมัยนี้มีการเสพจากอินเทอร์เน็ต ช่องทางนี้ยิ่งเพิ่มความเสื่อมสูงขึ้น

สาม ชอบเที่ยวกลางคืน ได้แก่ การไปนั่งฟังเพลงในบาร์ คลับ
คาราโอเกะ สถานที่เต็มไปด้วยความเสื่อม

สี่ ติดการพนัน ได้แก่ ติดพนันบอล พนันมวย พนันกีฬาอื่นๆ
ติดเล่นหวยทั้งใต้ดินและบนดิน ติดชิงโชค ถูกหลอกให้ซื้อเพื่อหวังโชค
ติดเป็นหน้าม้า

ห้า คบคนชั่ว ได้แก่ การมองเห็นดารา พรินเซนเตอร์ มีค่าสูงกว่า
บุพการีของตนเอง รวมทั้งการคบกับเพื่อนที่ชวนกันทำสิ่งชั่วที่ผ่านมา

หก เกียจคร้านทำงาน แม้มีเวลาว่าง ก็ดูทีวี คุยโทรศัพท์ ที่จะ
กวาดบ้านดูแลความสะอาด เห็นจะหมดหวัง นอกจากนี้ติดกินนอกบ้าน
การดูแลเสื้อผ้าและซักผ้าด้วยมือเห็นจะทำได้ยาก นอกจากติดกินนอกบ้าน
ติดซักผ้าด้วยเครื่อง ติดพูดโทรศัพท์โดยไม่ยอมเดินไปพบ และไปไหนต้อง
สะดวก รวดเร็วจึงขาดการออกกำลังกายโดยอัตโนมัติ

จากข้อมูลจริงเชิงประจักษ์ ผู้ที่คุ้นเคยกับของสำเร็จรูปทำด้วยตนเอง
ไม่เป็น หน้าที่ยังขาดปัญญาว่าอะไรเป็นอะไร ถ้าหากเกิดเหตุการณ์
ไฟฟ้าดับสักครึ่งวัน หรือหนึ่งวัน แทนที่ต้องย้ายบ้านชั่วคราว เพราะ
ปกติชีวิตต้องใช้กระแสไฟฟ้าตลอด

ขณะนี้มีการโฆษณาให้เด็กที่ทันสมัยติดดื่มน้ำจากขวด ติดกิน
อาหารเสริมจึงจะเก่ง ติดยาสระผม ติดเครื่องสำอางหลากหลาย ติดกิน
นอกบ้าน ติดใช้บริการต่างๆ เพื่อคลายเครียดติดคิดอยากได้อะไรต้อง
เอาให้ได้ ขาดความสามารถในการไตร่ตรองให้เห็นการควรการไม่ควรที่
จะต้องมี ต้องกิน ต้องใช้ ของสิ่งนั้นๆ

มันเป็นสมัยที่บริโภคนิยม กลายเป็นเครื่องมือในการยกระดับสังคม
แทนที่จะดำเนินวิถีบริโภคนิยมดังกล่าว

ลักษณะการคิดสุดโต่งเป็นอย่างไร

(1) คิดแก้ปัญหาโดยไม่ต้องใช้อธิบาทลี การงานเล็กกะจิดริดจนถึงงานยักษ์ต้องการความพอใจ การไตร่ตรอง ความเพียร และความมุ่งมั่น แต่ถ้าเคยชินกับการแก้ปัญหาโดยใช้สูตรสำเร็จ เช่นงานเล็กๆ ขนาดการซักผ้าของตนเอง ก็ต้องคอยจนกว่าจะได้เครื่องซักผ้า หรือสะสมผ้าไว้หลายๆ ที่เวลาวางมีเหลือเฟือ คิดอยากสวยก็เข้าร้านบริการ ไม่เคยคิดพยายามเสริมสวยด้วยน้ำมือของตน ในที่สุดจะกลายเป็นมนุษย์สูตรสำเร็จ แค่มิเงินก็ซื้อบริการทุกอย่าง เช่น ซื้อคอร์สลดน้ำหนัก อยากฉลาดซื้อแบรนด์มากขึ้น อยากแสดงว่ารักซื้อ-ring ไปฝาก อยากมีเสน่ห์ซื้อพอนด์ใช้ให้ครบเจ็ดวัน อยากมีชีวิตที่มีสไตล์ ซื้อคอนโทรลราคาแพง ได้อยู่กับคนรักแน่นอน

การไม่ได้ใช้อธิบาทลีในการแก้ปัญหาทำให้ของทุกสิ่งทีผ่านมือกลายเป็นของไร้ค่า ไม่รู้สึกภูมิใจ ไม่ตั้งใจให้รักหรือชื่นใจอยู่นาน

(2) คิดก้าวหน้าโดยอาศัยแรงขับจากการสร้างมโนภาพปรปักษ์หรือสร้างศัตรูหัวใจโดยไม่จำเป็น หรือการฝันไกลเกินสมรรถนะที่เป็นจริง

การสร้างพลังจิตด้วยการสร้างมโนภาพว่าต้องชนะคู่แข่งซึ่งไม่ทราบว่าเป็นใคร เป็นการคิดเชิงลบที่เห็นมนุษย์ด้วยกันเป็นปรปักษ์ ลักษณะการคิดแข่งขันเพื่อชนะอย่างเดียว เสี่ยงต่อการสร้างพฤติกรรมสุดโต่ง

บางครั้งเป้าหมายของเราอาจสูงเกินความเป็นจริง ดังนั้นความสุดโต่งต้องเกิดขึ้น ปัญหาจะตามมามหาศาล ยกตัวอย่าง มีฐานะเศรษฐีจึกระดับปานกลางแต่กำลังส่งลูกไปเรียนเมืองนอก โดยเฉพาะเป็นประเทศที่ค่าใช้จ่ายสูง กว่าลูกจะเรียนสำเร็จ บุพการีคงต้องทนสู้จนสุดโต่ง

(3) การเชื่อว่าบริโภคนิยมเป็นการยกระดับฐานะหรือสถานภาพทางสังคม ผู้คิดดังกล่าวมีโอกาสทำเรื่องสุดโต่งได้ง่าย เช่นซื้อรถยนต์ราคาแพงเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเป็นคนรวยมีระดับ ใช้เสื้อผ้าเครื่องประดับที่ราคาสูงเกินกว่ารายรับของตนเอง การรับประทานอาหารในร้านหรู การบริโภคในสิ่งฟุ่มเฟือย เกินฐานะ เพื่อที่ตนจะถูกเข้าใจว่า มีสถานภาพทางสังคมในอีกระดับ เช่นนี้มักลงเอยด้วยการทำ พุด คิด อย่างสุดโต่ง

(4) การคิดจะเอาของสาธารณะ อย่างไม่เกรงใจใคร เช่น ใช้ไฟใช้น้ำของหลวงอย่างสิ้นเปลือง รวมถึงผลาญงบประมาณของหลวงโดยไม่รู้ลี้กละอายใจว่าตนอาจจะเป็นหนี้ระดับชาติ การใช้ทรัพย์สินสาธารณะอย่างไม่ทะนุถนอม แอบตัดไม้ทำลายป่า ทำการประมงแบบสิ้นซาก ทำการขนส่งพัสดุเกินพิกัดจนถนนพัง บุกรุกสถานที่สาธารณะ ฯลฯ คนที่ไม่เกรงใจธรรมชาติ ไม่เกรงใจชุมชน คิดว่าใครๆ ก็ทำกันอย่างนี้ในที่สุดมักลงเอยด้วยการคิดสุดโต่งไม่ทางใดก็ทางหนึ่งเสมอ

(5) การคิดเข้าข้างตนเอง ว่าตนทำดีที่สุด ทั้งๆที่เบียดเบียนผู้อื่นรอบด้าน อย่างนี้เข้าข่ายการคิดสุดโต่ง เช่น การจัดมหรรรรมดนตรี กีฬา แสดงสินค้า ฯลฯ ชนิดที่ไม่พิจารณาความเป็นจริงว่าสมควรไหม การจัดงานบุญใหญ่เกินกำลังของคณะศรัทธา การจัดงานศพใหญ่โตเป็นหนี้ล้านล้านพันตัว ทำให้สมาชิกที่ต้องสัมพันธ์กันโดยตรงได้รับความเดือดร้อนไปด้วย

(6) การคิดฝืนกลางวัน ในเรื่องเกินจริง เข้าข่ายชอบคิดมากกว่าชอบทำ ความคิดกับการกระทำจริงๆ ไม่ได้สมดุลกัน ทำให้เกิดความสุดโต่งได้

ลักษณะของสังคมสุดโต่ง คือสังคมเต็มไปด้วยหนี้สิน เป็นสังคมที่ประชาชนใช้เงินอนาคตหมดไปนานแล้ว เป็นสังคมทรูทรามักทำงานเกินตัว

ตัวอย่างการแก้ปัญหาด้วยการใช้สูตรสำเร็จ เช่น การล้มมนาหาทางออกใหม่ๆ สร้างข้อเสนอแนะใหม่ๆ ตั้งที่ปรึกษาคนใหม่ ตั้งคณะทำงานให้ออกกฎระเบียบใหม่ รวมทั้งหาตัวช่วยใหม่ๆ เช่น เครื่องอำนวยความสะดวก ความรวดเร็ว ความทันใจ เพื่อให้สังคมเกิดความพอใจว่าได้แก้ปัญหา

นั่นก็คือ มีลักษณะของการแก้ปัญหาโดยตะปิงไปข้างหน้าเหมือนพฤติกรรมของนักวิทยาศาสตร์ คือไม่ยอมถอยหลังเข้าคลอง หรือยอมกลับไปวิเคราะห์เหตุแห่งปัญหาใหม่ ไม่ยอมล้มกระดานเพราะแม่ตนเองก็เห็นชัดว่าขึ้นทำต่อไปมีแต่ล้มละลาย รวมทั้งไม่ยอมใช้วิกฤต ให้เป็นโอกาสแต่กลับกลบเกลื่อนปัญหาไว้ ให้ความสำคัญโดยไม่ต้องคิด

สรุป เป็นการแก้ปัญหาโดยใช้ตัวช่วย คิดแต่จะปรับปรุงตัวช่วย แต่ไม่ยอมปรับปรุงจิตวิญญาณของคนที่เกิดปัญหา เพราะมิได้เชื่อเรื่องจิตเป็นใหญ่ เป็นประธานของสรรพสิ่ง เช่นที่คนตะวันออกเคยเชื่อ แต่กลับเชื่อเหตุผลของวิทยาศาสตร์เท่านั้น

ถ้าสุดโต่ง เพราะเชื่อเรื่องจิตเป็นใหญ่ และไม่ใช้ตัวช่วย จะเป็นอย่างไร

ถ้าเห็นดีเห็นงามโดยเชื่อว่า จากจิตจะใช้แก้ไขปัญหาได้ทุกอย่าง ก็จะสนับสนุนให้เกิดความเชื่อเรื่องจิต เช่นที่โยคี หรือพวกติดดีกระทำอยู่

การแก้ปัญหาก็เน้นที่การเสียสละ การเห็นแก่ชาติ ปลุกเร้าความเป็นชาติ ปลุกเร้าอารมณ์รักชาติให้เหนือเหตุผล ปลุกเร้าเสรีภาพ ปลุกเร้า

ระบบประชาธิปไตย ปลุกเร้าการได้อำนาจในการใช้กฎหมายเป็นใหญ่ คือเสียงข้างมาก ใช้ศิลปะการปลุกเร้าอารมณ์

การแก้ปัญหาที่เน้นจิตเพียงอย่างเดียวก็เป็นการสุดโต่งทางจิต ซึ่งไม่ใช่ทางสายกลาง

ถ้าเป็นทางสายกลางควรต้องเป็นอย่างไร

พระพุทธเจ้าทรงปฏิเสธการสุดโต่งโดยใช้เครื่องมือประติษฐ์ช่วยเพียงอย่างเดียว หรือไม่ให้ความสำคัญแก่เครื่องมือเลย จะให้จิตแก้ไขจิตเองเพียงอย่างเดียว ก็ไม่ใช่ทางที่ถูกต้องเช่นกัน

โดยหลักการ ต้องสร้างสัมมาทิฐิให้เกิดขึ้นกับผู้มีปัญหาและผู้เป็นปัจจัยสนับสนุนการแก้ปัญหา

สัมมาทิฐิมีหลายระดับ แต่ระดับที่แก้ปัญหาได้จะจัดต้องเป็นสัมมาทิฐิต่อสังฆธรรมตามที่เป็นจริง

ถ้าหากมีสังฆธรรมอยู่ในสังคม หรืออยู่ในชุมชนที่เต็มไปด้วยปัญหา ต้องมีผู้รู้เตือนให้เห็นความจริงว่า

1. ชีวิตกับปัญหาเป็นของคู่กัน การเกิดขึ้นของปัญหาเป็นความธรรมดาชนิดหนึ่ง

2. ถ้าหากปัญหานั้นทำให้เสียดุลยภาพ ของจิตวิญญาณ เช่น อยู่ในความเศร้าโศก ความแค้น รันทด อดอยาก ทิวโหย ต้องแก้อาการภายนอกให้กลับคืนสู่ความเป็นปกติด้วยเครื่องมือที่จำเป็นเสียก่อน

3. ปัญหาและทางออกของปัญหาเป็นของคู่กัน เมื่อยอมรับว่าอย่างนี้ๆ เรียกว่าปัญหา ทางออกจะเกิดขึ้นทันที

การยอมรับปัญหาว่ามีอยู่ เท่ากับเป็นการเริ่มต้นล้มมาทฤษฎีอยู่แล้ว

4. ต้องใช้สติ เป็นตัวตรวจสอบเหตุแห่งปัญหา การอบรมใจให้เกิดพลังสติอย่างฉับพลัน อย่างรวดเร็ว เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อสติจะได้ค้นพบต้นเหตุของปัญหา ถ้าเหตุต้นของปัญหาได้รับการไตร่ตรองตามที่เป็นจริง การแก้ปัญหาจะตรงประเด็นมากขึ้น

5. ปัญหาที่รุนแรงและเรื้อรัง เกิดจากสภาวะกรรมดำของเจ้าของปัญหา ต้องแก้ไขให้เปลี่ยนเป็นกรรมขาว (กุศลกรรม) โดยวิธีทำใจ หรือวางจิตให้ถูกต้อง นอกจากนี้อาจต้องใช้พิธีกรรมและวิธีการสร้างกุศลจิตอย่างแบบคาย ปัญหาที่รุนแรงจึงต้องการกัลยาณมิตรทางธรรม กัลยาณมิตรจะเสมือนหมอใจ ที่จะแก้ไขสภาวะจิตให้พลิกจากกรรมดำมาสู่กรรมขาวชั่วคราว

6. วิธีการทำจิตให้ตั้งมั่นด้วยอุบายต่างๆ ถ้าทำได้ ปัญหาจะถูกแก้ไขได้รวดเร็วมากขึ้น

7. ถ้ามีกัลยาณมิตรชี้แนะให้เกิดศรัทธา วิกฤตโทษชนิดคือการสร้างโอกาสให้คิดวิธีใหม่ แม้แต่ผู้ที่ใกล้เสียชีวิต ยังใช้วิกฤตให้เป็นโอกาสไปสู่อุคติได้ หรือแม้แต่เหตุการณ์เกิดก็ยังสามารถ วิกฤตทางโลกถ้าไม่ถูกยึดไว้ ปัญหาที่จะไร้เจ้าของทันที นี่คือนิโฆของจิตใน ปฏิภาณสมุปปาทสายบวก

8. ความสงบเป็นอมตธรรมมีอยู่รายล้อมทุกสิ่งทุกอย่าง ความสบายเป็นสิ่งที่จิตต้องแสวงหา ความสุขเป็นสภาวะแห่งความพอดีของเหตุปัจจัย สภาวะเชิงบวกที่มนุษย์พอใจมีอยู่หลากหลายโอกาส ที่จะเข้าถึงความพอใจภายในเปิดรอคอยอยู่เสมอ

9. ปัญหาจะถูกแก้ไขโดยไร้ผลข้างเคียง เมื่อเจ้าของปัญหาเข้าถึง
ลัทธิธรรมที่ว่า ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน หรือถ้ากล่าวเป็นหลักการคือ
เห็นหลักอริยสัจด้วยจิตตนเอง

พุทธธรรมเป็นศาสตร์แห่งการมองเห็นปัญหาและดับปัญหา แต่ศิลปะ
การมองปัญหา ต้องใช้กัลยาณมิตร ช่วยชี้แนะให้เกิดความคิดแบบคาย
เพื่อให้จิตพลิกจากมิจฉาทิฎฐิเป็นสัมมาทิฎฐิ

สัมมาทิฎฐิมีหลายระดับ ระดับที่เป็นสภาวะธรรมต้องใช้กัลยาณมิตร
ที่เข้าถึงความจริงของอนัตตาหรือสุญญตา เป็นผู้ชี้แนะ

การศึกษาเพื่อให้เข้าถึงแก่นธรรมของอนัตตาและสุญญตา เป็นทางเดียว
ที่จะสร้างกัลยาณมิตรทางธรรม

เราอาจจะทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรของตนเองได้ถ้าหากเข้าถึงปริยัติ
ของอนัตตา และมีศรัทธาหยังลงที่พุทธธรรมอย่างแท้จริง

ศรัทธาในปริยัติของพุทธธรรมต่างหากที่เป็นปัญหาตัวจริงของ
สังคมไทย

เมื่อหัวใจไทยมีศรัทธาในการแก้ปัญหาแบบตะวันตก เราก็มุ่งให้
เด็กไทยกินอาหารฝรั่ง ดื่มนมไก่ ทำตัวทันสมัยแบบเด็กฝรั่ง แต่ทว่าผล
ข้างเคียงจะยิ่งสูงกว่า เพราะสังคมไทยกำลังปลุกแอบเปลวขึ้นในเนื้อหา
ที่เหมาะสมกับการปลุกมะม่วง นี่คือกรรมหนักที่สุดของสังคมไทย

.....

คำคม
ของ
ท่านชยสาโรภิกขุ

“

เราบำเพ็ญธรรม เพื่อเข้าถึงหลักรัก
เพื่อให้ความรัก ไร้โทษ และ
เป็นพลังนำชีวิตไปสู่ความสุขที่แท้จริง

ความรักมักมีอารมณ์อื่นคลุกเคล้าอยู่เสมอ
ผู้รัก ถ้ายังเป็นปุถุชน ความรักย่อมนำปัญหามาให้เสมอ
ปุถุชนจึงควรฝึก หลักรักในแง่อริยสัจสี่
กำหนดรู้ ความรัก แคไหน เรียกว่า พอดี
ให้ความรักปลอดจากสารพิษ

ความรักให้ความชื่นใจ เข้าใจ เห็นอกเห็นใจ กำลังใจ เคารพนับถือ
เกรงใจ ไว้วางใจ อุดหนุน ให้อภัย แดงมเป็นเพื่อนเป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุด

ถึงกระนั้น ก็อย่าพึงประมาท
คิดว่าความรักเป็นคำตอบปัญหาทุกชนิด

”

บทที่ 4

กระบวนการค้นหาความจริงของชีวิต
ลักษณะเปรียบเทียบ
ระหว่างพุทธศาสตร์ วิทยาศาสตร์

สภาพภูมิอากาศ เป็นต้นทุนของพฤติกรรมของมนุษย์

โดยสังขรณ์มนุษย์ทุกคนสนใจใคร่รู้ว่า ชีวิตคืออะไร ตนมมาจากไหน และจะดำรงชีวิตต่อไปอย่างไร เพื่ออะไร

สภาพภูมิศาสตร์ของตะวันตก ที่เรียกว่าแถบเมืองหนาวประกอบด้วยฤดูหนาวที่ยาวนาน เพาะปลูกไม่ได้ ต้องพักอาศัยในที่มิดชิดเพื่อคุ้มภัยจากความหนาว เวลาว่างในฤดูหนาวมีมาก เหมาะสำหรับการใช้ความคิด คิดว่าอย่างไรจึงจะหาอาหารเพื่อให้พอเพียงกับช่วงเวลาที่เราเพาะปลูกได้ยาก ทำมาหากินลำบาก

ในขณะที่ตะวันออก โดยเฉพาะบริเวณแถบเส้นศูนย์สูตรอากาศร้อนชื้น ฝนตกชุกมีแค่น้ำร้อนและหน้าฝน แทบไม่ปรากฏหน้าหนาว อาหารอุดมสมบูรณ์ โดยแทบไม่ต้องคิด หรือพยายามสะสม กักตุน ถึงคราวต้องการปัจจัย ข้าวปลาอาหาร ยา ที่อยู่อาศัย ก็มีทรัพยากรตามธรรมชาติ

ที่ไปหามาได้ง่าย ที่อยู่อาศัยเปิดโล่งไม่ต้องมุงบังมิดชิด ไม่ต้องตื่นนอนมาก ไม่ต้องคิดมาก ความสุขก็อยู่ง่ายๆ แค่ปลายจมูก

จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่า

ตะวันตกเชื่อในสาระของรูปเรียกว่าสสาร ความเชื่อว่าหน่วยที่เล็กที่สุดของสสาร เรียกว่าอะตอม เป็นความเชื่อต้นทุนของวัฒนธรรมตะวันตก ดังนั้น จึงเชื่อว่า พลังงานเป็นสมบัติที่แฝงในสสาร ตะวันตกจึงนิยามพลังงานที่ซ่อนอยู่ในสสารว่าเป็นหัวใจของการกำเนิด การดำรง การสืบต่อของทุกชีวิต

ตะวันออกเชื่อในสาระของจิต ขนาดที่คิดว่ามีจิตอมตะหรือจิตที่ไม่ตาย แม้จะเชื่อความสำคัญของรูปแต่ก็ยังให้เป็นรองจิต โดยคิดว่า มีอัมมัน (สภาพอมตะของรูป) ที่เกิดจากความยิ่งใหญ่ของจิต จึงมักสรุปว่า จิตเป็นใหญ่ เป็นประธานของสรรพสิ่ง ถ้าเข้าใจจิตดีแล้วย่อมเข้าใจโลกดีด้วย

ความเชื่อโบราณที่พระพุทธเจ้าปฏิรูปและปฏิวัติ

เจ้าชายสิทธัตถะได้ศึกษาเล่าเรียนความรู้จากพราหมณ์ ความรู้ที่นักปราชญ์ตะวันออก ที่รวมเรียกว่าพราหมณ์ ได้จินตนาการไว้อย่างคงอยู่ในพระไตรปิฎก เช่น มโนภาพการคิดว่าโลกเป็นศูนย์กลางของจักรวาล ใต้พื้นโลกเป็นชั้นที่สัตว์อบายอยู่ เหนือผิวโลกคือภพที่เทวดาพรหม และอรูปพรหมอยู่ เช่นนี้เป็นต้น

กล่าวอีกนัยหนึ่งโลกของพราหมณ์มี 3 ประเภท (หนึ่ง) คือโอกาสโลกคล้ายกับโลกภูมิศาสตร์ เพียงแต่นำเสนอเรื่องที่ปราศจากข้อมูลจริง

รองรับ แต่เป็นจินตนาการล้วนๆ (สอง) โลกคือหมู่สัตว์แบ่งเป็น 31 ภพ และ (สาม) โลกคือสิ่งที่มนุษย์รับรู้ผ่านตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เรียกว่า ลังขารโลก รวมเป็นโลก 3 ประเภท

นักคิดตะวันตกจะเชื่อเรื่องจิตเป็นใหญ่ เป็นประธานของสรรพสิ่ง ส่วนความยิ่งใหญ่ของจิตควรเป็นอย่างไรกลายเป็นหัวข้อโต้เถียงกันและ ต่างฝ่ายต่างก็มีพวกจำนวนมากสังกัดความเชื่อ

ลัทธิกามสุขัลลิกานุโยค เชื่อว่ามีกายทิพย์ที่เป็นอมตะ และจิตก็จะมีรูปร่างที่แน่นอน ตัวอย่างเช่น มนุษย์มองเห็นภาพของตนตอน เด็กทารก วัยสาวจนถึงวัยชรา แม้ปัจจุบันจะมีรูปร่างหน้าตาต่างไปจากเดิม ก็ยังคงรับรองรูปถ่ายของตนเองที่เก็บสะสมไว้ในตู้หิ้ง ความเชื่อเช่นนี้ ทำให้เกิดสมมติฐาน “อัตมัน” น่าจะมีกายทิพย์ที่ไม่ตายซ่อนอยู่ภายใน

ลัทธิความเชื่อว่าจิตเท่านั้นเป็นอมตะ ไม่เกี่ยวกับรูป จึงพยายามที่จะไม่สร้างกรรมเพิ่มเพื่อให้รูปพ้นจากบ่วงกรรมเมื่อกรรมหมดแล้วก็จะเหลืออมตะจิตอย่างเดียว เรียกว่าอัตตกิลมถานุโยค หรือที่เรียกว่าจิตอมตะ (นิริตตา)

พระพุทธองค์ทรงปฏิรูปความเชื่อกฎแห่งกรรมของทั้งสองลัทธิเสียใหม่ โดยทรงปฏิเสธทั้งอัตมันและนิริตตา แต่ได้ทรงนำเสนอสภาวะของอนัตตา ความไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน ไม่ใช่ทั้งรูปอมตะและจิตอมตะ ด้วยเหตุปัจจัย 4 ประการคือ

- (1) เพราะนามรูปต้องเป็นไปตามเหตุปัจจัยของโลกเป็นธรรมดา
- (2) เพราะจะควบคุมไปตามอำนาจบังคับไม่ได้ ยกเว้นต้องถูกตรงต่อกฎของธรรมชาติ ถ้าเป็นลัทธิธรรม

- (3) เพราะหาสภาพการเป็นเจ้าของที่แท้จริงไม่ได้
- (4) เพราะมีสภาพขัดแย้งต่อความเป็นอัตโนมัติ

ความบริสุทธิ์ และการแสวงหากระบวนการทำให้บริสุทธิ์

รอบๆ ตัวมนุษย์เห็นแต่ความปรวนแปรของสิ่งต่างๆ เห็นแต่ความซับซ้อนไม่ได้ตั้งใจ ทำไร่ปลูกผักปลูกพืชสวนครัว สิ่งที่ได้จำนวนมากคือวัชพืช ซื้อมผลไม้กับข้าวหรืออะไรก็แล้วแต่ ทิ้งไว้ไม่ทันข้ามคืน ล้วนแสดงความไม่ได้ตั้งใจ ล้วนต้องการความใส่ใจให้ต้องปรับปรุงแก้ไขทุกเรื่อง

โดยเฉพาะร่างกายของมนุษย์ ช่างรักษาไว้ด้วยความยากลำบากและความอดทนอย่างถึงที่สุด ความรู้ทั้งหลายที่สืบเนื่องต่อกันมาเป็นอารยธรรมมีไว้เพื่อว่าทำอย่างไรจะรักษาร่างกายมนุษย์ให้ยืนยาว

ปัญหาว่าทำอย่างไรจึงจะได้ความสมปรารถนา เช่นปลูกผักก็ได้ผักรับประทานบ้าง ไม่ใช่แมลงและวัชพืชทำลายหมด ทำอย่างไรจึงบริหารอารมณ์ให้เป็นปกติสุข ตั้งแต่ลืมตาตื่นให้สดชื่นและหลับตาลงนอนรู้สึกผ่อนคลาย ไม่ถูกความเครียดเกาะกุมตั้งแต่เช้าจนเข้านอน

ตะวันตกเชื่อว่ารูปเป็นใหญ่ จะคิดแก้ไขปัญหาก็คิดถึงการใช้รูปเป็นตัวช่วย เช่นทำอย่างไรจะคิดยาฆ่าวัชพืช ยาฆ่าแมลง เพื่อว่าปลูกผักก็ได้ผักบ้าง ทำอย่างไรจึงจะรู้สึกสบายตา สบายใจ สบายหู สบายลิ้น ก็จะทำตัวช่วย เพื่อให้ความเครียดถูกระบายจากจิต ตะวันตกจึงผลิตตัวช่วยที่เป็นสิ่งกลม่อมของจิตมากมาย

การผลิตสิ่งที่เป็นตัวช่วยทุกชนิด ต้องผ่านขั้นตอนแรกที่สุด คือ การทำสารให้บริสุทธิ์พ้นจากมลทินจากสิ่งอื่น

ย้อนหลังไปประมาณศตวรรษที่แล้ว ธาตุที่แยกและรู้จักกันดี นำมาทำประโยชน์ได้มีเพียง 20 ธาตุ นักวิทยาศาสตร์พยายามนำธาตุมาจัดเรียงด้วยมโนภาพต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างธาตุที่ค้นพบแล้วเหล่านั้น

ตารางธาตุที่นำเสนอโดย เมนเดลลีฟ เมเยอร์ เรียกว่า ตารางธาตุพีริออดิก ทำให้เกิดจินตนาการว่า ธาตุที่ควรค้นพบในธรรมชาติควรเป็นอะไร และสมบัติของธาตุในกลุ่มนั้นๆควรเป็นอย่างไร ตารางธาตุพีริออดิกข้างถูกจินตนาการได้อย่างแม่นยำ เสมือนแผนที่นำทางให้นักวิทยาศาสตร์ได้คลำทางเพื่อค้นหาธาตุที่ยังไม่พบ ทำให้ธาตุที่เหลืออีก 80 ธาตุได้รับการค้นพบอย่างรวดเร็ว ต่อมาจึงพบสมบัติของอนุภาคชนิดต่างๆ ในอะตอม และศักราชของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ได้ถูกเปิดเผยมาก ด้วยความเชื่อลึกๆ ว่ามีเหตุผลเส้นตรงที่ค้นพบได้ซ่อนอยู่ในปรากฏการณ์ธรรมชาติ นี่คืออิทธิพลที่ได้จากการเสนอสมมติฐานตารางธาตุพีริออดิก

ดังนั้น ผู้ใดตั้งสมมติฐานจากปรากฏการณ์แล้วอ้างว่าทดสอบได้ด้วยเหตุผลเส้นตรง โดยการแปรปัจจัยที่ละชนิด วงการวิทยาศาสตร์ก็จะเห็นด้วยและอนุมัติให้ทำวิจัยได้ทันที

ข้าพเจ้าผู้เขียนบทความนี้ขอสรุปว่า สมมติฐานของวิทยาศาสตร์ได้รับการยอมรับ ในระดับมหภาคก็เพราะ ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของการเสนอตารางธาตุพีริออดิกของ เมนเดลลีฟ ชาวรัสเซียนั่นเอง

การวิจัยใหม่ๆ ทุกเรื่อง จะต้องวิจัยให้ได้มาตรฐานสากล จะต้องอ้างความบริสุทธิ์ของสิ่งที่ทำวิจัย

ถ้าเป็นธาตุต้องพันมลทินจากธาตุอื่นๆ เช่น ต้องไม่ปนเปื้อนด้วย ออกซิเจนจากอากาศ

ถ้าเป็นสารประกอบอินทรีย์ หรือ อนินทรีย์ ชนิดที่แยกจากธรรมชาติ หรือสังเคราะห์ในห้องทดลองต้องอ้างความบริสุทธิ์ให้เด่นชัด

เมื่อสารประกอบมีเป็นพื้นเป็นหมื่นเป็นแสนชนิด แต่ละชนิดล้วนต้อง แสดงความบริสุทธิ์ด้วยกระบวนการทดสอบต่างๆ ข้อมูลดิบของวิทยาศาสตร์ อันเนื่องจากสารบริสุทธิ์จึงมีนับไม่ถ้วน

ส่วนมากเป็นข้อมูลของวิชาฟิสิกส์และวิชาเคมี เรียกว่าวิทยาศาสตร์ กายภาพ

หลักการเรื่องความบริสุทธิ์ของสารได้เข้ามา ใช้กับชีวิตจุลินทรีย์ ขนาดต่างๆ ทั้งเป็นโพรคาริโอท ยูคาริโอท ต่างได้รับการทำวิจัยแยก สิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดให้บริสุทธิ์ ด้วยสมบัติความบริสุทธิ์ของมัน ข้อมูลดิบ จึงมีมากมายนับไม่ถ้วน เพราะจุลินทรีย์ต่างสถานที่มีมากมาย ในน้ำพุร้อน ในน้ำแข็ง ในน้ำเค็ม ในดิน ในพืช ในสัตว์ ในคน

เพิ่มเติมกับการศึกษาอนุกรมวิธานของพืชโบราณ พืชใบเลี้ยงเดี่ยว พืชใบเลี้ยงคู่ แยกประเภทเป็นพืชสมุนไพรรักษา พืชเศรษฐกิจ พืชในระบบนิเวศน์ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ แมลงต่างๆ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ออกลูกเป็นไข่

อนุกรมวิธานของสิ่งมีชีวิตจึงมากมายมหาศาล ไม่น้อยหน้ากว่า สารประกอบที่ศึกษาในวิชากายภาพ แต่นิยมเรียกว่าวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

เหตุผลเส้นตรงคืออะไร

เหตุผลเส้นตรง คือ การที่มีจุดเริ่มต้นและสามารถจินตนาการไปสู่เป้าหมายได้อย่างลัดสั้น ตรงทาง

เหตุผลเส้นตรงเป็นคล้ายจิตใต้สำนึกของมนุษย์ ที่เมื่อวางเป้าหมายจะทำ พูด คิดอะไร มักจะตรงแนวไปสู่จุดนั้นโดยอัตโนมัติ

อย่างง่ายที่สุด การเดินข้ามตึกสองตึก เรามักเล็งว่าทางไหนเป็นทางตรงที่สุด ถ้าเผอิญมีข้อความห้ามเดินลัดสนาม เราจึงยอมเดินเส้นโค้ง

เมื่อต้องการซื้อของในห้าง เรามักมุ่งหน้าไปหาสินค้าที่ต้องการทันที

เมื่อต้องการฝากหรือถอนเงิน เรามักถึงประโยชน์สูงสุดที่ควรได้ ฯลฯ และ ฯลฯ

เมื่อฟังผู้อื่นพูด เราจะจดจ้องไปที่ประเด็นที่จิตเราอยากได้และหมายใจไว้แล้ว

สำหรับโลกของวิทยาศาสตร์พื้นฐาน การจะศึกษาปรากฏการณ์ธรรมชาติ นอกจากอ้างระบบที่น่าสนใจแล้ว เราจะต้องศึกษาผ่านขั้นตอนที่จำเป็น คือ ทำสารที่สนใจให้บริสุทธิ์ แล้วศึกษาหาสมบัติของสารที่แยกได้ เพื่อแสดงว่าเราได้แยกสารออกมาบริสุทธิ์จริงๆ

ที่น่าอัศจรรย์คือ ปรากฏการณ์ธรรมชาติมากมาย ไม่อาจลดรูปลงให้เป็นเหตุผลเส้นตรงได้เลย แต่นักวิทยาศาสตร์กลับแสดงความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งกับปัจจัยที่ต้องการทดสอบทดลองในแผนภาพของ ล็อกสเกล (log scale) (ทั้งๆ ที่ปรากฏการณ์จริงเป็นเส้นโค้ง)

เพราะเมื่อแสดงด้วย ล็อกสเกลแล้วความเป็นเส้นตรงก็จะปรากฏ และมนุษย์จะรู้สึกว่าได้ทำสำเร็จแล้ว คือลดรูปความซับซ้อนของปรากฏการณ์ ให้มาดูง่ายๆ ในแผนภาพของเหตุผลเส้นตรง

การปลงใจเชื่อในเหตุผลเส้นตรงนี้มีวิวัฒนาการมาจากวิทยาศาสตร์ พื้นฐาน ข้ามแดนมาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในที่สุดก็ลงเอยด้วยการผลิต เทคโนโลยีด้วยการใช้เหตุผลเส้นตรง กล่าวคือแม้เป็นล็อกสเกล ก็ลดรูป ลงมาให้พอเห็นภาพได้ง่าย

ความเชื่อในเหตุผลเส้นตรงทำให้มนุษย์ทั้งโลกมีพฤติกรรมที่คล้ายกัน ดังจะได้อธิบายสืบไป

อิทธิพลความเชื่อเกี่ยวกับสารบริสุทธิ์

ย้อนความจำของตนเองไปครึ่งศตวรรษ สมัยโน้นหนังสืออลลิวด เรื่องต่างๆ จะเป็นหนังสือขายทั่วโลก คนเป็นพันล้านคนเห็นภาพพระเอก คาวบอยต็มน้ำโดยวิกตีมจากลำธาร จากบ่อ

ถึงสมัยนี้เด็กฝรั่งทุกคนต้องต็มน้ำกรอง หน้าเช้าเด็กตะวันตกก็เริ่ม เคยชินกับการต็มน้ำแบบเด็กตะวันตก นั่นคือต็มน้ำจากน้ำบรรจขวดพลาสติก

เด็กฝรั่งว่ายน้ำในแม่น้ำแล้วต้องล้างตัวในห้องน้ำอีกครั้งจึงจะรู้สึก สะอาด ข้าพเจ้าใช้ชีวิตอยู่ริมน้ำตอนเป็นเด็กๆ อาย ต็ม ทำอาหารจาก น้ำคลอง เด็กสมัยนี้ไม่อาจทำได้เช่นนั้น ภาพการใช้น้ำจากธรรมชาติ ดังกล่าวกลายเป็นภาพของความโง่ ของผู้ไม่มีความรู้สุขภาพอนามัยที่ ถูกต้อง ของความจนไม่มีเงินซื้อปัจจัยที่บริสุทธิ์ เสี่ยงต่อการก่อให้เกิด โรคภัยไข้เจ็บ ฯลฯ

วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่ใช้ของจากธรรมชาติโดยตรงกลายเป็นวิถีที่ผิด ล้าหลัง ถูกสร้างภาพว่าทำเช่นนั้นจะถูกคุมด้วยโรค นำอับอาย... นี่เพราะอิทธิพลของการทำให้บริสุทธิ์ถูกฝังเป็นมโนภาพของคนไปที่ความทันสมัย การปลูกฝังความเชื่อดังกล่าวมีต่อเนื่อง ทุ่มเททั้งจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ จนมนุษย์มีมโนภาพของเหตุผลเส้นตรง ชีวิตที่ต้องตั้งงามต้องมีขั้นตอนของวิทยาศาสตร์ดังกล่าว

อาหารเก็บจากธรรมชาติมีอาจเข้าปากได้ทันที เพราะการเพาะปลูกเต็มไปด้วยสารเคมีที่ปนเปื้อนอยู่ในธรรมชาติ ในรูปของปุ๋ย ฮอร์โมน สารกำจัดศัตรูพืช ดังนั้นพืชผักผลไม้ต้องผ่านกรรมวิธีล้าง ประุง บางทีพืชสารมากก่อนนำมารับประทาน

เราใส่สารบริสุทธิ์เช่นปุ๋ยเคมี สารเร่ง สารฆ่าวัชพืช ลงไปเพื่อควบคุมการเจริญของพืชตามต้องการ แต่เมื่อจะนำมารับประทาน เราต้องปรุงแต่งพืชผักเพื่อให้ปลอดภัยจากสิ่งที่เราใส่เข้าไประหว่างเพาะปลูก

เราทำสารเคมีให้บริสุทธิ์ เพื่อทำปัจจัยสี่ให้ทันสมัย (อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย รักษาโรค) แต่ปัจจัยที่ทันสมัยก่อผลข้างเคียงอย่างโกลาหลกับเรา ทั้งที่เปิดเผย ซ่อนเร้นแฝงตัวและยังมีความกลัวมลทินจากทุกสิ่งแถมเป็นโบนัสของจิตอีกด้วย

เราทำสารให้บริสุทธิ์แต่ใจกลับแปลกแยกกับชีวิตรอบตัว สิ่งทั้งหลายที่เรามีอำนาจจัดทำขึ้น ในรูปของการเกษตรทันสมัย การปศุสัตว์ อุตสาหกรรมอาหารและยา อุตสาหกรรมของเครื่องมือ เครื่องใช้ ฯลฯ ทุกสิ่งทุกอย่างให้ความสะดวก ความรวดเร็ว แต่แถมด้วยความขัดแย้งทางจิต ที่ต้องใช้และบำรุงรักษาให้ถูกต้อง ต้องเก็บอย่างถูกต้องเหมาะสม

ฯลฯ และ ฯลฯ ภาระที่ต้องรู้ต้องจำเพียงเพื่อดำรงชีวิตไปแต่ละวัน
มากมายไกลาหล

ถึงอยากสันโดษ เรียบง่าย ก็มีอาจทำได้ เพราะล้อมรอบด้วยคนที่
เชื่อในความรู้วิทยาศาสตร์แทบทั้งนั้น ถ้าเราไม่ทำก็จะถูกติฉินนินทา

ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าต้องการชี้ให้เห็นคุณโทษและสมมติของหลักการ
วิทยาศาสตร์ กิจกรรมทุกชนิดของมนุษย์ (รวมการทำบุญและการปฏิบัติ
ธรรม) อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผลเส้นตรง

นี่คือความภักดีที่มนุษย์โลกมอบให้ความรู้วิทยาศาสตร์โดยมิได้รู้แก่นแท้
ของมันว่า สมมติกันมาอย่างไร มีที่มาที่ไป รวมกับลดทอนความจริงไป
แค่ไหน สร้างภาพลวงตาขึ้นมาแค่นี้ในรูปของเหตุผลเส้นตรง

แทบไม่มีใครอยากคิดถึงความลวงในจิตของตนเอง ทั้งๆ ที่ตั้งสติ
คิดลึกลับก็ จะเห็นจริงทันที ว่าเราแต่ละคนลวงตนเองจนเกิดไกลาหล
ในปกติชีวิต

เราเสพติดปัจจัยที่บริสุทธิมากขึ้น เช่นหีบห่อเป็นถุงพลาสติกที่เป็น
สารบริสุทธิ์ แทนใบตองหรือใบส้ก เครื่องใช้ไม้สอยทำด้วยพลาสติกแทนไม้
ที่นอนหมอนเสื่อเป็นพลาสติกแทนวัตถุธรรมชาติ ฯลฯ และ ฯลฯ รายล้อม
ตัวเรา แทบทุกปัจจัยต่างอ้างอิงความบริสุทธิ์แทบทั้งนั้น

อิทธิพลของความเชื่อเรื่องใจบริสุทธิ์กลับลดลง

ในสมัยก่อนที่ปัจจัยสี่ยังคงเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ น้ำดื่มคือ
น้ำฝนน้ำคลองคือน้ำใช้ ยาสมุนไพรที่รวมกันหลายๆ อย่างคือยาที่รักษาโรค
เสื่อผ้าทอจากฝ้าย ฯลฯและ ฯลฯ

แต่ทว่าคำที่ทักทายที่ไม่ได้มาจากความจริงใจเป็นสิ่งไม่ควรทำ เช่นการโฆษณาชักชวนล่อใจให้เชื่อเพื่อซื้อ เพื่อให้ใช้บริการ ประการต่างๆ นานา กลับเป็นสิ่งที่ต้องห้าม การแสดงอารมณ์โกรธ รัก หลง หึง ทำไม่ได้ การแต่งกายต้องสมควรแก่เทศะ การหาเสียงของการเมืองเป็นสิ่งเป็นไปไม่ได้ เพราะพูดไปแล้วคืนคำไม่ได้ การเซ็นสัญญารับรองเพื่อต้องการสิ่งอันพึงประสงค์ และไม่ได้แคร์กับรายละเอียดของสัญญา การพูดจาเลื่อนลอยไร้ความจริง การทำท่าไม่บริสุทธิ์เพราะแสดงนิยายดั่งที่ดารา กำลังเรียนรู้จะเป็นไปไม่ได้ เพราะเรื่องดังกล่าวเป็นมลทินของจิตใจ

สรุป จากรูปบริสุทธิ์เพิ่มขึ้น จากใจมีมลทินเพิ่ม เพราะไม่บริสุทธิ์ใจ และไม่จริงใจ มลทินของใจกลายเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์

มาตรฐานของความบริสุทธิ์ของวิทยาศาสตร์

เมื่อคิดว่าการแยกสิ่งหนึ่งให้เป็นอิสระจากสิ่งทั้งหมด เป็นความคิดถูกต้อง สิ่งในโลกนี้ที่ไม่นับไม่ถ้วน ก็ได้ถูกแยกให้บริสุทธิ์

ธาตุทั้งหมดถูกทำให้บริสุทธิ์ เพื่อจะได้ศึกษาพฤติกรรมของมันในสภาวะบริสุทธิ์ แต่เมื่อจะทดสอบพฤติกรรมของแต่ละตัว ก็ต้องทำให้ไม่บริสุทธิ์ คือต้องใส่ลงทำปฏิกิริยากับสิ่งอื่นๆ ลำพังความบริสุทธิ์ของตัวมันเองก็หาสารประโยชน์ได้ยาก ยกเว้นเติมมันลงไปในการบวนการต่างๆ นั่นคือกลับคืนมลทินให้มันอีกคำรบหนึ่ง มันจึงจะมีประโยชน์ไม่ต่างจากการเติมน้ำ

สมัยโบราณตีมน้ำจากธรรมชาติ น้ำใสๆ จากห้วย คลอง ลำธาร
ถือว่าเป็นบริสุทธิ์ ตีมเข้าไปในร่างกายซึ่งเป็นองคภาพพ ที่ประกอบด้วย
สรรพสิ่งจำนวนมากผสมกันอยู่

ต่อมาตีมน้ำฝน หรือ น้ำใต้ดิน ถือว่าเป็นบริสุทธิ์ตามธรรมชาติธรรมดา
สมัยนี้ต้องนำน้ำเหล่านั้นมาทำเป็นน้ำกรอง แล้วกลายเป็นผลิตภัณฑ์
บรรจุขาย ในรูปแบบต่างๆ

นักวิทยาศาสตร์บางสาขาต้องใช้น้ำกรองมากล้นซ้ำ การทดลอง
บางชนิดต้องกลั่นน้ำมากกว่าหนึ่งรอบ

พูดฟังง่าย แต่ทำจริงๆ โกลาหล มหาศาลแค่ไหนหลับตานึกภาพ
ขยะขวดพลาสติกที่ได้จากการตีมน้ำทุกวันของคนในโลก ย้อนหลังไปสอง
ทศวรรษ ขยะเช่นนี้ไม่มีในโลก (วันหนึ่งก็พันล้านขวด)

เพราะในสมัยก่อนอุปาทานเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ของสารยังไม่รุนแรง
ขนาดนี้ ทั้งหมดเป็นเหตุการณ์ตัวอย่างที่แสดงความโกลาหลเกี่ยวกับ
ความเชื่อเรื่องความบริสุทธิ์ของน้ำกินน้ำใช้ ผู้อ่านสร้างมโนภาพได้ไหมว่า
แค่น้ำกินน้ำใช้ของคนยุคทันสมัยต้องอาศัยความพยายาม ความคิดพลังงาน
ปัจจัยต่างๆ มากมายมหาศาลแค่ไหน นี่เพียงจินตนาการที่ยกมารอง
รับความเชื่อเกี่ยวกับการกินการใช้น้ำบริสุทธิ์เท่านั้น

ความบริสุทธิ์ของแสงมองเห็นและมองไม่เห็นเคยได้รับการแยกด้วย
ปริซึมและเกรตติง แลพบแสงบริสุทธิ์เล็กๆ ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการ
ทดสอบความบริสุทธิ์ของน้ำตาลชนิดต่างๆ กรดอะมิโนหลากหลายชนิด

เมื่อมีเครื่องหมายแยกสารชีวเคมีให้บริสุทธิ์ เราก็เกิดอุปาทานเกี่ยวกับ
สารเคมีบริสุทธิ์ โมเลกุลเหล่านั้นถูกแยกให้บริสุทธิ์ถูกนำไปประยุกต์ใช้

ทั้งที่เปิดเผยพฤติกรรมของโมเลกุลอื่นๆ ประยุกต์ข้ามแดนมาใช้กับการแพทย์ การสาธารณสุข การเสริมสวย อาหารเพื่อสุขภาพ ฯลฯ และ ฯลฯ

สังขารทั้งปวงมีลักษณะอาภินโตย เห็นได้ชัดเจนมากเมื่อมนุษย์ยึดความบริสุทธิ์เป็นความถูกต้อง

สารชีวเคมีบางประเภท รวมทั้งที่อ้างว่าเป็นยา เป็นเครื่องสำอาง เป็นอาหารเสริม ถูกทำให้บริสุทธิ์ระดับนาโน แต่ความมันถูกใช้กับสิ่งที่เห็นปฏิภูม นั่นคือร่างกายมนุษย์เป็นดังปฏิภูมชนิดหนึ่งไม่ว่า เลือดฝาดอาหาร ข้าวของเครื่องใช้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่สะอาดบริสุทธิ์เมื่อมาสัมผัสกับกาย ด้วยการแตะต้อง ต้ม กิน ฯลฯ จะกลายเป็นปฏิภูมด้วยกันทันที แค่อาหารใส่ปากคนหนึ่ง คายออกมา คนอื่นๆ รู้สึกขยะแขยงแล้ว

แต่ทำไมมนุษย์จึงวางมาตรฐานความบริสุทธิ์ของสิ่งเหล่านั้นเอาไว้สูงมาก ทำก็ยาก ลื่นเปลืองพลังงาน และทำให้ขยะล้นโลก หลับตาจินตนาการ ของใช้ในชีวิตปกติ ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง มากมายมหาศาลแค่นั้นเหลือความคำนึงเกินความคำนวณ

นี่คือความยากลำบากของมนุษย์ ที่ไปยึดติดกับความเชื่อเรื่องการทำให้บริสุทธิ์ของวิทยาศาสตร์

และการยึดติดตามความบริสุทธิ์มีลักษณะสุดโต่ง คือไม่มีการไตร่ตรองว่า ความบริสุทธิ์ควรพอเหมาะพอดีแค่ไหน ที่ไม่เพิ่มความลำบากให้กับตนเองให้กับผู้อื่น และให้กับโลก

เมื่อมาตรฐานความบริสุทธิ์กลายเป็นการแข่งขันกันว่าใครเหนือกว่า ทำให้บริสุทธิ์ยิ่งกว่า ก็จะทำให้ขยะสุดโต่ง ที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนเป็นลำดับแรก

ทุกคนที่ไม่ต้องการตกอยู่ในห้วงทุกข์จนไม่มีทางออกต้องระวาง ความสุดโต่งในการใช้วัตถุ (กามสุขัลลิกานุโยค) สุดโต่งในการทรมานตนเอง (อัสติกิลมถานุโยค)

ลองอุปาทานว่า น้ำต้องบริสุทธิ์แค่นั้นแค่นี้ เครื่องสำอองอีกเล่า ยา อาหารเสริม บ้านห้องน้ำ เสื้อผ้า ฯลฯ นี้ทรมานอุปาทานของตนเอง มากไปหรือเปล่า ลองตรึกตรองถึงความยุ่งยากโกลาหลของตัวท่านเองก็ได้

มาตรฐานความบริสุทธิ์ของพุทธ

พุทธศาสนามีเป้าหมายที่รู้จักธรรมชาติที่แท้จริงของทุกข์ และทำความบริสุทธิ์กายใจเพื่อเป็นฐานของการดับทุกข์อย่างสิ้นเชิง ถ้าหากจิตพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง เรียกว่า พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว หมายถึงความบริสุทธิ์ของกายใจถึงที่สุดแล้ว ความบริสุทธิ์ยิ่งกว่านี้ไม่มีอีก *ความบริสุทธิ์จึงมีความสิ้นสุด ไม่ขยายไปสู่ความสุดโต่ง*

ต่อไปนี้จะย่อความบริสุทธิ์เจ็ดลำดับ (วิสุทธิเจ็ด) ที่ปรากฏในหนังสือ “พุทธธรรม” พระพรหมคุณาภรณ์ (ปอ. ปยุตฺโต) หน้า 359-364

ความบริสุทธิ์ขั้นที่หนึ่ง เรียกว่า ศีลวิสุทธิ คือการอบรมกาย วาจา ใจของตนให้เกิดความสังวรณัระวาง 4 ประการ คือ (ก) สังวรณัในข้อห้าม เช่น ฆราวาสสังวรณัในการไม่ผิดศีลห้า ภิกษุสังวรณัในปาติโมกข์ (ข) สังวรณัในการไม่ให้อกุศลกรรมครอบงำจิต (ค) สังวรณัในการเลี้ยงชีวิตชอบ และ (ง) เกี่ยวข้องกับการบริโภคปัจจัยต่างๆ อย่างพึงพิจารณา เรียกว่า อธิศีลสิกขา

ความบริสุทธิ์ขั้นที่สอง เรียกว่า จิตตวิสุทธิ คือฝึกรอบมจิตจนสามารถรวมจิตให้ตั้งมั่นได้ในขั้นอุปจารสมาธิ หรือสูงกว่านี้

ความบริสุทธิ์ขั้นที่สาม เรียกว่า ทิฏฐิวิสุทธิ คือฝึกรอบมปัญญาให้มองเห็นรูปร่างตามความเป็นจริงเพื่อระงับความเข้าใจผิดว่าเป็นสัตว์บุคคลเสียได้

ความบริสุทธิ์ขั้นที่สี่ เรียกว่า กังขาวิตรณวิสุทธิ อบรมปัญญาจนข้ามพ้นเครื่องสงสัย จนมองเห็นว่า นามธรรมและรูปธรรมล้วนเกิดจากเหตุปัจจัย และเป็นปัจจัยให้กันและกัน อาศัยกัน ทำให้ข้ามพ้นอดีตอนาคตและปัจจุบันได้

ความบริสุทธิ์ขั้นที่ห้า เรียกว่า มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ คือมีปัญญารู้เห็นว่าเป็นทางและไม่ใช่ทาง สามารถพิจารณาธรรมในหมวดอายตนะ 12 ปฏิจลสมุปบาท 12 หรืออะไรก็ได้ทุกอย่าง

ความบริสุทธิ์ขั้นที่หก เรียกว่า ปฏิปทาญาณทัสสนวิสุทธิ ความหมดจดแห่งญาณอันรู้ทางดำเนิน เป็นวิปัสสนาที่ถึงจุดสุดยอด เป็นญาณปัญญาที่โน้มไปสู่นิพพาน เลิกละความเกี่ยวเกาะกับสังขารทั้งหลาย

ลำดับสุดท้ายเรียกว่า ญาณทัสสนวิสุทธิคือ ความรู้ในอริยสัจสี่ วิสุทธิข้อนี้จะทำให้บรรลุจุดหมายสูงสุดของความบริสุทธิ์

ถัดจากนั้น ถ้าจะพิจารณาก็จะเรียกว่า ปัจจเวกขณะญาณ คือการพิจารณากิเลสที่ยังเหลืออยู่

ถึงตรงนี้พฤติกรรมของผู้นั้นจะเปลี่ยนไปจากเดิม เปลี่ยนจากปุถุชนเป็นอริยชน ผู้มีจิตอันประเสริฐที่มีรูปร่างหรือกายใจ แตกต่างจากฆราวาสทั่วไป

เมื่อผู้บริสุทธิ์พ้นจากมลทินโทษทั้งปวงเรียกว่า วิสุทธิเทพ ท่านมีชีวิตอยู่ด้วยความกรุณาและการหยิ่งรู้ความจริงเฉพาะหน้า ตรงกันทุกคน

วิธีตรวจวัดความบริสุทธิ์ตามมาตรฐานวิทยาศาสตร์

1. ตรวจวัดลักษณะการเปลี่ยนสถานะเช่น จากของแข็งเป็นของเหลว จากของเหลวเป็นก๊าซ ตรวจวัดความถี่จำเพาะ ตรวจวัดสมบัติทางกายภาพอื่นๆ เช่นการละลายน้ำหรือในสารละลายอื่นแล้วให้ปรากฏการณ์จำเพาะ ฯลฯ

แต่ที่นิยมมากที่สุดคือการตรวจวัดพฤติกรรมที่ตอบโต้กับรังสีแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น การตอบสนองต่อแสงอินฟราเรด การตอบสนองต่อคลื่นวิทยุ และคลื่นยาวอื่นๆ ในเครื่องมือตรวจวัดพิเศษ (รวมเรียกว่าสเปคโตรสโคปี)

การตรวจวัดพฤติกรรมทางชีวภาพ เช่น การเป็นพิษ การเป็นตัวเร่ง การเป็นตัวห้าม ฯลฯ

สรุปคือตรวจวัดพฤติกรรมเฉพาะ ที่เป็นมาตรฐานสากล และถ้าจะให้หนักแน่น ก็ต้องใช้หลายๆ วิธีเสริมแรงกัน

2. การตรวจวัดพฤติกรรมที่ทนแรงก่อกวน แล้วแต่ว่าสารนั้นควรจะถูกก่อกวนด้วยปัจจัยกายภาพ ปัจจัยชีวภาพ แต่ที่สำคัญที่สุดคือการสอดแนมด้วยสารกัมมันตรังสี เพื่อดูพฤติกรรมขึ้นโมเลกุลว่ามีการปนเปื้อนด้วยสารอื่นแค่ไหนอย่างไร

สรุป ก็คือถ้าวัดลักษณะโดยตรงไม่ได้เต็มที่ ก็วัดพฤติกรรมการทนแรงก่อกวน หรือสารก่อกวน ขอให้คิดถึงหลักความจริงสองหลักนี้ อันที่จริงทั้งสองหลักก็ถูกนำมาใช้ในกระบวนการสังคมศาสตร์ด้วย

ถ้าจะให้เห็นภาพชัดขึ้น จะใช้คำว่าสังเกตเจียบๆ จะขึ้นกับความ
สามารถของผู้สังเกต หรือสังเกตขณะทำกิจกรรม คือทำที่เป็นพวกเดียวกัน
แต่แท้ที่จริงกำลังสอดแนมข้อมูลเพื่อล้วงความลับบางอย่าง

หลักของสังคมศาสตร์และหลักของวิทยาศาสตร์ใช้กลยุทธ์วัดความ
บริสุทธิ์ของใจคนเหมือนวัดความบริสุทธิ์ของสาร

สรุป ถึงกลยุทธ์หลากหลายแต่หลักการตรวจวัดกับมีแค่สองหลัก
ดังกล่าว

วิธีตรวจวัดความบริสุทธิ์ตามมาตรฐานพุทธ

1. มีพฤติกรรมอยู่เป็นปกติ ไม่หวั่นไหวไปตามแรงกระตุ้นของปัจจัย
ภายนอกที่ส่งผ่านตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เช่น สามารถทนแรงโฆษณา
ทนแรงประชาสัมพันธ์ ทนการล่อลอกด้วยเหตุผลประการต่างๆ โดยที่
ภายในสามารถยังรู้ความจริงที่ซ่อนอยู่ และเล็งเห็นว่า สมควรหรือไม่ที่
จะต้องการปัจจัยที่ก่อภวนั้นๆ

2. สามารถมีความสุขอยู่กับกิจกรรมปกติในชีวิตประจำวัน อีกนัยหนึ่ง
คือ ความสุขลงตัวไม่ว่าจะทำกิจกรรมง่ายๆ อะไร หรือมีความสามารถ
ที่จะเข้าความสงบได้ง่ายมาก

สรุป ก็คือความบริสุทธิ์ของกายใจ จะทำให้ร่างกายแข็งแรง มี
สุขภาพดีทั้งกาย และใจ ดังนั้นจึงไม่ต้องการแรงกระตุ้นเพิ่มเติม ชีวิตอยู่กับ
ความเรียบง่ายเป็นธรรมดา ลำนวนที่นิยมพูดกันคือ “สูงสูดคือสู่อามัญ”

การจัดลำดับความสำคัญ ของความบริสุทธิ์

สำหรับวิทยาศาสตร์ ความบริสุทธิ์ของสารนับเป็นศิลปศาสตร์อย่างหนึ่ง แม้การทำความบริสุทธิ์นั้นจะไม่ได้ทำประโยชน์เด่นชัดเชิงรูปธรรม แต่การที่สามารถแยกและพิสูจน์สารหนึ่งว่าบริสุทธิ์ ก็เป็นผลงานที่น่าชื่นชมไม่ต่างจาก รัตนชาติที่บริสุทธิ์ ดูแล้วก็เป็นที่สนทรียได้

การทำความบริสุทธิ์ดังกล่าว ถือว่าเป็นพื้นฐานของอารยธรรมสากล ด้วยเหตุนี้ แร่ธาตุทุกชนิด พันธุ์พืช พันธุ์จุลินทรีย์ พันธุ์สัตว์จึงถูกเก็บรักษาและทะนุถนอม เมื่อสามารถแสดงได้ว่า มันมีเอกลักษณ์เฉพาะ ที่มีความไม่เหมือนกับสิ่งอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกัน ในประเภทเดียวกันในสายพันธ์เดียวกัน และฯลฯ

แต่ถ้าจะทำให้ ความบริสุทธิ์ของสิ่งนั้นเป็นที่น่าสนใจ จะต้องแสดงว่ามันสามารถทำประโยชน์อย่างไรให้กับมวลมนุษย หรือไม่ต้องทำประชาสัมพันธให้สังคมมองเห็นจุดเด่นของสารบริสุทธิ์สารนั้นให้ได้

การจัดลำดับความสำคัญ ของความบริสุทธิ์เชิงพุทธ

ถ้ายังประกอบด้วยอวิชชา คือ เข้าไม่ถึงปรมัตถธรรม การตั้งเจตนาที่ดีไม่มุ่งร้ายต่อผู้อื่น ถือว่า คือความบริสุทธิ์ลำดับแรก พุทธจึงเตือนให้พุทธบริษัทตั้งเจตนาให้ถูกต้อง ในการทำ พูด คิด เพื่อผลการกระทำที่ออกมาจะได้เป็นกุศล นั่นคือ ชั้นที่หนึ่ง ตั้งเจตนาให้บริสุทธิ์

เมื่อผู้นั้นเริ่มศรัทธาในการทำจิตให้เกิดกำลัง ความบริสุทธิ์จากการมีพลังอยู่ในจิต จะเป็นลำดับถัดมา ถ้าจิตมีกำลังไม่หวั่นไหวง่าย จึงมีเวลาไตร่ตรองให้รอบคอบมากกว่า ผลลัพธ์ออกมาว่าจะถูกต้องชอบธรรมมากกว่าด้วย นั่นคือ ขั้นที่สอง ให้ตั้งมั่นในเจตนาที่บริสุทธิ์นั้น

ถ้าหากการทำ พุด คิต เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา ที่ถูกต้อง ผลของการกระทำนั้นถือว่าอัศจรรย์ มีผลข้างเคียงที่เป็นลบน้อย หรือไม่มีเลยก็ได้ นั่นคือ มีปัญญาเห็นเหตุปัจจัยตรงจริง

พระอรชียบุคคลโดยเฉพาะผู้ที่พ้นแล้วจากตัณหาทั้งปวงย่อมมีวิสุทธิเป็นพลังใจ การทำ พุด คิต จึงเป็นอัศจรรย์แห่งความถูกต้องยิ่งใหญ่โดยส่วนเดียว

พระอรหันต์แก่นิ่งเฉยๆ ความบริสุทธิ์จากรูป-นาม ของท่านก็สามารถสร้างพลังเย็นให้กับสถานที่แห่งนั้นได้แล้ว เรียกว่า ปริสุทธิกุณของท่าน ผู้พ้นมลทินโทษทั้งปวง

อาจินไตยของข้อมูลเดี่ยว ที่รวบรวมได้จากสารบริสุทธิ์

อาจินไตยหมายความว่าความถึงจำนวนมากชนิดเหนือการคำนวณ ข้อมูลเดี่ยวหมายถึงสมบัติเฉพาะของสารหนึ่ง เมื่อเทศธธาไปที่สารบริสุทธิ์ สารอินทรีย์ และสารชีวโมเลกุล นับแสนๆ หรือมากกว่าล้วนให้ข้อมูลที่ เป็นเอกลักษณ์ของสาร และข้อมูลเดี่ยวเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ของสารก็มีหลายแห่งหลายมุม

ดังนั้นข้อมูลอ้างอิงของวิทยาศาสตร์จึงมีนับไม่ถ้วน ต้องรวบรวม เป็นประเภทเฉพาะ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ประโยชน์ที่ทำงานเฉพาะ

การมีข้อมูลมากมายมหาศาล ก็น่าจะทำให้ผู้คนขยายตาในใจ จะทำ อย่างไรกับข้อมูลเหล่านี้

การแบ่งผู้ชำนาญการจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และการเดินทาง แบ่งชอยความชำนาญก็ทับทวี แม้แต่ผู้ชำนาญการก็คงมีจำนวนมากเท่า กับ ไบไม่ในป่าใหญ่

เมื่อสังคมศาสตร์รับหลักการของวิทยาศาสตร์มาใช้ทั้งดุ้น จึง ไม่ประหลาดใจเลยว่า มนุษย์ย่อมรับความชำนาญการที่แบ่งชอยละเอียด อย่างเหลือเชื่อ

แค่แต่งงาน ทำเล็บ ทาเล็บ ทำผม ก็เต็มไปด้วยผู้ชำนาญการ

จึงกลายมาเป็นวัฒนธรรมของสิ่งเดียวผลิตจากผู้คนจำนวนมากเช่น ผลิตกระเป๋ารองเท้า เลือชั้นใน ของใช้กระจุกกระจิกต้องผลิตโดยคน จำนวนมาก ต่างคนต่างทำหน้าที่ผู้ชำนาญคนละขั้นตอน

แม้ว่าคน คนหนึ่งทำงานในโรงงานเย็บผ้า นานนับสิบปี เย็บแต่กับ กางเกงยีนส์ หรือ เย็บเล็อบราเซียร์ แต่ไม่อาจตัดเย็บกางเกงยีนส์หรือ เล็อบราเซียร์ทั้งๆ ที่ทำนานขนาดนี้ น่าจะชำนาญการตัดเย็บสิ่งนั้นๆ เพราะแต่ละคนถูกแบ่งหน้าที่ให้ชำนาญในงานเฉพาะหนึ่งๆ เท่านั้น

การทำงานซึ่งเป็นขุมทรัพย์ทางปัญญาของคนทำงานกับมือ จึง หมดสภาพ หมดโอกาสได้พัฒนาปัญญา อย่างสิ้นเชิง

นี่คือสิ่งที่เสียหายมากที่สุดของระบบวิทยาศาสตร์ นั่นคือ ทำลาย ขุมทรัพย์ทางปัญญาของคนทำงานด้วยมือ โดยใช้ปรัชญาแยกความ

ข่านาญให้ทำงานได้ เร็ว เก่ง คล่องแคล่ว ในงานแคบๆ ปัญญาที่จะเห็นภาพองค์กรรวมสูญเสียไปอย่างน่าพิศวง

ไม่ใช่แค่ทำงานในโรงงาน การเป็นผู้เชี่ยวชาญการแพทย์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ก็หมดสภาพความมีปัญญาเห็นองค์กรรวมด้วยเช่นกัน

าใจินโดยของข้อมูลเดียว ที่ได้จากการทำจิตบริสุทธิ์

การเข้าฌานเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่ทำให้สามารถทนทานต่อแรงกระตุ้นจากภายนอก โยคีจึงมีความสามารถพิเศษชนิดที่คนทั่วไปทำไม่ได้

กล่าวกันว่า เมื่อกำลังฌานสูง จิตกำหนดเพาะ ดำดินหายตัว เดีนบนน้ำ หรือทำอะไรที่พิสดารก็อาจทำได้ หรือแม้แต่จะรู้เดาใจคนได้ หรือมีวาจาศักดิ์สิทธิ์พูดแล้วเป็นตามนั้น

พระพุทธเจ้ากลับไม่ทรงสรรเสริญความบริสุทธิ์ของจิตที่เกิดจากฌาน เพราะที่ไม่อาจดับการเกิดได้ ในที่สุดต้องวนเวียนอยู่ในสังสารวัฏ

แต่พระองค์ทรงค้นพบวิปัสสนาญาณ ซึ่งต้องอาศัยฌานระดับต้น เช่นกัน แต่แทนที่จะเพิ่มกำลังฌาน กลับสร้างสติเพื่อให้รับรู้ความจริง จึงกลายเป็นวิสุทธิ 7 ประการดังที่กล่าวมาแล้ววิปัสสนาญาณ คือการรู้เห็นด้วยปัญญาอันบริสุทธิ์ ถ้าหากเหตุปัจจัยพอเหมาะก็จะทำให้ตัดสังโยชน์ เข้าสู่โลกุตระจิต ที่พ้นจากการก่อกวนของปัจจัยภายนอกทั้งหมด

การทำความบริสุทธิ์ของพุทธจึงกลายเป็นเรื่องของความเป็นหนึ่งเดียว ถ้าจิตมองเห็นความจริงตามธรรมชาติและได้ญาณหยั่งรู้บริสุทธิ์จริง จิตจะ

มีความรู้ความเห็นที่ถูกต้องตามจริง (ลัมมาญาณ) และจะพ้นแล้วจากความหลงทั้งปวง

วิสุทธิของอริยบุคคลจึงทำให้ความรู้ความเห็นที่แตกต่างของผู้ปฏิบัติทั้งหลาย รวมลงเป็นหนึ่ง คือเห็นทุกอย่างเป็นธรรมชาติธรรมดาเช่นนั้นเอง (ตถาตา)

เมื่อจิตของผู้บริสุทธิ์เห็นทุกอย่างเป็นตถา ก็จะเกิดพลังกรุณา ท่านก็จะเห็นทุกคนเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ท่านจะมีความกรุณาที่เสมอหน้า พ้นแล้วจากอคติทั้งหมด พ้นแล้วจากที่เคยแบ่งแยกเป็น เขาเป็นเรา เป็นเพศหญิง เพศชาย นักรบฆ พวกราวาส เป็นผู้มั่งอำนาจผู้ไร้อำนาจ เป็นคนมีศาสนาหรือไม่มีศาสนา คือพ้นจากการแบ่งแยกทั้งหลายทั้งปวงนั่นเอง

ปัญญาและกรุณาของผู้บริสุทธิ์เชิงพุทธ จึงเป็นวิสุทธิคุณ มีประโยชน์ต่อโลก ทั้งสัตว์โลก และโลกอื่นๆ เป็นที่สุดแห่งอรรถประโยชน์ที่มนุษย์พึงทำได้ และไม่มีผลข้างเคียงที่เป็นลบ ไม่ว่าด้วยประการใดๆ ทั้งสิ้น

.....

อันว่าความบริสุทธิ์
 คมความคิดของ
 แม่ชี ดร. ไพเราะ ทิพยทัศน์

“

ความบริสุทธิ์ของนักวิทยาศาสตร์

คือ พยายามแยกสรรพสิ่ง ที่เกาะกลุ่มให้ได้ผลเป็นหนึ่ง แล้วประยุกต์สิ่งที่บริสุทธิ์ ให้กลายเป็นสรรพสิ่งที่ต้องการ

ความบริสุทธิ์ของทหาร

คือ ถูกกระทำทุกวิถีทาง ให้จดจำนิยามมหาศาล นิยามที่ทหาร พุศได้ จำได้ กลายเป็นขวัญกำลังใจของบุพการี

ความบริสุทธิ์ของเด็กเล็ก

คือ การแสดงความใสซื่อของอคติทั้งสี่ โดยไม่รู้นั่นคือทาส ของกรรมตลอดอายุขัยของชีวิต

ความบริสุทธิ์ของคนวัยทีน (วัยรุ่น)

คือ การไม่ประสีประสาต่อคุณค่าแท้และคุณค่าเทียมของทุก ประสพการณ์ ข้อมูลที่สะสมไว้ในใจจึงเป็นศิลปะแอบสแตรค ที่ต้องการผู้เชี่ยวชาญตีความ

ความบริสุทธิ์ของผู้ใหญ่ (ของบ้านเมือง)

คือ การไม่รู้ประโยชน์ในโทษ และทางออกของสรรพสิ่งที่ตน มอบไว้เป็นมรดก (โลกธรรม)

ความบริสุทธิ์ของนักคิด (จินตนาการใหญ่)

คือ การไม่รู้จักความแตกต่างระหว่างความคิดอย่างสมมติ และความคิดอย่างปรมาตถ์ที่เหนือสมมติ จึงสร้างความคิดขึ้นมาตักใจตนเอง และเป็นกรงขังบดบังความเป็นจริงของจิตผู้อื่น

ความบริสุทธิ์ของนักปราชญ์ (ผู้สร้างความสะดวกสมผลให้คนอื่นชมตาม)

คือ การไม่ตระหนักขั้วระหว่างสังขธรรม และธรรมสังข เหตุผลยิ่งใหญ่แค่นี้ก็หลอกดวงใจของตนเองและผู้อื่นยิ่งใหญ่แค่นั้น

ความบริสุทธิ์ของบุพการี (ผู้ทำคุณให้ก่อน)

คือ การมอบความรักที่เกินพอดี ทำให้คนที่ตนทำคุณให้ ต้องตกอยู่ในสภาวะสุดโต่ง ไม่ทางวัตถุ ก็ทางจิตใจ

ความบริสุทธิ์ของนักบวช

คือ การไม่สามารถหยั่งลงที่ กรอบขอบเขตของธรรมวินัย ที่ตนมุ่งมั่นถือครอง

ความบริสุทธิ์ของจิตกร

คือ ความไม่รู้จักความเป็นมีดสองคม ของจิตกรรม ความบริสุทธิ์ของนักเขียน คือ การไม่รู้ศิลปกรรมของภาษา

ความบริสุทธิ์ของนักอ่าน

คือ การไม่รู้ว่าภาษาเป็นศิลปกรรมที่จิตสร้างขึ้น

ความบริสุทธิ์ของนักพูด

คือ การไม่รู้ว่าสำเนียงเป็นสังคีตศิลป์ของจิตตนเอง

ความบริสุทธิ์ของนักฟัง

คือ การไม่รู้ว่าการฟังคือการหลงเข้าไปในสังคี่ตคิดป้ของอักษระ
ที่ไม่อาจจับให้มันคั้นให้ตายในสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น

ความบริสุทธิ์ของนักปฏิบัติธรรม

คือ การไม่รู้ว่านิพพานไม่ต้องสร้างขึ้น เพราะมีเป็นปกติอยู่
ชั่วนิจนิรันดร์ เช่นนั้นเอง

ความบริสุทธิ์ของผู้หลงผิด

คือ การไม่รู้ว่าตนสร้างตัวตนที่เป็นมายา เพื่อหลอกลวงตนเอง
ให้โลก โกรธ หลง

ความบริสุทธิ์ของจารีตประเพณี

คือ การมีได้รู้ว่า สรรพสิ่งถูกควบคุมด้วยกฎของไตรลักษณ์ถึง
ไม่ถูกกระทบด้วยน้ำมือคน ก็ถูกกระทบด้วยอำนาจของ
ไตรลักษณ์

ความบริสุทธิ์ของผู้เหนือโลก (อรหันต์)

คือ การไม่รู้ว่า ผู้หลงโลก ต้องการมาตรฐานของความบริสุทธิ์เป็น
เป้าหมายของชีวิต ทั้งนี้เพราะมีแต่ติดสัญญาหรือความ
คิดว่่าทุกสิ่งเป็นเช่นนั้นเอง

ด้วยเหตุผลนี้ความบริสุทธิ์ที่แท้จริง จึงอยู่เหนือมาตรฐาน
เหนือกรอบของเขต ความรู้ ความรัก และความเชื่อ ทั้งหลายทั้งปวง

วิสุทธิบุคคลและวิสุทธิจิต จึงอาจเป็นความสุดโต่งของความ
เชื่อที่เป็นสัญลักษณ์ของความดี ความเก่ง และความสุขของผู้ที่ยัง
อยู่ในวังวนของการแสวงหา

บทที่ 5
รู้ซึ่งถึงผลกระทบ
ของเหตุผลเชิงประจักษ์

ทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงสภาวะปล่อยวาง

สภาวะธรรมสูงสุดในปรัชญาพุทธ คือ การไม่ยึดมั่นถือมั่น หรือการปล่อยวาง โดยเฉพาะการปล่อยวางความคิด

ยิ่งต้องการให้หยุดคิด เหตุผลต่างๆ ที่บันทึกไว้แล้วในสมอง ยิ่งพรั่งพรูตามกันมา ยิ่งอยากหยุดคิด ความคิดกลับยิ่งหลากหลาย

ปรัชญาพุทธ กล่าวว่า สัจธรรมเช่นอนัตตา สุญyataจะค้นพบได้จากสภาวะนอกเหตุเหนือผล

สำนวน “นอกเหตุเหนือผล” สำหรับนักคิดเป็นสำนวนกำกวม ยิ่งนำเหตุผลวิทยาศาสตร์มาแสวงหาคำตอบ ผลลัพธ์ก็คือ ยิ่งได้ความเวียนวนของความคิด ยิ่งชำนาญกระบวนการคิด คือจิตผ่านการฝึกอบรมจนคิดได้หลากหลายกระบวนการ ยิ่งจนปัญญาไม่รู้ว่าสภาวะนอกเหตุเหนือผลคืออะไร เพราะทุกความคิดเป็นเรื่องเหตุผลทั้งสิ้น

กว่าจะรู้ซึ้งว่า ที่ปล่อยวางเหตุผลเชิงประจักษ์ไม่ได้ เพราะจิตมีความชำนาญในการสร้างมโนภาพบนฐานข้อตกลงของนักวิทยาศาสตร์ ข้าพเจ้าต้องใช้เวลาทำภาวนาผ่านการศึกษาในระบบไตรสิกขาอยู่นานสองทศวรรษ พุทธอีกนัยหนึ่ง คือ เปลี่ยนวิธีปลูกปัญญาจากระบบวิทยาศาสตร์มาเป็นระบบไตรสิกขา

ปราชญ์ตะวันออกกล่าวว่า จงคิดผ่านหน้าท้อง อย่าคิดผ่านสมอง ข้าพเจ้าถอดความข้างต้นออกมาได้ว่า มนุษย์ควรปรับระบบความจำที่ได้รับการอบรมจากอารยธรรมตะวันตก (คิดผ่านสมอง) กับระบบสัมผัสสดๆ ที่รู้ได้ด้วยระบบประสาทอัตโนมัติให้สมดุลกัน (คิดผ่านหน้าท้อง)

นั่นก็คือ ก่อนหน้าศรัทธาสร้างปัญญาผ่านระบบไตรสิกขา (ทาน ศีล ภาวนา) ข้าพเจ้าทอดทิ้งละเลยความรู้สึกตัวสดๆ แต่พยายามสะสมเหตุผลที่จะเข้าใจโลกและชีวิตผ่านระบบความจำ และเป็นการสะสมความจำได้หมายรู้จำนวนมากเพราะเป็นนักอ่านและนักคิด

มโนภาพแห่งโลกทัศน์ และ ชีวิตทัศน์ผ่านกระบวนการคิด คือการสะสมข้อมูลทั้งหมดทั้งสิ้นที่ได้มาจากระบบการศึกษา ทั้งการศึกษาในห้องเรียน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกห้องเรียน

เมื่อดาวโหลตข้อมูลเชิงประจักษ์ ผ่านเหตุผลวิทยาศาสตร์ มโนภาพที่สร้างขึ้นก็มาจากทุกสิ่งๆ ที่ดาวโหลตไว้ในจิตนั่นเอง ดังนั้นจึงปล่อยวางเพื่อเข้าถึงความนอกเหตุเหนือผลไม่ได้

ดังที่กล่าวแล้วว่า สมมติฐานสำคัญข้อหนึ่งของวิทยาศาสตร์ คือ ปฏิเสธการรับสัมผัสโดยตรงของมนุษย์ ในวันหนึ่งแต่ละคนทอดทิ้งข้อมูล

เชิงประจักษ์ ทั้งข้อมูลกายภาพและชีวภาพ ที่รับรู้ผ่านกายใจของตนเอง มากมายนับไม่ถ้วน

ทำไมเราจึงปล่อยผ่านข้อมูลเชิงประจักษ์ที่รู้เห็นโดยตรงของเราเองอย่างไม่รู้สึกละเลย เพราะเราถูกทำให้เชื่อว่า มันเป็นข้อมูลที่ไร้ความเที่ยงตรง เอาสาระไม่ได้นั่นเอง

และเรากลับไปยอมรับว่า ข้อมูลที่รับผ่านเครื่องมือประดิษฐ์เป็นข้อมูลที่ใช้ได้ มีความเที่ยงตรง เพราะนักวิทยาศาสตร์บอกกับเราเช่นนั้น

นอกจากนี้เรายังได้รับรู้ว่า ถ้าอาศัยตา หู จมูก ลิ้น กาย ของมนุษย์ อย่างเดียว ก็ไม่อาจสร้างมโนภาพของไวรัส จุลินทรีย์ ที่เล็กเกินประสาทสัมผัส ที่สุดยอดไปกว่านั้นคือ การสร้างมโนภาพของชีวโมเลกุล เช่น โครงสร้างของโปรตีนที่ประกอบเป็นเส้นผม หรือที่ประกอบเป็นเอ็นไซม์ หรือที่ทำหน้าที่ต่างๆ ในเซลล์ได้อีกด้วย พุดงายๆ สามารถรับรู้เรื่องราวของโมเลกุลที่มีขนาดเล็กซึ่งไม่สามารถรับรู้ได้จากสมรรถนะของประสาทสัมผัสโดยตรง

ดังนั้นการค้นคิดกระบวนการแยกสารให้บริสุทธิ์จึงจำเป็น และนักวิทยาศาสตร์ได้ช่วยกันพัฒนาการทำสารบริสุทธิ์ให้มากขึ้น จนกระทั่งในปัจจุบันนักธุรกิจสามารถนำสารบริสุทธิ์ซึ่งเป็นโมเลกุลระดับนาโนมาทำการค้า สิ่งเล็กจิ๋วขนาดนั้นก่อนหน้านั้นจะถูกใช้ในห้องวิจัยเท่านั้น

นี่คือวิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เหล่านี้เป็นศิลปะการมองโลกและชีวิตตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก

ในขณะที่สัมผัสสดๆ ของแต่ละคนถูกละเลยโดยนักคิดตะวันตก แต่พุทธกลับเน้นย้ำให้อบรมจิต จนกระทั่งรับรู้ความแปรปรวนของความ

รู้สึกต่างๆ ได้เป็นอัตโนมัติ ยิ่งอบรมจิตมากเท่าไร ยิ่งรับสัมผัสความรู้สึก
สดๆ ได้ว่า มันโกลาหลเพราะมีความปรวนแปรสูงมาก (อนิจจัง)

เมื่อฝึกจิตให้มีความตั้งมั่น (สมาธิ) อย่างพอเพียง และก็ต้องผ่าน
ขั้นตอนของการทำจิตให้บริสุทธิ์ (พุทธวางไว้ 7 ชั้น เรียกว่า วิสุทธิ
เจ็ดประการ) จึงจะค้นพบว่า *ชีวิตคือกระแสของเหตุปัจจัยที่เปลี่ยนแปลง
อยู่ตลอดเวลา*

แน่นอน คำถามก็จะเกิดว่า ถ้าข้อมูลเชิงประจักษ์มีความแปรปรวน
ตลอดเวลา แล้วจะเอาอะไรมาเป็นเครื่องทดสอบความทำได้เหมือน
เดิมเล่า (Reproducible results)

คำตอบก็คือ โลกทัศน์ชีวิตทัศน์ของตะวันตกมองโลก และ ชีวิตผ่าน
เครื่องมือประดิษฐ์ ส่วนพุทธจะมองโลก และ ชีวิตโดยปราศจากเครื่อง
มือประดิษฐ์ มันคือศิลปะการศึกษาที่ต่างกันนั่นเอง

เราต้องเข้าใจให้แจ่มแจ้งชัดเจนว่า เมื่อกำหนดมาตรฐานสากลแล้ว
นักวิทยาศาสตร์ได้ประดิษฐ์เครื่องมือ พร้อมทั้งให้นิยามมาตรฐานใหม่ๆ
ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้เพราะเครื่องมือจะวัดข้อมูลได้เที่ยงตรง
ทำซ้ำได้ดังเดิม เมื่อวางใจในข้อมูลเชิงประจักษ์ เราก็สามารถนำมา
สัมพันธ์กับเวลาเพื่อคาดคะเนอดีตและอนาคตได้ โดยการสร้างปัจจัย
สัมพันธ์ด้วยระบบเหตุผลเส้นตรง

เราควรเข้าใจด้วยว่า จากเหตุผลเส้นตรงที่ทำนายอดีตและอนาคตนั้น
จะแม่นยำได้ ต้องกำหนดเงื่อนไขไว้หลายอย่าง แล้วแต่ว่าระบบศึกษา
ซับซ้อนแค่ไหน การกำหนดเงื่อนไขก็ซับซ้อนแค่นั้น

ถ้าทำไม่ถูกต้องไข ข้อมูลที่ได้รับก็จะแสดงความเที่ยงตรงไม่ได้เช่นกัน และต้องระลึกให้ชัดเจนว่า ความเที่ยงตรงของข้อมูลเชิงประจักษ์ต้องผ่านการสร้างมโนภาพของคณิตศาสตร์เท่านั้น และความเป็นคณิตศาสตร์ก็คือข้อตกลงสากลแรกสุด

ข้อมูลเชิงประจักษ์ของวิทยาศาสตร์จึงแท้จริง ใช้ทำนายชีวิตที่แปรปรวนแปรตลอดเวลาก็ได้ยาก

วิธีแก้ไขความแปรปรวนของข้อมูลจากชีวิตจริงของนักวิทยาศาสตร์ คือ เลือกตัวอย่างให้เหมาะสมในการทำวิจัย โดยเลือกตัวอย่างชนิดที่ง่ายที่สุดและตอบข้อสงสัยได้ตรงประเด็นที่สุด เพื่อศึกษาหาข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ หลังสรุปความได้แล้วจึงนำข้อสรุปไปสวมทับกับชีวิตอื่นๆ การสวมทับความจริงแรกเริ่มกับชีวิตอื่นทำได้โดยต้องเชื่อมกันด้วยการอ้างความชอบธรรมจากทฤษฎีวิวัฒนาการของ ชาลส์ ดาร์วิน

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความจริงของวิทยาศาสตร์ที่ได้จากการทำวิจัย จะต้องนำมาอ้างต่อ เชื่อมต่อร้อยต่อ จึงจะได้สรรพประโยชน์ ระบบเอกสารอ้างอิงจึงกลายเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง

นี่คือฐานรากของค่านิยมตะวันตก สำหรับคนตะวันออกจะไม่ทำเช่นนี้ คนตะวันออกจะเชื่อการตรวจสอบด้วยความรู้สึก ที่รับกระทบเป็นปัจจุบัน เพราะคนตะวันออกผ่านการอบรมให้จิตมีความไวต่อการแปลความหมาย ข้อมูลที่รับกระทบ และรู้ว่าอะไรเป็นอะไร (สำนวนของท่านพุทธทาสภิกขุ)

เมื่อก้าวถึงการปล่อยวาง มิได้หมายถึงการโยนทิ้ง เหมือนโยนของ ไม่ต้องการลงถึงขยะ การไม่ยึดมั่นถือมั่นมิได้หมายถึงความลืมนั่น

ตรงกันข้าม กลับจดจำได้แม่นยำ พุดอีกสำนวนหนึ่ง การปล่อยวางคือ การปล่อยผ่านความคิด และเป็นความคิดที่คมเฉียบทั้งนั้น แต่ก็ปล่อยผ่านไปเหมือนสายน้ำผ่านฝ่ามือ สภาวะนี้ถูกเรียกว่าพุทธปัญญา คือรู้ว่า อะไรเป็นอะไร จึงรู้การควรการไม่ควรว่า ควรปล่อยผ่าน ความคิดที่ตน เห็นว่าเฉียบคมนั้นไปจะดีกว่า เพราะมันเป็นแค่ความคิด (จิตตสังขาร)

วิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุผลเชิงประจักษ์ ระหว่างตะวันตกกับพุทธ

ต่อไปนี้จะใช้ความคิดแบบกายเชิงพุทธ (โยนีโสมนสิกการลิประการ) มาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับเหตุผลเชิงประจักษ์ ที่เรานำมาสร้างเป็น มโนภาพเพื่อรับรู้โลกทัศน์และชีวิตทัศน์ ตามแนวตะวันตก

ท่านอาจศึกษาความคิดแบบกายเชิงพุทธจาก “สะท้อนคิดชีวิตทันสมัย” สิริวรรณ มุลนิธิเผยแพร่วิตปริระเสริฐ พ.ศ. 2540

1. เรายอมรับว่า สัญลักษณ์ตัวเลขอาจใช้แทนการนับและจำนวนนับ เพื่อแสดงความตั้งอยู่จริงของสรรพสิ่ง ตัวอย่างเช่น บนโต๊ะเขียนหนังสือ ของข้าพเจ้า มีนาฬิกาตั้งโต๊ะ 1 เรือน ปฏิทินตั้งโต๊ะ 1 ชุด โคมไฟตั้งโต๊ะ 1 ดวง ปากกาถูกลิ้น 3 ด้าม กระดาษ 50 แผ่น ฯลฯ

แทบทุกคนมักจะลืมความจริงตรงหน้า ว่านี่คือข้อตกลงอย่างหนึ่ง โปรดใช้สามัญสำนึกซื่อๆ พินิจดูเถิด ไม่มีสิ่งใดเลยที่จะตั้งให้นับได้เป็น หน่วยโดด (Single unit) ถ้าปราศจากการรองรับของสิ่งอื่นๆ จำนวนมาก มหาศาล

พุทธมองเห็นชื่อว่า หน่วยโดด (Single unit) ที่นับนั้น ต้องสมมติชั่วคราวให้เป็นจุดสนใจ ความจริงตรงหน้าไม่มีสิ่งใดเลยตั้งอยู่ได้อย่างอิสระทุกอย่างเชื่อมต่อกันเป็นองค์รวมเป็นหนึ่งเสมอ

2. มนุษย์สร้างมโนภาพของปรากฏการณ์ธรรมชาติได้ตรงกัน ก็เพราะฐานของมโนภาพเป็นฐานเดียวกัน นั่นคือ มนุษย์ยอมรับว่าหน่วยซึ่งดวงวัด หน่วยเวลา ต้องใช้เหมือนกันเป็นหน่วยสากล จึงจะเกิดประโยชน์โดยตรงกับมนุษยชาติ

พุทธมีความเชื่อว่าโลกมีความเป็นคู่เป็นสมบัติแท้จริงของความเป็นโลก (จักรกรรมของโลกคือความเป็นคู่บวกและลบ) ถ้ายอมรับว่าการใช้ข้อตกลงสากลเป็นประโยชน์ โทษที่เท่าๆ กันของนั้นก็คือ มีการกำจัดมโนภาพของการเห็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ผ่านมโนภาพท้องถิ่นลงหมดสิ้น

ข้อสรุป ยุคนี้เป็นยุคทองของนักปราชญ์ตะวันตก คนทั้งโลกจึงสร้างมโนภาพจากข้อตกลงของตะวันตก และเป็นข้อเสียเปรียบที่คนตะวันออกต้องทอดทิ้ง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ต้องยอมรับว่าคนรุ่นใหม่ไม่อาจรับทอดอารยธรรมท้องถิ่นได้อีกต่อไป

คนรุ่นใหม่ที่สร้างมโนภาพจากตะวันตก จึงเผชิญกับความยากลำบากที่ต้องคิดแบบตะวันตกในสภาพแวดล้อมภูมิศาสตร์และตำนานแบบตะวันออก เรียกว่า คิด พุด ทำแบบห่วมกุฏ ทำยมังกรก็ได้

3. แม้เราจะเห็นด้วยว่า ข้อมูลที่ได้รับจากการใช้เครื่องมือประดิษฐ์มีความเที่ยงตรง เพราะทำได้ซ้ำค่าเดิม แต่สิ่งที่เป็นความจริงของมนุษย์คือ ผู้วัดข้อมูลมีทั้งอคติสี่ (รัก เกลียด กลัว หลง) และผลสมกับความประมาท

เลนส์แล้ว สิ่งเหล่านี้อาจเป็นปัจจัยเบี่ยงเบนความเที่ยงตรงของข้อมูล ทำให้ความเข้าใจว่าเป็นข้อมูลเที่ยงตรง ซึ่งแท้จริงเป็นมีความผิดพลาดแทรกอยู่

แต่ความเลนส์เล่อประมาทยังมีความสำคัญเป็นรองกว่า การทิ้งความรู้ลึกสดๆ ไป โดยไม่ใส่ใจ เพราะนี่คือการเก็บข้อมูลตรง สำหรับการปลูกปัญญาพุทธนั่นเอง (ปัญญาพุทธคือ ปัญญาที่แก้ไขปัญหาได้ โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือประดิษฐ์)

เมื่อฟังฟังเครื่องมือประดิษฐ์จนสุดโต่ง ความสุข ความรอดปลอดภัยต่างๆ จึงต้องขึ้นกับความพร้อมของเครื่องมือประดิษฐ์ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่ชำนาญการใช้เครื่องมือประดิษฐ์อีกด้วย

4. วิทยาศาสตร์ถูกใช้เป็นฐานคิดของความรู้สังคมศาสตร์ และฐานคิดของสังคมศาสตร์ว่าด้วยเศรษฐกิจทุนนิยมจะวางเป้าหมายไว้ที่ระบบว่าด้วยตัวเลขกำไร - ขาดทุน

เศรษฐศาสตร์ทุนนิยมแทบทุกเรื่อง สร้างเหตุผลจากการอุปนัย การอุปนัยเป็นหลักเหตุผลของวิทยาศาสตร์ที่สมมติว่า ถ้านำข้อมูลที่คล้ายๆ กันมาเฉลี่ยด้วยหลักสถิติ ค่าที่ได้ตามหลักสถิติถือว่ามีนัยสำคัญที่จะตัดสิน “อะไรๆ ก็ได้” เพราะถือว่าเป็นค่าที่ผ่านการทดสอบเหตุผลของวิทยาศาสตร์เรียบร้อยแล้ว

ทุกวันนี้โลกสากลรวมทั้งสังคมไทยสาละวนรายงานข่าวแต่เรื่องอุปนัย ไม่ว่าจะการบ้าน การเมือง การบริหารจัดการ การศึกษา การพยากรณ์ การท่องเที่ยว ฯลฯ และ ฯลฯ

การอุปนัยของวิทยาศาสตร์ต้องสมมติเงื่อนไขมากมาย ตั้งแต่สมมติการเลือกระบบที่จะอุปนัย ตั้งสมมติฐาน เลือกตัวอย่าง สุ่มตัวอย่าง

จดข้อมูลจากตัวอย่างด้วยคนที่มีอคติสี่ เป็นการหาข้อมูลด้วยการใช้สมมติ
 ช้อนสมมติ ทับทวีหลายชั้นหลายชั้น

บัณฑิตอุปนัยจึงน่าจะมีสัญลักษณ์เท่ากับบัณฑิตเศษกระดาศ
 เพราะรู้ความจริงตามความจำจากตัวอักษร ไม่รู้ด้วยซ้ำว่า ข้อมูลที่หามาได้
 เป็นคุณค่าแท้หรือคุณค่าเทียม รายงานการอุปนัยมากๆ เข้าเลยได้สังคม
 เน้นการสร้างภาพ เพราะการสร้างภาพคือ การอุปนัยที่เป็น สัญชาติญาณ
 ของมนุษย์อย่างหนึ่ง

5. เทคโนโลยีการสื่อสาร มักทำให้ผู้รับสารโดยทั่วไป ลืมความจริงว่า
 สิ่งที่เห็นเป็นเพียงภาพและเสียงที่ถูกตัดต่อ และทำด้วยเทคนิคเพื่อให้เกิด
 ความน่าสนใจ บ่อยครั้งผู้รับสื่อกลับหลงเข้าใจผิด คิดว่า ข้อมูลจากสื่อ
 คือความจริง

คนทั่วไปไม่เข้าใจว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Fact) หรือข้อเท็จจริงนั้น
 มีโอกาสจริงครึ่งหนึ่งและเท็จครึ่งหนึ่ง

ด้วยเทคนิคของเครื่องมือประดิษฐ์ มันเพียงการส่งภาพและเสียง
 ให้ดูแล้วน่าสนใจ แต่ความน่าสนใจเหล่านั้นมีทั้งคุณอนันต์และโทษมหันต์

ถ้าผู้รับสารรู้ทันเทคนิคเหล่านั้น รู้ทันที่ว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็น
 จริงตรงไหน เท็จตรงไหน และจิตของผู้รับสารที่กักเรื่องราวเอาเอง
 ได้อย่างไร เทคโนโลยีการสื่อสารจะมีคุณมหันต์ มันช่วยทำให้เราเข้าถึง
 จิตวิทยาของสังคม จิตวิทยาการเมือง จิตวิทยาการค้า การทำธุรกิจ ฯลฯ
 รู้ได้ตรงๆ โดยไม่ต้องเข้าห้องเรียน นี่คือคุณประโยชน์ชัดๆ

ถ้าผู้รับสารมีแต่โมหะ ในจิตเต็มไปด้วยความหลง ขาดสติ พร้อม
 แล้วที่จะถูกผู้อื่นใช้เป็นเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เขาได้

คาดการณ์ไว้ ถ้าหากผู้รับสารมิได้รับการอบรมให้รู้ทันสื่อ ก็จะถูกเป็น
ทาสข้อมูลของสื่อ แทนที่จะดูทีวีเพื่อคลายเครียด กลับกลายเป็นช่วงเวลา
ตกเป็นทาสของนักธุรกิจ ที่ทำการค้าผ่านสื่อ นี่คือโทษมหันต์

6. การนิรนัย คือ การที่คนฉลาดบางคน มองเห็นความจริงใน
ธรรมชาติ แล้วรู้ข้อบายจะอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วย สามารถทดลอง
ให้เห็นจริงด้วย การนิรนัยจึงเป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าแท้สูงมาก

แต่การนิรนัยของวิทยาศาสตร์ นิยมแสดงด้วยสูตรเคมีหรือสมการ
คณิตศาสตร์ พูดอีกนัยหนึ่ง สื่อเป็นสัญลักษณ์ที่รู้กันว่าแทนความหมาย
อะไร และก็ยังคงพึ่งมโนภาพที่เป็นตัวเลขหรือตรรกะของคณิตศาสตร์

การนิรนัยทุกชนิดจึงมีข้อยกเว้น แต่ถ้ายึดไว้เป็นหลักก็จะสามารถ
สร้างความคิดสร้างสรรค์ได้ดี

คนโบราณก็นิรนัยเก่งไม่แพ้คนสมัยนี้ สำหรับผู้เขียนเห็นว่าผู้เป็น
ยอดของการนิรนัย คือ พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธองค์
ได้ทรงนิรนัย ปฏิจลสัมุบาท ที่เป็นบัญญัติทางภาษา แต่ใช้อธิบายสภาวะ
ที่แท้ของการเกิดทุกข์และการดับทุกข์ได้ พุทธบริษัทควรเรียนรู้อิจล-
สัมุบาทว่าเป็นยอดที่สุดของการนิรนัยของโลก

ลักษณะเหตุผลเชิงประจักษ์ของพุทธ

พุทธธรรมมีเป้าหมายเพื่อให้มนุษย์รู้จักความทุกข์ และการดับทุกข์
ด้วยตนเอง เป้าหมายสูงสุดคือการหยุดการเกิด ไม่ต้องว่ายวนในสังสารวัฏอีก
ความรู้ที่พระพุทธเจ้าสั่งสอนจึงมีปริมาณเท่ากับใบไม้กำมือเดียว

ส่วนความรู้เกี่ยวกับโลกและจักรวาลที่วิทยาศาสตร์สนใจ มีปริมาณเท่ากับ
ใบไม้ในป่าใหญ่

ปริมาณของความรู้จึงเปรียบเทียบโดยตรงไม่ได้ ดังนั้นเหตุผลเชิง
ประจักษ์ของพุทธจึงมีน้อย มีเท่าที่ความจำเป็นเพื่อการดับทุกข์เท่านั้น

1. ลักษณะของเหตุผลของพุทธมักเน้นตำนานของศรัทธา เป็นความ
เชื่อของจิต ตำนานเป็นกรณีตัวอย่างมีเอาไว้เล่าสืบต่อ โดยเฉพาะตำนาน
เกี่ยวกับพุทธประวัติและพุทธสาวกที่เป็นเอตทัคคะในด้านต่างๆ

2. เมื่อเป็นตำนานและยังอยู่ในรูปของมุขปาฐะ คือเล่าสืบสาน
ต่อๆ มาจึงเป็นเรื่องซ้ำ และอาจมีการแต่งแต้มสีสัน เพื่อให้น่าสนใจเพิ่ม
แต่เน้นย้ำเรื่องทุกข์และวิธีเข้าถึงความดับทุกข์

3. เหตุผลของพุทธไม่เกี่ยวกับเหตุผลคณิตศาสตร์ ที่ทำให้มนุษย์
มองเห็นธรรมชาติเป็นระบบสามมิติหรืออย่างมากสี่มิติ พุทธบัญญัติมีมิติ
หลากหลาย (มิติมหากา) ที่ต่อยอดมาจากการ จินตนาการผ่านศาสนา
พราหมณ์ จินตนาการของพุทธจึงมีเรื่องเทวดา พรหม อรูปพรหมและ
สัตว์ในอบาย ไม่อาจเทียบเคียงกับวิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์ แต่ทว่า
มีเหตุผลเชิงประจักษ์ในตัวของมันเอง และเป็นจริงจวบจนปัจจุบัน เช่น
กายหายาบของมนุษย์เกิดเพราะความอยากรู้ อยากเห็น และทดลองผ่าน
การกิน การสัมผัส จิตหายาบเกิดจากการดูหมิ่นผิวพรรณ การกักตุน
การกีดกันหวงแหน วิวัฒนาการเช่นนี้ยังคงมีอยู่ในพระไตรปิฎก และคง
เป็นสัจธรรมที่แท้จวบจนปัจจุบัน

4. เหตุผลของพุทธเป็นหลักการหลวมๆ คือ การเตือนไม่ให้สุดโต่ง
สองทางคือ สุดโต่งในการใช้เครื่องมือดับทุกข์ (กามสุขัลลิกานุโยค) สุดโต่ง

ในการปฏิเสธรื่องมือโดยสิ้นเชิง (อัตกิลมถานุโยค) พุทธได้เสนอทางสายกลาง มีลัษัมาทฎฎีเป็นประธาน การจะเกิดลัษัมาทฎฎีจะต้องสร้างบุญกิริยาวัตตุลลิบ พุทธจะมีเหตุผลวางไว้เกี่ยวกับความสุขและความรุ่งเรืองของมนุษย์ และบอกเหตุผลของความเลื่อมไวัด้วย

เป้าหมายของวิทยาศาสตร์ มีอิทธิพลจากความเชื่อรูปอมตะ

ศาสนาพราหมณ์มีความเชื่อเรื่องกายอมตะ เรียกว่า อาตมัน ศาสนาคริสต์ก็เชื่อว่ามิกายที่ไม่ตาย ที่จะไปรวมกับพระเจ้า ซึ่งคล้ายอาตมันเช่นกัน

เมื่อตะวันตกเริ่มไม่เชื่อพระเจ้า แต่เชื่อกฎของธรรมชาติแทน แต่นักปราชญ์ตะวันตกก็ยังตกภายใต้อิทธิพลของรูปอมตะ เริ่มต้นจินตนาการด้วย Ideal system คือระบบอุดมคติ ด้วยคิดว่าในธรรมชาติต้องมีกฎเกณฑ์อมตะที่เข้าสู่ตรและสมการได้เป็นหนึ่งเดียว

ความเชื่อเรื่องระบบอมตะไม่อาจสูญไปจากจินตนาการของนักวิทยาศาสตร์ได้ แม้ว่าจะสร้างคอมพิวเตอร์ด้วย เซมิคอนดัคเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูง แต่ก็ยังฝันถึง Superconductor คือ การที่อิเล็กตรอนสามารถถูกกระตุ้น (excited) โดยเคลื่อนอย่างปราศจากแรงต่อต้าน (no friction) เพื่อสร้างเครื่องอัตโนมัติที่ไม่มีวันตาย เป็นเครื่องมือที่ทำงานได้โดยไร้แรงเสียดทาน

นักวิทยาศาสตร์ทุ่มเทความพยายามที่จะสร้าง เครื่องยนต์ที่มีประสิทธิภาพสูง ขณะนี้สร้างเก่งแค่ไหนก็ได้แค่ 50% มีพลังงานที่สูญเสีย 50% ดังนั้นจึงต้องพยายามหาระบบอุดมคติต่อไป

การเชื่ออย่างฝังใจในระบบอุดมคติ ทำให้การวิจัยในระดับลึกเป็นเรื่องน่าตื่นเต้นและได้รับการสนับสนุนแทบทุกเรื่อง

ความสุดโต่งในการวิจัยจึงเป็นเรื่องปกติของนักวิทยาศาสตร์ อุปมาได้กับพุทธบริษัทตกอยู่ภายใต้ความเชื่อเรื่องทางสายกลาง

ข้าพเจ้ามองเห็นว่า อิทธิพลเทววิทยาก็ยังแฝงอยู่ในความรู้วิทยาศาสตร์เพียงได้ล้มล้างพระเจ้าผู้เป็นอำนาจอมตะ กลายมาเป็นความเชื่อกฎของธรรมชาติซึ่งมีอำนาจอมตะ แต่โดยพฤติกรรมยังเป็นเทวนิยมอยู่อย่างสุดโต่งคือคิดถึงรูปอมตะอยู่นั่นเอง

กล่าวอีกนัยหนึ่ง คิดว่าตนพ้นแล้วจากความเชื่อเรื่องอำนาจของพระเจ้า แต่ยังคงกระทำอยู่ภายใต้อิทธิพลของรูปอมตะของธรรมชาติ (Utopia)

การวิจัยของวิทยาศาสตร์จึงเป็นเรื่องของความคิดรูปแบบต่างๆ ที่ฝังใจอยู่อย่างนั้น ไม่เคยลดลงเลย

ลักษณะเช่นนี้ ทำให้นักวิทยาศาสตร์พัฒนาความขัดแย้งในใจตน และเลยต้องสร้างความเจริญจากความขัดแย้ง เพราะหนีตนเองไม่พ้น จิตวิทยาของตะวันตกจึงตั้งสมมติฐานว่า จงรวมกลุ่มกันฟังความคิดที่ขัดแย้งทุกความคิด การฟังความคิดที่แตกต่าง จะทำให้เกิดปัญญาได้ เรียกว่า ลานเสวนา (Dialogue)

สรุปก็ยิ่งฝันว่า ความขัดแย้งเหล่านี้จะเป็นช่องทางให้ค้นพบระบบอุดมคติ ที่คาดว่าเป็นกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัวที่ซ่อนอยู่ในธรรมชาติ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิสัยทัศน์ของนักวิทยาศาสตร์ จะได้รับการอบรมให้ก้าวไปข้างหน้า เพียรทำโน่นที่นี้ เพื่อหาข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวอย่างที่อยู่ในวิถีชีวิต พุทธสอนว่า “กินให้อิ่มพอดี ดีกว่ากินน้อยไปหรือกินมากเกินไป” “อาหารปรุงง่ายดีกว่าอาหารปรุงพิสดาร” “แต่งกายเรียบร้อยดีกว่าแต่งกายเช่กชี้” “ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและประหยัด ดีกว่านำมาใช้อย่างล้างผลาญ เพียงเพื่อความสะใจของมนุษย์”

นี่คืออิทธิพลของทางสายกลาง ที่ด้วยหลักการจะปฏิเสธ ระบบอุดมคติทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นรูปอมตะ จิตอมตะ ร้องเพลงอมตะ ดาราอมตะ ผู้บริหารอมตะ บริษัทอมตะ ฯลฯ

ทางสายกลางซึ่งไปที่ศิลปะการใช้ชีวิตอย่างประเสริฐ คือ การใช้ชีวิตสันโดษ เรียบง่าย ทำงานหนักเพื่อแบ่งปันให้ผู้อื่น เป็นศิลปะแห่งการเป็นผู้ให้ คล้ายๆ กับลोकแบบจากธรรมชาติ ที่คนโบราณถือว่าธรรมชาติคือมารดาของสรรพสิ่ง

ทางสายกลางบ่งชี้ถึงสังคมแห่งการอิงอาศัย ถ้าจะใช้คำว่าอุดมคติก็น่าจะต้องกล่าวว่า เป็นอุดมคติแห่งการเอื้ออาทรและแบ่งปัน โดยเห็นชีวิตคือ เพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย

พุทธปฏิเสธอุดมคติแห่งการกักตุน วางอำนาจ ล้างผลาญ เอาตัวรอดเพื่อความเป็นที่หนึ่งของโลก

ต่อไปนี้เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ ผู้เข้าถึงทางสายกลาง

1. เห็นปรากฏการณ์ทุกชนิดเป็น “ตถา” แปลว่า “เช่นนั้นเอง” ดูคล้ายเคารพ อ่อนน้อมในทุกปรากฏการณ์ ไม่แบ่งแยก ไม่แบ่งพวก

2. ที่เป็นดังนี้ เพราะเห็นว่า โลกคือทวิภาวะ ถ้ายังมีวิชาต้องแบ่งแยก แบ่งพวก ต้องทะยานสู่ความสุดโต่ง เนื่องจากอวิชาเป็นตัวพาไป

3. ผู้เข้าถึงทางสายกลาง จะอยู่เหนือความเป็นคู่ หมายความว่า เห็นชัดในพฤติกรรมบวกลบและลบ แต่ทว่าอยู่เหนือจากปรากฏการณ์นั้น ดังนั้น จึงใช้คำว่า “เหนือโลก” เป็นคำแทนพฤติกรรมของจิต

4. เมื่อเข้าถึงสภาวะทางสายกลางก็รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร มีพฤติกรรมเป็นสัตบุรุษ คือผู้ที่ตัดสินใจพูดทำ เหมาะสมทุกเรื่อง ไม่มีผลข้างเคียงที่ต้องกลับมาแก้ไข เหมือนดังที่โลกเป็น

5. ยากที่คนที่ติดข้องในโลกจะเข้าใจ เพราะคนอยู่ในโลกจะต้องการคำพูดที่ชัดเจน ว่าอะไรคืออะไร เพราะความยึดมั่นในความเห็นของตน ทางสายกลางในจิตของคน มักทำให้ผู้นั้นนิ่งเฉย เพราะปล่อยผ่านปรากฏการณ์ ต่อไปนี้คือสัญลักษณ์สูงสุดของพุทธ

เสียงที่ดังที่สุดคือเสียงแห่งความเจ็บความสุขที่ประณีตที่สุด คือ ความสงบ จุดสูงสุดของมนุษย์ คือ กลับคืนสู่ความเป็นสามัญธรรมดา

ลักษณะทั่วไปของโลกาภิวัตน์ในระดับสังคมศาสตร์

โลกาภิวัตน์ หรือพฤติกรรมของสังคมที่คิด พูด ทำ เหมือนกันทั้งโลก โลกาภิวัตน์เกิดได้ เพราะปราชญ์สังคมศาสตร์ไม่มีโครงสร้างพื้นฐานของตนเอง ตรงกันข้ามกลับอพยพโครงสร้างของวิทยาศาสตร์มาปรับใช้ทั้งคุ่น

1. มโนภาพของหน่วยชั่งตวงวัด หน่วยเวลา หน่วยนับ หน่วยเพิ่มกำลังของชุมชนโบราณ ที่เคยแตกต่างกันไปตามพื้นที่ภูมิศาสตร์ กลับถูกความเป็นสากลลบล้าง เหลือแต่มโนภาพสากลทุกเรื่อง

2. วิทยาศาสตร์ประสบผลสำเร็จโดยการอนุมาน “หลักเหตุผลเส้นตรง” คือ อนุมานให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ของปรากฏการณ์เข้ามาเชื่อมกันในระบบเส้นตรง เพื่อทำนายอดีตและวางแผนอนาคตได้

หลักเหตุผลเส้นตรง ใช้ได้ผลดีกับสิ่งไร้ชีวิต เช่นปฏิกริยาเคมีของสารประกอบอินทรีย์และอนินทรีย์ต่างๆ จนทำให้สร้างเครื่องจักรประยุกต์มาเป็นโรงงานอุตสาหกรรม

3. เมื่อตัดสินใจใช้หลักการของวิทยาศาสตร์เป็นตัวตั้ง โรงงานอุตสาหกรรมจึงต้องปรับพฤติกรรมมนุษย์ให้สอดคล้องกับการทำงานของเครื่องจักรกล

เมื่อมนุษย์ทนความเครียดไม่ไหว ก็แก้ไขโดยคิดระบบอัตโนมัติทำงานแทนมือมนุษย์

แต่ยังต้องอาศัยมือของมนุษย์อยู่ดี เพื่อแก้ไขความทุกข์ของมนุษย์ให้สอดคล้องกับเครื่องจักรอัตโนมัติ จึงใช้ให้มนุษย์ทำงานแค่ขั้นตอนเดียวเพื่อให้มนุษย์ชิน ทำโดยไม่ต้องคิด แคปล่อยให้ฟังเพลงที่เปิดขับกล่อมแทน ส่วนมือก็ทำแข่งกับเครื่องจักรด้วยความเคยชิน

ดังนั้นต้องไปปรับการเกษตรให้ทันสมัย เพื่อจะปลูกพืชผลให้ได้ขนาดตามต้องการของโรงงานอุตสาหกรรม

เครื่องจักรลงทุนแล้วเปลี่ยนไม่ได้ จึงต้องปรับพฤติกรรมของมนุษย์

ของลัทธิเศรษฐกิจต่างๆ พืชเศรษฐกิจต่างให้ทำงานให้เติบโต ให้สอดคล้องกับเครื่องจักรที่ออกแบบไว้แล้ว

นั่นคือ ตัดสินใจวางเงื่อนไขให้ชีวิตปรับพฤติกรรมให้ตรงและสอดคล้องกับระบบอัตโนมัติของเครื่องจักร

มนุษย์กับเทคโนโลยีหรือการวิจัยวิทยาศาสตร์ต้องปรับจิตของตนให้เป็นทาสของเครื่องจักรอีกทีหนึ่ง

แทนที่จะเป็นทาสของมนุษย์ด้วยกันอย่างคนโบราณ วิทยาศาสตร์ได้มีอิทธิพล ปรับมนุษย์ให้เป็นทาสของเครื่องจักรแทน

การวิจัยของวิทยาศาสตร์จึงเต็มไปด้วย เงื่อนไข่มากมาย ได้ผลลบมากกว่าผลบวก เหน็ดเหนื่อย ล้นเปลืองทรัพยากรธรรมชาติและสูญเปล่า แต่ที่ยืนหยัดอยู่ได้ เพราะผู้นำทางความคิดในบางชุมชนลงความเห็นว่าเป็นทำนั้นทำนี้ ความดีที่ว่านี้ เป็นลัทธิชาติญาณชนิดหนึ่งของตนตะวันตก เพราะตะวันตกมีพฤติกรรมที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง คือ ตะบึงไปข้างหน้า ไปตายเอาดาบหน้า นั่นเอง

ท่านลองพิจารณาด้วยใจเป็นธรรม จะพบข้อมูลจริงดังกล่าวนี้ แต่เทคโนโลยีกลับมีเสน่ห์ผูกใจคนไว้ได้ทั่วโลก พุดง่าย ๆ คนในโลกต้องชอบด้วย ในตอนแรกๆ เครื่องมือวิจัยที่พิสดารผูกใจนักวิจัยวิทยาศาสตร์ไว้ได้ ยิ่งเครื่องมือพิสดารมาก ยิ่งต้องการความชำนาญของการคุ่นเคยกับเครื่องมือพิสดารมาก ผู้ใช้เครื่องมือถูกยกระดับขึ้นมาเป็นผู้ชำนาญของเครื่องมือชนิดนั้น ภาษาปากคือกลายเป็นคนเก่ง ความเก่งจึงมักผูกโยงกับความสามารถในการใช้เครื่องมือ

ยุคนี้เป็นยุคของคอมพิวเตอร์ เป็นยุคของเครื่องมืออัตโนมัติ แต่ทว่าก็ยังคงต้องการความชำนาญของผู้ใช้ผู้นั้นเอง เพราะการออกแบบให้เครื่องมือเหล่านี้ ทำงานเอาใจคนนั้นจะพิสดาร แค่เครื่องบันทึกเสียงก็มีลูกเล่นชนิดไร้พรมแดน คนจะใช้เก่งต้องเคยชิน ใช้บ่อยๆ จึงจะจำเงื่อนไขที่วางไว้ได้ ถ้ามีเช่นนั้นเครื่องมือราคาแพงจะกลายเป็นแค่เครื่องประดับฐานะทางสังคมเท่านั้น เพราะขาดความสามารถในการใช้ให้ตรงสมรรถนะของเครื่องมือ

ในสมัยโบราณ ผ้าเป็นของหายาก ต้องทอด้วยมือ มีแต่คนที่ชำนาญเท่านั้นจึงจะทอผ้าได้ลวดลายงดงาม การประดิษฐ์ข้าวของเครื่องใช้ ในสมัยโบราณจึงแบ่งระดับความเก่งของคนทำ ใครสามารถสร้างลวดลายทำให้ของใช้ชิ้นนั้นกลายเป็นงานศิลปกรรม ก็จะได้ชื่อว่าเป็นคนเก่ง เป็นที่ยกย่องของชุมชน

ท่านเห็นด้วยไหมว่า ปัจจุบันแทนที่คนเก่งจะใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ ท้องถิ่นประดิษฐ์ของใช้ด้วยมือ ซึ่งต้องอาศัยความเพียรให้ชำนาญ กลับกลายเป็นคนเก่งที่ใช้แค่นี้่มือกดแป้นคีย์บอร์ด ใช้ความชำนาญของนิ้วมือแสดงความเก่งว่า ฉันน่าจะใช้เครื่องมือที่ฝรั่งคิดมาเก่งที่สุด

ถึงอย่างไร คนเก่งสมัยนี้ก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ฝรั่งวางไว้นั่นเอง ตรงกันข้ามกับคนเก่งโบราณ ที่ต้องสร้างสรรค์ความคิดจากภายใน เพื่อให้ตนกลายเป็นคนเก่ง

จุดอ่อนของการลอกสังคมนาสาครศาสตร์สาคร มาใช้กับสังคมนาไทย

เมื่อวางเป้าหมายจะพัฒนาลังคมนาไทยให้ทัดเทียมตะวันตก (ไม่ยากใช้ คำว่าอารยะ เพราะอารยะหมายถึงรุ่งเรืองขึ้น แต่นี้กลับเพิ่มปัญหามากขึ้น) จุดเด่นก็คือ รู้สึกภาคภูมิใจที่เรามีข้าวของเครื่องใช้ ถนนหนทาง ดิกรรรม บ้านช่องเหมือนคนตะวันตก หน้าซ้ายยังมีระบบการศึกษาทัดเทียมกับคน ตะวันตก เราเฉลิมฉลองเหรียญทองที่เด็กไทยของเราไปคว้าการแข่งขัน วิทยาศาสตร์โอลิมปิก และอีกมากมายที่เห็นอยู่ ประจักษ์ชัดด้วยข้อมูล เจริญประจักษ์ที่รอบตัว และที่อัดแน่นอยู่ในสมอง และที่กำลังจะเปลี่ยน หัวใจคนไทยให้เป็นหัวใจฝรั่ง... เปลี่ยนทุกเรื่องจริงๆ ปรับตนเองให้ใช้ เครื่องมือที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์โน้ตบุค และ ฯลฯ

ดังนั้นจึงเกิดจุดอ่อนมากมาย ตรงรอยต่อแห่งการเปลี่ยนหัวใจไทย ให้เป็นหัวใจฝรั่ง ดังสังเขปจุดอ่อนแค่บางข้อที่เห็นชัดๆ ดังนี้

1. ต้องเห็นเยาวชนของชาติ ที่ถูกเลี้ยงดูแบบคนตะวันออก ให้เข้าถึง เจริญไขและปรัชญาตะวันตกในรูปของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมนาสาคร และมนุษยศาสตร์ ใครปรับเข้ากับรากฐานของปรัชญาตะวันตกไม่ได้ถูก ประเมินค่าไอคิวต่ำกว่ามาตรฐาน กลายเป็นปมด้อยของผู้ที่รับปรัชญา ตะวันตกไม่ได้

2. ต้องเช้ญบุพการีหัวโบราณ ให้ปรับใจ ยอมรับโดยดุชนีกับ จริยธรรมสาคร (ตามความรู้สึกที่ถูกอบรมมา) ให้ยอมรับจริยธรรม ไร่ยางอายเหล่านั้่นว่าเป็นสมัยนิยม เป็นธรรมดา

3. ต้องเห็นหัวกระทิของคนไทย (คนไทยที่มีบุพกรรมเป็นกุศลมาก) ให้เป็นทาสของปรัชญาตะวันตก คือ ต้องใช้ความเพียรความเก่งของตนเอง สร้างงานวิจัยแบบตะบึงไปข้างหน้า ไปตายเอาดาบหน้า เพราะสิ่งแวดล้อมไม่ช่วยให้การวิจัยแบบตะวันตกดำเนินไปได้ด้วยดีในสังคมไทย คนไทยหัวกระทิเหล่านี้ ต้องใช้ความเก่งของตน ฝนทั้งให้เป็นเข็ม

4. ต้องเห็นระบบการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาในระบบ เป็นความหวังของรัฐบาลไทย ทั้งๆ ที่การศึกษาที่แท้จริงควรอยู่กับสิ่งรอบตัว ทุกสิ่งรอบตัวทั้งรูปธรรมและนามธรรมคือการศึกษา กล่าวแบบพุทธก็คือ ใช้การศึกษาในระบบเลี้ยงหัวใจคนไว้ในสังสารจักรแห่งความหลงผิด... ยิ่งขึ้นทุกที

5. ต้องเห็นประชาธิปไตย เพื่อให้ธรรมาธรรมตัวกันได้ ทั้งที่เป็นธรรมาธรรมด้วยหัวใจ และเป็นธรรมาธรรมเพราะความเชื่อผิด ทำให้บ้านเมืองวุ่นวาย โดยอ้างเอาเสรีภาพที่ไร้ขอบเขตเป็นตัวประกันความชอบธรรมเหมือนบังคับให้สังคมไทยชกมวยประชาธิปไตย และต้องให้ทุกคนร่วมชมมวยชกได้เข้มชัด จนไม่รู้ว่อกติกาจริงๆ คืออะไร

6. ต้องล้มล้าง หรือดูหมิ่นความคิดสร้างสรรค์จากภายใน ด้วยน้ำมือของคนไทย โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรองเครื่องจักรกล ทั้งนี้เพื่อรองรับจริยธรรมสากลทุกเรื่องให้เป็นความถูกต้อง ให้เหนือกว่าระบบทางสายกลางของพุทธ

7. ท้ายที่สุด แทนการเกณฑ์คนวัยฉกรรจ์สร้างวัด หล่อพระพุทธรูปสมัยนี้ต้องเกณฑ์คนวัยฉกรรจ์ จัดมหกรรมแสดงสินค้า แสดงนิทรรศการ แสดงภาพยนตร์ แสดงละคร ดนตรี กีฬาและเรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง ให้กลั้บกลายเป็นเรื่องดีเด่นของสังคมขึ้นมา

เป็นค่านิยมที่ลุ่มลึ้งคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างโจ่งแจ้งในรูปของ การรับความเจริญด้วยอารยธรรมสากลมาทั้งดุ้น

ถ้าข้าพเจ้าลองใช้เหตุผลเส้นตรงของตะวันตก คาคคเนอนาคตของ โทรศัพท์มือถือ 50 ล้านเครื่องจะไปกองเป็นขยะตรงไหนของประเทศไทย

อีกทั้งกระป๋องเครื่องดื่มที่โหมโฆษณาเป็น พันล้านกระป๋อง ถุง พลาสติก ขวดพลาสติก เป็นพันล้านขวด ยังไม่นับรวมสารเคมีที่กระจาย ในไร่ ในท้องนา ในน้ำในบ้านเรือน ในรูปของเครื่องสำอางในรูปของยา ชนิดต่างๆ ฯลฯ แม้พระธรรมของไทยรับมือไหวไหมนี่

“หรือกรรมจะเป็นเส้นตรงตามหลักเหตุผลเส้นตรงของวิทยาศาสตร์ จริงๆ”

“แต่ทว่ากรรมเหนือกรรมมีอยู่ ณ ที่เดียวกัน ทำไมไม่มีใครพูดถึง”

เมื่อเขียนจบรู้สึกถึง “ตถา” โลกเป็นเช่นนี้เอง ข้าพเจ้าได้ระบาย ความคิดออกมาเป็นตัวอักษรสำเร็จแล้วรู้สึกสบายใจต่อไป

.....

อำนาจแห่งความว่าง - ความว่างแห่งอำนาจ

คมความคิดของ

ดร. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล

ความว่างในภาษาธรรมหมายถึงสรรพสิ่งล้วนอาศัยกันเกิดขึ้น และมีอยู่ ด้วยเหตุนี้ สิ่งทั้งปวงจึงไร้แก่นสารของตัวเอง

การมองโลกแบบทวิภาวะ (ความเป็นคู่) เช่น ตี/ข้าว ประโยชน์/โทษ บุญ/บาป ฯลฯ มักเกิดจากการโยงความเชื่อของตนเข้ากับ อัตตา ซึ่งมักนำไปสู่การปะทะการขัดแย้งอยู่เนื่อง เพราะต่างฝ่ายต่างกำหนดโลกโดยปัจจัยเดียว (หรือมิติเส้นตรง) คือ ปัจจัย ที่มี อัตตาเป็นหลัก และโทษผู้อื่น เป็นต้นเหตุของปัญหาอย่างไม่ชี้ที่ไปและที่มา

การมองโลกเหนือความเป็นคู่ จะทำให้เปิดใจกว้าง ระวังความเห็นต่างๆ ได้ง่ายขึ้น มองโลกอย่างครบถ้วนมากขึ้น

เมื่อว่างจากทิฏฐิของตน (อัตตานุทิฏฐิ) เมตตาธรรมย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมชาติ

สภาพจิตที่เปลี่ยนจากการวิเคราะห์เป็นการสังเคราะห์
สภาพจิตเปลี่ยนจากการรับรู้การบัญญัติทางโลก มาเป็น
ความลุ่มลึก แห่งปัญญาญาณ

สรุป ความคิดสุดโต่งไม่ว่าจากซ้ายไหน ล้วนเริ่มมาจากอัตตา

บทที่ 6
จิตตนิยามกับการปล่อยวาง

จิตนิยามมีในมหายานมากกว่าเถรวาท

ผู้รู้ซึ่งเรียนอภิธรรมจนเป็นอภิธรรมบัณฑิตของสังคมไทย จะรู้จักจิตในแง่อภิธรรม นอกจาก วิทยุญาณทั้งหกที่ทำหน้าที่รับรู้การกระทำของอายตนะภายนอกและภายใน ก็ยังมีภวังคจิต ปฏิสนธิจิต จุตติจิต และกลไกของจิตในการก่ออารมณ์ต่างๆ ซึ่งส่วนมากจะจำแนกกลไกของอารมณ์เป็นกุศล อกุศล และอัปยกฤติ

ผู้รู้ของมหายานได้บัญญัติ นิยามของจิตเพิ่มเติมจากพระอภิธรรมของเถรวาท ถ้าหากเปิดใจกว้าง แคร้รับรู้ว่าทุกอย่างเป็นบัญญัติ เป็นแค่ตัวอักษร และสัญลักษณ์ที่ท่านผู้รู้ ท่านอยากให้เราได้รู้ตามบ้าง ดังนั้นการศึกษาเรื่องจิตต้องไม่ทำตัวเป็นผู้ตัดสินว่า อย่างไรผิดอย่างไรถูก เพราะถ้าศึกษาโดยนัยของความผิดถูก ความใช่ไม่ใช่ ผู้ศึกษาจะขาดโอกาสที่จะเข้าใจสภาวะจิต และขาดสมรรถนะที่จะถอดรหัสภาษาให้เป็นสภาวะธรรมที่เป็นจริง

จิตตนิยามในพุทธศาสนาทุกนิยาม ได้รับการนิยามขึ้นจากเมธีผู้ที่ต้องการให้ผู้รู้ตามได้ สามารถจะปล่อยวางความโง่ ความหลงผิดได้ระดับหนึ่ง

ถ้าหากเราศึกษาจิตด้วยใจเปิดกว้าง เราจะพบความอัศจรรย์ของจิตตนเอง ที่สามารถถอดรหัสภาษาสมมติให้เป็นสภาวะปรมาตมได้

สำหรับผู้เขียนถือว่า เป็นเรื่องไม่ธรรมดาเลย ช่างน่าอัศจรรย์เสียจริง ที่เส้นสีดำนกกระดาดสีขาวในจิตรกรรมของตัวอักษรกลับปลุกปัญญาญาณของมนุษย์ให้ตื่นจากหลับหลงได้

จากประสบการณ์การปฏิบัติภาวนากับการรักการอ่านปรัชญา ยากๆ ทุกชนิด ทำให้ได้ข้อสรุปว่า

พุทธปรัชญาของเถรวาท มองชีวิตในแง่ลบ คือ พยายามที่จะให้ ปุถุชนผู้หลงผิด เข้าใจสภาวะทุกข์ล้ำ สมุทัยล้ำ ที่เกิดแล้วเกิดเล่า เกิดอยู่ ชึ่งๆ หน้า แต่อวิชชาก็ปิดเอาไว้ กว่าจะแยกว่า นี่คือ ทุกข์ล้ำ นี่คือ สมุทัยล้ำ หรือ นี่เรียกทุกข์ในปัจจุสมุขบาท นี่เรียกทุกข์ในไตรลักษณ์ ฯลฯ เป็นเรื่องยาก ถึงจะว่าไม่ยากมากเพราะใช้เวลาศึกษาน้อยกว่าเวลาที่ใช้เรียนปริญญาเอก นับรวมเวลาจากชั้นประถมถึงปริญญาเอก ข้าพเจ้าใช้เวลา 25 ปี แต่ทว่าปฏิบัติธรรมตามหลักไตรสิกขาประมาณ ลิบถึง ยี่สิบปี ก็สามารถจะเข้าใจพุทธธรรมได้เกือบทั้งหมด รวมทั้งพุทธธรรมที่อยู่ในภาคส่วนของลัทธิมหายานด้วย

ต่อไปนี่เป็นการค้นพบของข้าพเจ้าจากการศึกษาพุทธปรัชญามหายาน

พุทธปรัชญามหายานมองชีวิตในแง่บวก ให้กำลังใจทุกเรื่อง ให้ ความหวังกับทุกคน ไม่ว่าจะเป็ใคร มีกรรม รับกรรม หนักหนาสาหัสแค่ไหน พุทธปรัชญามหายานสามารถใช้ภาษาสมมติ ปลอดภัย ปลอดภัย

เราใจ ให้ทุกคนได้ตื่น จะเป็นเด็กผู้ใหญ่ ผู้หญิง ผู้ชาย พิกัดหรือไม่ว่า คำสอนของมหายานไม่ให้น้ำหนักกับความแตกต่างของวัย ฐานะวรรณะ และความเชื่อเดิม แต่มุ่งให้ความเชื่อใหม่ว่าทุกคน จิตหลงให้เป็นโพธิจิต ปลุกจิตให้ตื่นได้ก็สามารถจะเข้าถึงความจริงที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ได้

ถ้าถามว่า โอกาสในการตื่นรู้มีได้เมื่อไร อย่างไร

มหายานจะอธิบายว่า ทุกขณะจิตสามารถตื่นรู้เป็นพระพุทธเจ้าได้ และสามารถทำได้โดยศรัทธาในองค์คุณของพระพุทธเจ้า นิพพานอยู่ที่นี่ และเดี๋ยวนี้ กลยทุธการปลุกจิตให้ตื่นจะเน้นที่พระพุทธเจ้ามากกว่าเน้นที่พระธรรม

มหายานเชื่อว่าทุกคนเป็นโพธิสัตว์ได้ ถ้าตั้งปณิธานสี่ข้อของโพธิสัตว์

มหายานเชื่อว่าการบรรลุธรรมสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ขณะดำรงปกติชีวิต เป้าหมายและความฝันสูงสุดของนักปฏิบัติ คือ สูงสุด คินสูสามัญ

อรหันต์ของมหายานดูภายนอกอาจซอมซ่อราวขอทานก็ได้ แต่ในจิตของท่านเปี่ยมด้วยองค์ปัญญา และกรุณา พร้อมเสมอที่จะช่วยดับทุกข์ให้กับทุกชีวิต

วิธีการปลุกเร้าจิตของมหายานไม่ควรนำมาเปรียบเทียบกับ การปลุกเร้าจิตของเถรวาท แต่ทว่า จริตของผู้ใดที่รักการมองปรากฏการณ์ของชีวิตในแง่บวก ขอเชิญท่านศึกษาจิตตนิยามของมหายาน

ผู้รู้ของมหายานได้นิยามทฤษฎีจิตอีกหลายๆทฤษฎี ทุกทฤษฎีจะเสริมกัน มุ่งให้พุทธบริษัทปล่อยวางโลกสมมติให้ได้

โลกสมมติของมหายานที่ต้องการให้ทุกคนปล่อย คือ โลก โกรธ หลง แต่ที่ต้องการให้ตื่นคือ อโลภะ อโทสะ อโมหะ หลักการนี้ตรงกันกับของเถรวาท

ภาษามีความอัศจรรย์ในตัวภาษาเอง เพราะภาษาช่วยทำให้คนมีอารยธรรมสูงขึ้น ผลข้างเคียง ก็คือเกิดการยึดติดในอารยธรรมที่ได้จากภาษา มนุษย์จึงติดจารีต ประเพณี ติดเหตุผลที่ได้รับการอบรมมาติดเพราะคิดว่าตนกำลังทำสิ่งที่ถูกต้องนั่นเอง

ทำอย่างไรจึงจะทำให้มนุษย์ใช้ภาษาเป็นสื่อเพื่อปลุกจิตให้ตื่นจากความหลง

เถรวาทมุ่งมันให้ใช้สมาธิ ดึงจิตจนถึงระดับที่เหนือภาษา

มหายานใช้ภาษาให้เป็นความศักดิ์สิทธิ์ ใช้ความศักดิ์สิทธิ์ที่ซ่อนในภาษาลัญลักษณ์ เป็นตัวแก้ไขการติดภาษา (อัตตานุทิวฐิ)

กล่าวโดยสรุป เมื่อภาษาทำให้จิตพัฒนาแต่เพิ่มอหังการ มมังการ ก็ใช้ภาษานั้นแหละแก้ไขอหังการ มมังการ (ใช้หนามบ่งหนาม)

อุปมาของผู้รู้มหายานคือการปลุกจิตให้เชื่อว่า ทุกคนมีจิตตื่น ซึ่งเรียกว่าจิตพุทธอยู่พร้อมมูลแล้ว กล่าวคือศักยภาพของการตื่นมีอยู่แล้ว มนุษย์มีหน้าที่นำศักยภาพที่มีอยู่แล้วมาใช้

อุปมาดั่งนักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าพลังงานแฝงอยู่ในสสาร ทำอย่างไรจึงจะนำพลังงานที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์

โดยทั่วไปพลังงานแฝงของสสารตามธรรมดา คือพลังงานความร้อน ซึ่งได้จากการสั่นสะเทือนสสาร แต่เมื่อไรทำให้โมกุลของสสารแตกสลาย จะได้พลังงานปรมาณู ที่มีอนุภาพมหาศาล

หลักของมหายานก็เป็นจุดเดียวกันกับหลักพลังงานของวิทยาศาสตร์ คือ ทำให้พุทธบริษัทที่มีศรัทธาต่อพระพุทธเจ้า เชื่อว่า มีจิตตั้งอยู่ในตนเอง ถ้าน้อมพลังพุทธเข้ามาอยู่ในทุกอณูของร่างกาย พลังมหาศาลก็จะเกิดขึ้น กับจิต

ความเชื่อเรื่องจิตพุทธยังถูกเสริมเข้ากับกุศโลบายที่แยบยล คือ การเร่งเร้าให้ ผู้ปฏิบัติต้องมีปณิธานของพระโพธิสัตว์ คือคิดช่วยผู้อื่นก่อน หลักสองประการนี้จะทำให้พุทธบริษัทสามารถข้ามอดีตานุปฏิภูมิของตนเอง สามารถข้ามโลภะ โทสะ โมหะของตนเองเข้าสู่ความเป็นโพธิจิต ส่วนที่ว่า จิตพุทธของผู้ใดจะเป็นโพธิจิตที่สมบูรณ์แค่ไหนก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง กุศโลบาย เช่นนี้ตรงกันทั้งเถรวาทและมหายาน

จิตตนियามของเถรวาทและกลวิธีปล่อยวาง

พุทธปรัชญาเถรวาทในไทยมีจุดแข็งคือ การที่ผู้รู้บางท่านถูกยกไว้ อ้างอิงเป็นศาลฎีกา ตัวอย่างเช่น **พุทธธรรม**ของท่านพระพรหมคุณาภรณ์ หรือพุทธวิถัจฉนะหลายๆ สำนัก มีอ้างอิงซ้ำๆจุดเดียวกับคัมภีร์ เป็นจุด ศาลฎีกาของชาวพุทธในสังคมไทย

ส่วนมากภาษาธรรมที่อ้างว่ามาจากแหล่งอ้างอิงดังกล่าวสามารถ สยบความโต้แย้งได้ดี เพราะสังคมไทยยังถือว่า **นี่คือ** พระไตรปิฎกตัวจริง (เทียบเท่ากับกฎหมายรัฐธรรมนูญของไทย)

โดยสรุป เมื่อปฏิบัติธรรมจนเป็นผู้รู้ จะได้รับการขนานนามใหม่ว่า อริยชน และจิตก็ได้รับการขนานนามใหม่ว่า อริยจิต เถรวาทเชื่อว่า เฉพาะอริยบุคคลเท่านั้นจึงจะคุมอริชชาได้ นอกนั้นถูกอริชชาเล่นงานหมด คือมีชีวิตภายใต้กำกับของอริชชา

วิธีการแสดงออกของนักปฏิบัติเถรวาทที่ได้ยินบ่อยคือ เพราะยังมี อริชชาอยู่จึงทำให้หลงผิด อริชชามีอยู่ก็เลสก็มีอยู่ คำว่า “อริชชา” และ “กิเลส” จึงเป็นสองคำยอดฮิตของพุทธปรัชญาเถรวาท

โดยภาพรวม การที่ค้นหาหรือความต้องการเกิดขึ้น และเจ้าของจิต ยับยั้งเอาไว้ได้ ส่วนมากเพราะมีกัลยาณมิตร หรือไม่ก็เพราะมีความศรัทธา ในพระธรรม คือต้องการปัจจัยสองอย่างจึงจะมีโอกาสต่อต้านตัณหาไว้ได้

กัลยาณมิตรคือผู้พูดโน้มน้าวชักจูงให้เห็นค่าของคำว่า “สันโดษ” “เศรษฐกิจพอเพียง” “พอดี” “พอประมาณ” “อยู่อย่างพอดี ดีกว่า อยู่ดีกินดี” ฯลฯ ใครก็ตามชักจูงให้เกิดความศรัทธาในความพอดีพอ ประมาณได้ เรียกว่า ท่านคือ “กัลยาณมิตร”

ผู้ใดก็ตามที่ขาดกัลยาณมิตร อาจจะเป็นเพื่อน เป็นญาติ หน้าซำ ยังขาดการอบรมให้ศรัทธาในคุณธรรม ลองว่าสองอย่างนี้ไม่มีในใจแล้ว เมื่อเกิดตัณหาความต้องการจะถูกแปลงรูปเป็นอุปทานทันที สรุปว่าไม่มี ด่านกั้นตัณหาตนเอง

เมื่ออุปาทานเกิดขึ้น จิตจะถูกบีบคั้นให้ดิ้นรนแสวงหาสิ่งที่ต้องการ มาป้อนจิต ยิ่งถ้าหากกดข่มไว้หลายครั้ง อุปาทานถัดๆมายิ่งเพิ่มกำลังแรง

ถ้าหากการแสวงหาสิ่งที่ต้องการ เป็นการแสวงหาที่ชอบธรรม สังคมยอมรับได้ การแสวงหานั้นก็สร้างปัญหาให้น้อย แต่ถ้าการแสวงหา ขัดกับหลักเกณฑ์ของสังคม ผู้นั้นจะต้องคอยหลบหลีกการลงโทษจากสังคม

จะเป็นโทษสถานเบา ได้แก่การถูกรุขรหานินทา หรือเป็นโทษสถานหนัก เช่นติดคุกหรือโดนประชาทัณฑ์

ตัณหาจะได้มาโดยชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรมล้วนแล้วแต่กวนจิตเจ้าของให้ทุกข์ อยู่สุขสงบไม่ได้นานด้วยกันทั้งสิ้น แม้น้ำเสมอด้วยตัณหาไม่มี ตัณหาเป็นเหตุแห่งความทุกข์ ลำบาก ให้แก่มนุษยชาติที่สุดมิได้

มีแต่ผู้ศรัทธาในคุณของพระศรีรัตนตรัยเท่านั้น ที่จะมีพลังใจ ชมชื่นควบคุมตัณหาที่เกิดขึ้นภายในใจได้ ที่ต้องข่มตัณหาเพราะกลัวการเกิดทุกข์ ด้วยประการต่าง ๆ นั้นเอง

น่าสังเกตว่า การแก้ปัญหาสังคมของไทย มิได้ใช้ศรัทธาคณะของพระศรีรัตนตรัยแต่ประการใด แต่กลับใช้หลักจิตวิทยา หรือค่านิยมสากล เป็นเครื่องมือดับทุกข์มากกว่า หน้าซ้ายยังใช้ผ่านดารา พรินเซนเตอร์ ไม่สร้างบุคคลที่รูปแบบที่สังคมยอมรับไว้กำกับคุณธรรมของคนในสังคม โดยสรุปสังคมไทยขาดสถาบันผู้นำซึ่งสามารถชี้ขาดมาตรฐานคุณธรรมของพฤติกรรมของสังคม

ส่วนการที่จะคุมที่เวทนาหรือคุมที่ผัสสะนั้น ถ้าเป็นปุถุชน คนไม่รู้จักพระธรรมแท้ว่าจะเป็นไปไม่ได้ การมีทฤษฎีรองรับ แต่ปฏิบัติตามไม่ได้ ก็เหมือนความไร้ค่าของทฤษฎีนั้น

ท่านลองทบทวนตนเองว่า อยู่ในสภาวะที่สามารถคุมตัณหา หรือคุมเวทนา หรือคุมผัสสะ เมื่อเกิดความทุกข์ก็ตอกใจจนจิตกร่อน

ท่านสามารถปล่อยวางความเจ็บ ปวด ทุกข์จากโรคภัยทุกข์ใจ จากความสูญเสียได้ไหม ถ้าได้นั้นแสดงว่าคุมที่เวทนาได้

ท่านสามารถปล่อยวางข่าวร้าย การพุดนินทา เสียชื่อเสียง การฟุ้ง

จิตนิยามของมหายาน (ที่ไม่มีในเกรวาท)

พุทธบริษัทเชื่อว่า หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นสากล เรียกให้ใครมาทดสอบพระธรรม และยืนยันได้ว่าจริง น้อมเข้าใช้ได้ทุกเมื่อบทสวดมนต์ว่าด้วย สวากขาตธรรม คือการทำความทุกคนให้มาพิสูจน์ความจริง ได้ตลอดเวลาจะสามารถเห็นจริงได้ด้วยตนเอง

กระบวนการทดสอบความจริง ต้องอบรมปัญญาญาณผ่านระบบไตรสิกขา พุทธง่าย ๆ ต้องสร้างปัญญาผ่านการให้ (การทาน) การรักษาวินัย (ศีล) และการอบรมสมาธิ (ภาวนา)

ปัญญาที่จำเป็นจะต้องหยั่งถึง คือ เห็นว่าทุกชีวิตเป็นดุษเฝ้าเพื่อนร่วมทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย

แม้จะประทับใจในการที่พระพุทธเจ้าทรงประทานความเสมอภาคและภารดรภาพให้กับทุกชีวิต โดยกำหนดเป้าหมายว่าพุทธบริษัทต้องระลึกถึงความเป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายของทุกชีวิต

ถ้ายังมีพฤติกรรมที่จะคิดราวกับแมลงให้หมดจากโลก ยังเห็นมดแมลงทั้งหลายเป็นดั่งศัตรูคู่อาฆาตของมนุษย์ แสดงว่า ยังขาดปัญญาญาณห่างไกลจากพุทธดำรัสว่าด้วยความเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย

นักปฏิบัติธรรมที่ไหลตข้อมูลวิทยาศาสตร์ไว้มากเช่นข้าพเจ้ากลับพบว่า สนามรบที่ยากมาก ยากกว่าการกำจัดกิเลสว่าด้วยความอยากได้ทรัพย์ ได้วัตถุได้เกียรติอะไรๆ ต่าง ๆ ก็คือ การยอมผ่านการถูกขังกัดโดยดุษณี กล่าวคือสามารถปล่อยให้ขังกัดได้โดยเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาโดยจิตยอมเห็นว่าออกจากสมาธิแล้ว เอายาหม่องทาแก้คันก็ได้ ยังไงก็ไม่ตาย เพราะถูกขังกัด

ไม่ใช่ของง่ายที่จะยอมให้ยุ่งกั้ด โดยจิตไม่ถูกเหวี่ยงออกจากการบริการรรม และไปจดจ้อง ป้องปัด ขณะถูกยุ่งกั้ด ดั่งนั้นสภาวะที่ว่ารู้สึก ลงสารยุ่งจั้ง ยอมให้ยุ่งกินเลือดและพูดว่า “กินชนะนะลูกจะได้อิม” สภาวะ ดังกล่าวไม่เคยผุดบังเกิดกับข้าพเจ้าเลย เคยแต่ได้ยินผู้อื่นเล่าสภาวะธรรม ให้ฟัง แสดงว่าสมาธิของท่านผู้นั้น ในขณะนั้นต้องสูงมากจริง ๆ

เพราะอะไร มนุษย์ชนะอะไรก็ชนะได้ แต่กลับแพ้ยุงตัวน้อยๆ บางที ก็สร้างเหตุผลทั้งหลายทั้งปวงเพื่อไว้ปลอบใจตนเอง เวลาเปลอบปัตยุง หรือตบยุงจนตาย

ผู้รู้มหายานก็คงเห็นความจริงดังกล่าว จึงแก้เกมส์ทางจิตโดย วางหลักการว่า ทุกชีวิตมีจิตพุทธ หรือพุทธจิตอยู่มากายในเหมือนกันหมด ความแตกต่างก็คือ มนุษย์ท่านนั้นที่จะอบรมปัญญาและค้นพบพุทธจิต ด้วยตนเอง

พุทธจิตก็คือ ศักยภาพในการจะเกิดการตื่น รู้ เบิกบาน เมื่อเหตุ ปัจจัยเหมาะสม พุทธจิตคือ พืชแห่งการตื่นรู้ ที่จะทำให้ทุกคนที่ตื่นรู้แล้ว กลายเป็นพระพุทธรเจ้าได้ทันที

การให้หลักความเชื่อเรื่องจิตสากลเชิงบวกเช่นนี้ ทำให้กลยุทธ์สร้าง ปัญญาผ่านไตรสิกขาระหว่างเถรวาท และมหายานจะแตกต่างกันอย่างสุดซั้ว

ตัวอย่างเช่นเถรวาทพูดถึงการให้ทานที่มีกำลังอาณิสงส์แตกต่างกัน เช่นสมมติการให้ทานกับสัตว์ดิรัจฉานอาณิสงส์ 1 ส่วน ของอย่างเดียวกัน เปลี่ยนให้คนพาล อาณิสงส์เพิ่มอ็กร้อยเท่าพันเท่า แต่ถ้าเปลี่ยนให้ กัลยาณชนคือคนรักษาศีล รักษาศีลห้าได้อาณิสงส์น้อยยกว่า รักษาศีล แปด ศีลสองร้อยยี่สิบเจ็ดตามลำดับอาณิสงส์จะได้เพิ่มเป็นร้อยเท่าพันเท่า

เมื่อพ้นจากการคำนวณอันสงส์ของการให้ การให้ทุกชนิดจะก่อความ
 ปิติได้หมด อาหารที่ทำแต่ละมื่อจะถูกกระจายให้บุคคลละแวกใกล้เคียง
 จะรู้จักกันมาก่อน หรือเพิ่งพบกันก็ได้ เพราะขึ้นกับสถานการณ์ว่าผู้รับ
 จะเข้ามา ณ ปัจจุบันเป็นใคร ถ้าของให้เป็นของดีของสมควรก็จะให้ทันที
 เป็นการให้ตามเหตุตามปัจจัย รัศมีการให้จึงแผ่ไปไม่มีประมาณ รู้ลึกลึกๆ
 ถึงมิตรภาพและความซาบซึ้งใจจากผู้รับที่เขารู้สึกดีใจที่ได้รับของเล็กๆ
 น้อยๆ จากเรา

ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงเข้าใจอันสงส์จากการให้ตามเหตุตามปัจจัย
 แม้ของที่ให้มึราคาสมมติแค่ ขนมหึ่งหน่อ หรือผลไม้สองสามผล เมื่อถูกให้
 ด้วยอหฺยาคัยอันเอื้อเพื่อสมเหตุสมผล ผู้รับล้วนดีใจโดยถ้วนทั่ว

ก็เพราะเหตุที่ได้รับอันสงส์จากการให้ตามเหตุตามปัจจัยนี้เองทำให้
 ข้าพเจ้าซาบซึ้งในค่านิยมของการให้ของคนไทย รู้ซึ่งถึงศิลปะการแปลงของ
 มีค่าน้อย ให้มีค่าทางใจอย่างใหญ่หลวง รู้ซึ่งถึงจารีตประเพณีอันดีของคน
 ไทยที่ยังสืบต่อและรักษา ค่านิยมนี้ไว้ได้ส่งต่อมาถึงยุคปัจจุบัน

คิดถึงพุทธบริษัทมหายานที่เขาเชื่อว่า ทุกสิ่งที่เขาให้ล้วนมีอันสงส์
 เท่ากับส่นับสนุนจิตพุทธของคนผู้นั้น ซึ่งเขาผู้นั้นเมื่อรับของจากเราแล้ว
 จะมีโอกาสที่จะตื่นจากอวิชชามาเป็นวิชา ตื่นจากการหลงสมมุติ มา
 เข้าถึงวิมุตติ ข้าพเจ้ารู้สึกนักปราชญ์มหายาน ช่างมีกุศโลบาย ที่แยบยล
 ให้ทุกคนเชื่อว่า การให้ของเขามีค่าเท่ากับนางสุชาดาถวายข้าวมธุปายาส
 แก่พระโพธิสัตว์ก่อนจะนั่งคู้บัลลังก์ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า นี่คือนกวิธีใช้
 อุบายเชิงบวก เพื่อต้อนจิตของปุถุชนเข้าสู่กระบวนการเสียดละ ข้ามพ้น
 ความตระหนี่และความโลภได้พร้อมกันไปเลย

ต่อไปนี้ ข้าพเจ้าจะอธิบายจิตตนิยามของมหายาน ที่บัญญัติหน้าที่ของจิตที่แตกต่างจากการนิยามของเถรวาท ข้าพเจ้าเชื่อในความงดงามของภาษาที่อาจปลุกจิตให้เข้าใจปรากฏการณ์แห่งความจริงได้หลากหลาย ในสสารหนึ่งชนิดอาจใช้เป็นตัวอย่างอธิบายปรากฏการณ์ไม่รู้จบสิ้น เพียงแต่เป้าหมายของนิยามของพุทธ มุ่งให้เกิดปัญญาปล่อยวางทุกปรากฏการณ์และปล่อยวางสสารทุกชนิด โดยเฉพาะสสารที่ประกอบเป็นร่างกายของเรา ซึ่งสัตว์โลกทุกชนิด มนุษย์ทุกคนล้วนมีตัวเองเป็นที่รักสูงสุด กุศโลบาย อะไรที่ทำให้ปล่อยวางจากความหลงรักตนเองอย่างผิดๆ กุศโลบายนั้นถือว่าเป็นสากล เพราะจะนำไปประโยชน์สุขมาสู่ตนเองและสังคมโดยส่วนเดียว

จิตเดิม (Original mind)

จิตเดิมไม่เกี่ยวกับภวังคจิตของเถรวาท แต่อาจจะตรงกับวิญญานหกของเถรวาทได้ ถ้าหากตาเห็นรูปแล้วกระทบดับไม่ลูกกลมเลยเกิดมาเป็นต้นหาหรืออุปาทาน ตรงนี้เรียกว่า จิตเดิม ถ้าเข้าใจจักรุญญานที่ทำหน้าที่อย่างซื่อๆ โดยไม่ต้องอาศัยใครเป็นผู้รู้และสิ่งถูกรู้ นั้นเรียกว่าจิตเดิม

ถ้าเห็นด้วย ได้ยินด้วย รู้รสด้วย ได้กลิ่นด้วย รู้สัมผัสเย็นร้อนอ่อนแข็งด้วย รู้ด้วยว่าจิตกำลังจะคิดตามรหัสที่เก็บไว้ อย่างนี้เรียกว่าจิตเดิม

ท่านมองไปไกลๆ ยามเช้าที่สบายใจ ไม่มีอะไรค้างเป็นกังวล ได้สัมผัส ธรรมชาติด้วยจิตเดิม

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ เกี่ยวกับพี่น้องสายโลหิต เพื่อนสนิทแต่ละคนญาติมิตรที่นับถือ บุคคลในอุดมคติ ฯลฯ ข้อมูลพิเศษเฉพาะเรื่องจะถูกเก็บไว้ถูกที่ถูกทางด้วยการทำหน้าที่ของอालายวิญญูณ

เมื่อถูกกระตุ้น ก็จะเปิดข้อมูลเป็นชุดๆ แต่ละชุดเก็บข้อมูลไว้ น้อยบ้าง มากบ้าง และบางชุดเก็บไว้เป็นอาฉิมโดย

ท่านลองตอบคำถามต่อไปนี้ โปรดตรึก คิด ทำตามด้วย

1. เล่ากระบวนการแสดงความรักของพ่อแม่ที่มีต่อท่าน.....

ท่านพร้อมที่จะตอบคำถามแล้วใช่ไหม ก่อนหน้านี้อาจไม่ได้คิดไว้ก็ได้

2. เล่าถึงเรื่องสนุกประทับใจที่เคยทำร่วมกันกับเพื่อน.....

3. เล่านิทานที่เคยฟังและยังค้างอยู่ในใจเสมอ

4. เล่างานอดิเรก การพักผ่อน การหาความบันเทิง เพลงที่ชอบ อาหารที่รับประทานบ่อย ฯลฯ และ ฯลฯ คำถามมีนับได้ไม่ถ้วน

ท่านพร้อมที่จะให้คำตอบทุกคำถามใช่หรือไม่

แสดงว่ามีข้อมูลเก็บไว้อालายวิญญูณจริงๆ

ถ้าไม่มีคำถาม บ่อยครั้งที่ท่านไม่ได้สังเกตว่า จะมีตัวชักนำให้ท่านวิตกกังวล คร่ำครวญถึงอดีตที่เคยอกหัก เคยหลักลอย เคยคอยงาน ฯลฯ

ข้าพเจ้าอายุ 70 ปี จำเหตุการณ์ ค่านิยม จารีตประเพณีแบบไทยดั้งเดิมและค่อยๆปรับมาเป็นสมัยใหม่ได้ดี

ไม่มีอะไรเลยที่ต้านกระแสของอนิจจังไว้ได้ ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงหมดรวมทั้งมนต์เสน่ห์ของข้าพเจ้าที่เคยมีเคยเป็นก็เปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคน

สิ่งที่เคยเข้าใจว่าเป็นเรื่องจริงของธรรมชาติในกาลก่อน ได้แก่งานวิจัยระดับโนเบล ระดับปริญญาเอกเป็นแสนเป็นล้านเรื่อง ล้วนแล้วแต่เป็นสมมติลััจจะทั้งนั้น

สื่อสารมวลชนทุกประเภท สื่อข้อความ เมื่อดูอย่างไม่แยกคายแล้ว เป็นอันว่าต้องโง่งงอย่างแน่นอน

ถ้าขาดปัญญาญาณ ทุกอย่างจะขมขี้จิตของมนุษย์ให้เป็นที่ล้าของสิ่งไร้ชีวิตทั้งหมด นั่นคือ จิตจะตกเป็นที่ล้าของข่าว เป็นที่ล้าของตัวอักษร ในข้อความ เป็นที่ล้าของสัญลักษณ์ เป็นที่ล้าของจารีต ประเพณี ความเชื่อ ข่าวลือ เหตุผล หลักการ ทฤษฎี แนวคิด ประสบการณ์ ภาพลักษณ์ และความศักดิ์สิทธิ์ของเครื่องรางของขลัง

ทุกอย่างถ้ารู้ไม่ทัน สิ่งที่จะข้งจิตไว้ทุกครั้ง ไม่มียกเว้น เพราะทุกอย่างที่รู้ จำได้ จำไม่ได้ ถูกเข้าแฟ้มไว้ในอภายวิญญานทั้งสิ้น

จิตหนึ่งและจิตว่าง

ท่านพุทธทาสภิกขุ แห่งสวนโมกขพลาราม เป็นภิกษุองค์แรกที่นิยาม “จิตว่าง” ขึ้นในวงวิชาการของเถรวาท

“จิตว่าง” ของท่านพุทธทาสภิกขุ ถูกตอบโต้ทั้งในแง่ลบ และต้อนรับด้วยความชื่นชม จิตว่าง ของท่านพุทธทาสเป็นเรื่องใหม่ คนไทยไม่เข้าใจว่าจิตจะว่างได้อย่างไร ถ้ายังมีชีวิตอยู่

นานๆ เข้า สโลแกน “เธอนี้จิตวุ่นจริงนะ ไม่ปล่อยวางให้จิตว่างบ้าง” “จิตวุ่น” และ “จิตว่าง” จึงเป็นคำสองคำที่หมายถึงจิตในแง่ยึดติด และจิตในแง่ปล่อยวาง

“จิตว่าง” เป็นจิตที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จิตว่าง จึงไม่ใช่จิตเอ่อ หรือจิตโง่ ไม่รู้เรื่องราว แต่เป็นจิตว่างจากการรบกวน ทำให้จิตสามารถทำงานตรงตามเป้าหมายได้ดี

พ.ศ. 2496 ท่านพุทธทาสภิกขุได้แปลหนังสือของเซนสองเล่มจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ให้ชื่อว่า “สูตรของเว่ยหล่าง” และ “คำสอนของฮวงโป”

“สูตรของเว่ยหล่าง” ถือเป็นพระไตรปิฎกของมหายาน ท่านเว่ยหล่างคือสังฆปริณายกองค์ที่ 5 ของเซน และฮวงโปคือศิษย์รุ่นหลานของท่านเว่ยหล่าง

ใน “สูตรของเว่ยหล่าง” ท่านพุทธทาสภิกขุใช้คำว่า “จิตเต็ม” ในขณะที่ “คำสอนของฮวงโป” ท่านใช้คำว่า “จิตหนึ่ง” และ “จิตว่าง”

“สูตรของเว่ยหล่าง” เป็นคัมภีร์ของมหายานที่อ่านเข้าใจได้ง่ายกว่า “คำสอนของฮวงโป” เพราะมีการเทียบเคียงกับบอริธรรมและแนวปฏิบัติธรรมของเถรวาท

แต่ “คำสอนของฮวงโป” พูดปฏิเสธอะไรๆ ไปหมด การจะเข้าถึงสภาวะ “จิตหนึ่ง” ตามนิยามของฮวงโปไม่ใช่ของง่ายเลย

“จิตเต็ม” มีหลักการง่ายๆ คือ ทุกอย่างมีสมบัติของธาตุรู้ในตัวมันเอง อุปมาดุจเดียวกับธาตุที่นักวิทยาศาสตร์ค้นพบจากธรรมชาติจะมีสมบัติเฉพาะตัว

แต่จิตเต็มนี้รู้จักสมบัติของจิต แต่ต้องเป็นการรู้ที่นอกสมมติบัญญัติ รู้ที่พ้นหรือเหนือข้อตกลงทั้งปวง เป็นแก่นแท้ของชีวิตโลกและจักรวาล

จิตหนึ่งของฮวงโปต้องการเข้าใจคำสอนเรื่องจิตที่ล้ำลึกกว่าจิตเดิมของเว่ยหล่าง อุปมาดังการเข้าใจภาษาคอมพิวเตอร์ ช่วงแรกเริ่มมีการใช้คอมพิวเตอร์กับภาษาคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันที่แทบทุกอย่างสามารถนำกิจกรรมระบบออนไลน์ ความล้ำลึกในการเข้าถึงลูกเล่นของระบบคอมพิวเตอร์สมัยใหม่ไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องการผู้มีประสบการณ์การใช้อย่างจริงๆ เท่านั้น จึงจะรู้ลึกล้ำลึกระบบฟังก์ชันใหม่ๆ ที่พิสดาร

จิตหนึ่งของฮวงโปทำให้จิตเดิมของเว่ยหล่างกระจ่างมากขึ้น ในกรณีที่ไม่ใช้รู้สภาวะจริง ก็จะทำให้ผู้อ่านพัฒนาอัจฉาธิคุณได้ง่าย เสมือนคนติดคอมพิวเตอร์แล้วทำให้ความฉลาดลดลง ทำให้สุขภาพกายใจถอยหลังเข้าคลอง อุปมาตรงตัว

การจะเข้าถึงจิตหนึ่งของฮวงโปต้องการคำอธิบายจิตตนิยามของมหายานเพิ่มเติมอีก

จิตหนึ่งแบบเทียนไท่ (จิตหนึ่งของสัทธรรมปุทริกสูตร)

จิตหนึ่งของเทียนไท่มีลักษณะคล้าย “รู้ซื่อๆ” ซึ่งเป็น คำสอนของหลวงพ่เทียน จิตตลู่โก และสืบสานต่อโดยหลวงพ่คำเขียน สุวัฒน์โณ

แตกต่างกันเพียงว่า จิตของเทียนไท่มีทฤษฎีรองรับ โดยกล่าวแจ้งชัดว่า ทุกสรรพชีวิต หรือสรรพธรรม ล้วนมี “ตัวรู้”

เหยียบบนรอยทราย เม็ดทรายทุกเม็ดต่างมีสมบัติส่งต่อรู้เป็นสากล ใครเหยียบย่อมรับรู้สมบัติของเม็ดทรายได้ตรงกัน ความรู้สึกที่ได้จึงเป็นเรื่องเหนือภาษา

เสียงจิ้งหรีด เรไร เสียงแกว่งไกวของใบไม้ล้วนมีสมบัติส่งรุ่มมา
ประสานกับรัฐของเรา เสียงจิ้งหรีด เรไร เสียงแกว่งไกวของใบไม้กึ่งไม้
จึงเป็นสากล เหนือนิยามของภาษา

ทุกสรรพธรรมล้วนมีปฏิกริยาต่อกัน อิงอาศัยกันเกิดปรากฏการณ์
(Interrelation)

กล่าวโดยสังขธรรม ปัจจัยทุกชนิดที่ประสานเป็นปรากฏการณ์ล้วน
มีคุณมีเอกลักษณ์ สรรพธรรมทุกชนิดเมื่อบรรสานสอดคล้องกันจะรื่นรมย์
เพราะเป็นเรื่องพันสมมติ

ท่านลองดู ความรู้สึกของตนเองที่บรรสานกับธรรมชาติรอบตัวโดย
เฉพาะตอนช่วงเช้า ที่ทุกอย่างค่อยๆ แยมตื่น เบิกบาน รับอรุณ

ใบไม้ทุกใบ โดยเฉพาะในเดือนมีนาคม ที่ใบใหม่ผลิออกจากไม้ยืนต้น
สรรพธรรมให้สุนทริยภาพะ เหนือภาษา เหนือคำบรรยาย ชาบซึ่งได้โดย
จิตหนึ่ง

จิตหนึ่งที่เสพสุนทริย์กลมกลืนเข้ากับธรรมชาติแวดล้อม จะตื่นรู้
รับความสงบ ลันติ ความบริสุทธิ์ยิ่งของสรรพธรรม

จิตจะไม่คิดฟุ้งซ่าน ไม่นึกถึงงาน ไม่มีอะไรที่เป็นโลกๆ แทรกแซง
แต่ทุกอย่างถูกอนิจจังบีบคั้น

ไม่ช้าไม่นาน แดดเริ่มกล้า จิตของมนุษย์เริ่มปรุงแต่งกิจวัตรประจำวัน
คิดถึงสิ่งที่จะต้องทำเป็นลำดับๆ ในแต่ละช่วงเวลา ที่ผ่านเข้ามาในกิจของชีวิต

จิตหนึ่งก็หายไป เหลือแต่จิตที่ปรุงแต่งที่รู้ตัวดีว่า ต้องไปทำกิจต่างๆ
ยิ่งขยันก็ยิ่งถูกปรุงแต่งมากชนิด

จิตหนึ่งของเทียนไขจึงเป็นสภาวะเหนือความเป็นโลก เหนือความเป็นคู่ทุกชนิด เหนือค่านิยม เหนือข้อตกลงทั้งหลายทั้งปวงของมนุษย์ที่ถูกอบรมให้แบ่งแยก ลดทอน บริหาร จัดการ สาละวณครุ่นคำนึงถึงกิจที่ควรทำตลอดเวลา ไม่อาจว่างจากการปรุงแต่ง

จิตหนึ่งของเทียนไขจึงเกิดได้ไม่บ่อยนัก สามารถเกิดขึ้นได้ขณะเดินจงกรม หรือนั่งสมาธิ ชนิดที่จิตไม่ถูกนิวรณ์ห้าครอบงำ

ข้าพเจ้าใช้หลักของจิตหนึ่งของเทียนไขเป็นหลักสยบนิวรณ์ห้าโดยให้ผู้เดินจงกรม หรือนั่งสมาธิ ให้รู้สึกว่ามีสรรพธรรมทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต กำลังทักทายกับเรา ดุจดั่งเราเป็นคนสำคัญของเขา สรรพธรรมต้องการให้จิตของเรารับรู้การมีอยู่ของเขา (เม็ดทราย ใบไม้แห่ง ฯลฯ)

เมื่อสรรพธรรมยื่นไมตรีจิตมาเช่นนี้ ควรหรือที่จิตของเราจะเอานิวรณ์ห้าไปทักทายกับเขา

กุศโลบายเช่นนี้ ทำให้คนเดินในป่าได้ด้วยความปีติสุข ปลอดภัยจากความกลัว ความวิตก ความฟุ้งซ่านรำคาญใจ ที่เป็นอกุศลจิตของตนเอง

กุศโลบายเช่นนี้ ทำให้ตนเองหยุดการทำร้ายตนเองชั่วคราว

กุศโลบายเช่นนี้ เป็นความง่ายและงดงามที่ทำให้จิตสามารถปล่อยวางโลกได้ชั่วคราว แม้ได้เพียงแค่ชั่วคราวก็จะมีสิทธิ์ได้เสปวิมุติ คือสภาวะที่เหนือการบีบคั้นของความเป็นโลก

กุศโลบายเช่นนี้ ถ้าหากผู้นั้นมีปัญญาเปิด จะเข้าถึงโลกุตรธรรม และเรียกว่า ตทั้งควิมุติ

อย่างน้อยก็ได้ประสบการณ์จริงว่า ปล่อยวางโลกได้สุขสงบเช่นนี้เอง

จิตหนึ่งของหัวเหยน (อวตังสกุสูตร)

จิตหนึ่งของหัวเหยนมีลักษณะคล้ายจิตว่างของท่านพุทธทาสภิกขุ และคล้ายกับจิตพุทธของหลวงปู่ดุลย์ อตุโล

จิตหนึ่งของหัวเหยนกลับมายกความสำคัญให้จิตสากล ถือว่าทุกปรากฏการณ์ที่ผ่านเข้ามาในแต่ละขณะ แท้จริงเป็นการเปิดรหัสของจิตในแต่ละขณะๆ (Intrarelation)

พูดง่าย ๆ ปัจจัยทุกชนิดเข้ามากระทบอายตนะ ณ ที่ต่างๆ ด้วยกำลังต่างๆ จึงเกิดปรากฏการณ์ขึ้น ไม่ต่างจากการริ่เมทซ์ข้อมูลจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ปัจจัยจะส่งมาแค่ไหน แต่จิตจะรู้เท่าที่อ่านรหัสจากข้อมูลออกเท่านั้น ปัจจัยบางชนิดก็ยังสนับสนุนหรือกระทบอายตนะอยู่ แต่รหัสของจิตไม่รับรู้ ปัจจัยเหล่านั้นถึงมืออยู่ก็เหมือนไม่มี

ยกตัวอย่างใกล้ตัวที่สุด น้อยคนที่จะรู้ว่ามียาอากาศแทรกซึมอยู่ในผิวหนัง และผ่านโพรงจมูกเข้าไปแลกเปลี่ยนอวัยวะต่างๆ

ถึงปฏิสัมพันธ์ของอากาศจะมีอยู่ แต่ก็เหมือนไม่มี เพราะจิตไม่รู้ พูดอีกนัยหนึ่ง มีปัจจัยนับไม่ถ้วน ถ้านับก็เป็นอสงไขยกำลังกระทบกับรูปนามหรือ กายใจของคนเราทุกขณะ แต่ก็เหมือนไม่มีอยู่เพราะจิตไม่รู้

- จิตไม่รู้เรียกว่า จิตหลับ จิตมืด เพราะมีอวิชชาเป็นตัวรู้ ต้องวิปลาดตลอด

- จิตที่รู้เรียกว่า จิตตื่น จิตพุทธ เพราะมีจิตหนึ่งที่อยู่เป็น รู้หุบปากนิ่ง

- จิตที่หลงรู้ เรียกว่า จิตโง่ เพราะมีโมหะควบคุมให้หลงผิด

ถามว่า อวิชาทำงานอย่างไร คำตอบ คือ ทำงานให้หลงคิดว่า สมมติลัศจรรย์จะเป็นลัศจรรย์ นั่นคือ ความรู้ทุกอย่างในโลกนี้ เรียกว่าสมมติ ลัศจรรย์

ความรู้ของโลกาภิวัดน์ พัฒนามาจากใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นรากฐาน ถ้าหากเรียนแล้วไม่รู้ว่า นั่นคือ สมมติลัศจรรย์จะจริงตามข้อตกลง เท่านั้น

บันทึกที่สำเร็จแล้วทักท้วงว่าตนเองรู้จักธรรมชาติจริงๆ อย่างนี้ เรียกว่า โง่ยกกำลังสอง

โง่พื้นฐานคือ โมหะกรรมที่ติดตัวมาจากการเกิด และเรียนแล้วหลง รู้มากขึ้น ห่างไกลจากความจริงมากขึ้น ยิ่งฟังตนเองได้น้อยลง ต้องฟังผู้อื่นสิ่งอื่นมากขึ้น ความเปราะบางของชีวิตเพิ่มขึ้น ความทุกข์เกิดได้ง่ายขึ้น ปัญหาชีวิตสร้างจากกลวงของอวิชา อย่างนี้เรียกว่า โง่ยกกำลังสอง

หลักการที่เป็นหลักกำปั้นทุบดินของหัวเหียน ที่ข้าพเจ้าผู้เขียน พบความอัศจรรย์ใจในความปราดเปรื่องของนักคิดโบราณ ที่คิดมาแล้ว นับพันปี กล่าวว่า

“สรรพสิ่งย่อมแทรกซึมสรรพธรรมระหว่างกัน และไม่ขัดขวางกัน ในการแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตน”

ความอัศจรรย์ยิ่งนักที่เกิดกับข้าพเจ้าคือ

แร่โลหะที่อยู่รวมกันเป็นสินแร่ ต่างฝ่ายต่างแทรกซึมและอยู่ร่วมกัน แต่เอกลักษณ์ของแต่ละแร่ธาตุก็ยังคงอยู่ เราจึงมีแร่โลหะชนิดต่างๆ เป็น ปู่ยงของต้นไม้ แม้มันมีอยู่เพียงเล็กน้อยในแผ่นดิน

ต้นไม้ต่างชนิดกัน แทรกซิมกัน ต้นไม้กับสัตว์อื่น แม้แต่กับจุลินทรีย์
แทรกซิมกันอยู่ แต่ก็ยังมีเอกลักษณ์ของแต่ละชีวิต

คนก็มีจุลินทรีย์แทรกซิมอยู่ตามที่ต่างๆของร่างกาย ตั้งแต่ผมจรด
ฝ่าเท้า อยู่ข้างในโพรงจมูกลงถึงลำไส้ใหญ่ ชีวิตแทรกซิมกันอยู่ และพึ่งพิง
กันอย่างแทรกซิมกัน และต่างฝ่ายต่างแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตน

ตัวอย่างรอบตัวอีกนับไม่ถ้วน เป็นสังฆธรรมที่อัศจรรย์ยิ่งนัก

ถ้าเข้าใจสมบัติแห่งการแทรกซิมเชิงรูปธรรม รวมทั้งการไม่ขัดขวาง
กันแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตนแล้ว ต่อไปนี้ไม่ยากแล้วที่จะเข้าใจการแทรกซิม
เชิงนามธรรม เช่น การเลียนแบบพฤติกรรม เลียนแบบการดำรงชีวิต
เลียนแบบการแต่งกาย การรักษาโรค การอยู่เป็นชุมชน เลียนแบบการพูด
การเขียน การคิด การตัดสินใจ ชั่ว ถูกผิด การเลียนแบบเกิดขึ้นตลอดเวลา
ก็เพราะต่างฝ่ายต่างแทรกซิมกันนั่นเอง

นี่เอง ที่ทำให้เกิดโลกาภิวตัน เกิดความเชื่อสากล เกิดพฤติกรรมสากล
อย่างที่เห็นอยู่ทุกวันนี้

ที่แท้คนโบราณตั้งทฤษฎีจิตอธิบายปรากฏการณ์เหล่านี้ทั้งสิ่งที่มีชีวิต
และไม่มีชีวิตมานับได้พันๆปีผ่านมาแล้ว

บางท่านคิดว่า เรื่องนี้ใครๆ ก็รู้ สุภาษิตว่า “ลูกไม่ยอมไม่หล่น
ไกลต้น” คนที่อยู่ใกล้กันย่อมแทรกซิมอุปนิสัยระหว่างกัน

บางท่านคิดว่า เพราะหลักพันธุกรรมทำให้พ่อแม่ลูกมีอิทธิพล
ระหว่างกัน และอีกร้อยแปด ถ้าคิดได้ถือว่าดีแล้ว

เราต้องเข้าใจว่า เมื่อเราใช้ระบบการศึกษาตะวันตกเป็นตัวตั้งแน่นอน วิธีการคิด ความเชื่อ ความเข้าใจ ตามแบบฉบับตะวันตกย่อมแทรกซึม อยู่ในหัวใจคนทั้งโลก เพราะโลกนี้อยู่ภายใต้การกำกับของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

แต่ทว่าลำดับหรือกำลังแห่งการแทรกซึมจะมีผลไม่เท่ากัน

มนุษย์ทั่วไปจะปลงความเชื่อไว้ที่ลัทธิธรรมยิ่งกว่าความลวง

โลกุตระธรรมจะอยู่เหนือโลกียธรรมด้วยหลักลัทธิธรรม

จิตที่ซาบซึ้งโลกุตระธรรมย่อมไม่ถูกลวงด้วยสมมติลัทธิจะ เพราะสมมติลัทธิจะเป็นโลกียธรรม

จิตหนึ่งของหัวเหียนคือโลกุตระธรรม การเข้าใจจิตหนึ่งของหัวเหียนรวมทั้งจิตหนึ่งของเทียนไท้ด้วย จะเพิ่มโอกาสให้มนุษย์เป็นอิสระจากโลกียธรรม

การเรียนรู้เรื่องจิตหนึ่งของมหายาน จึงเป็นความหวังว่าน่าจะช่วยให้สังคมปลดแอกตนเองจากการเป็นทาสของความลวงสองชั้น

โดยเฉพาะผู้เป็นครู อาจารย์ ผู้มีอำนาจสั่งให้ผู้เรียนไปค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และรายงานมาด้วยเทคโนโลยีสวดยุทธ ผลลัพธ์คือ ทั้งครูและนักเรียนโง่งมทั้งคู่ เพราะนักเรียนใช้วิธีแปะข้อความ โดยไม่สนใจจะปรับเปลี่ยนประโยคให้สอดคล้องกันเป็นบทความเดียว รายงานที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติมหาศาลจึงเป็นหลักฐานของความเห่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยไม่ถูกใจว่า ปราศจากการเรียนรู้ และไร้แก่นสารอย่างที่สุด

ใครอยากรู้ อยากเปรียบเทียบวิทยาศาสตร์และพุทธศาสตร์แง่มุมใด
มักจะลงท้ายไปสั้มภษณ์พระลामะของทิเบต โดยเฉพาะสั้มภษณ์ท่าน
ทะไลลามะ องค์พระประมุขสูงสุด

ลัทธิวัชรยาน นิยมใช้ โพรจิต บางทีก็เรียกจิตพุทธ แต่เท่าที่สังเกต
จะชอบโพรจิตมากกว่า

จิตพุทธเป็นดุจคัถยภาพแห่งการตื่นรู้

โพรจิตคือจิตที่ตื่นรู้แล้ว มีอำนาจของการตื่นรู้ทำงานเต็มที่ไม่ใช่แค่
คัถยภาพที่แฝงอยู่ใน

การฝึกของวัชรยานจะเน้นสมาธิ เช่นการเพ่งจ้องรูปของพระโพธิสัตว์
หรือของพระพุทธเจ้า จนรู้สึกว่ามีโมคกายของท่านครุเหล่านั้นแทรกอยู่
รูปนามกายใจของผู้ปฏิบัติ

การเพ่งจ้อง การท่องมนตรา การร่ายธารณี และอุบายวิธีอื่นๆ
จะใช้เพื่อสร้างความเชื่อว่า สั้มโมคกายของครุแทรกแซงอยู่ในตน

อุปมาดังคนคลั่งดารา เพ่งจ้องรูปดารา เลียนแบบทุกพฤติกรรม
ของดารา จนกระทั่งเขาคอนนั้นเป็นดุจดังร่างทรงของดาราที่เขาบูชา คนที่
คลั่งดาราอาจจะไม่เคยพบดาราที่เขาบูชาเลยก็ได้

อุปมาดังคนไทยรักและเทิดทูนในหลวง เพ่งจ้องรูปในหลวง รูปไหน
ก็ได้แล้วแต่ความชอบ บางคนชอบรูปที่ท่านบวชเป็นภิกษุ รูปของท่านมี
มากมาย เปรียบประดุจสั้มโมคกายของในหลวง ซึ่งองค์จริงของท่านคือ
คนชราอายุ 84 ปี แต่เราก็ยังบูชาภาพที่เราชอบอย่างมั่นคง แม้ไม่เคย
เห็นองค์จริงเลยเราก็ติดตามท่านจากข่าว จากแผ่นปลิว จากสื่อสารทุก
กระแส และเชื่อว่าเป็นความจริง

ทุกสิ่งทีในหลวงทำล้วนมีอำนาจแทรกซึมอยู่ในหัวใจของคนไทย ถ้าเข้าใจเรื่องนี้ได้ ก็เข้าใจวัชรยานได้ เพราะมีลักษณะคล้ายกันมาก

จิตพุทธคือศักยภาพที่คนไทยศรัทธาทุกการกระทำ ทุกคำที่พูดของ ในหลวง โปธิจิตคือการที่เราได้ทำตามคำแนะนำของท่านหรือเลียนแบบ พฤติกรรมบางอย่าง จนได้รับอานิสงส์บางอย่างจากการกระทำจริงๆ เรา จะซาบซึ้งใจชนิดไม่ถ่ายถอนเลย

โพธิจิตจึงมั่นคงด้วยการรู้เห็นลัจธรรมด้วยตนเอง

จิตพุทธคือศรัทธาที่เรามีต่อผู้มีบารมี และทำคุณประโยชน์มหาศาล กับสังคม

กว่าจะอ่าน “สูตรของเว่ยหล่าง” และ “คำสอนของฮวงโป” เข้าจิต

มีความเชื่อกันว่า “สูตรของเว่ยหล่าง” เป็นคัมภีร์หลักที่จะเข้าใจเซน และ “คำสอนของฮวงโป” นั้นอ่านรู้เรื่องเฉพาะนักปฏิบัติผู้มีสภาวะธรรม รองรับ และต้องเป็นนักปฏิบัติผู้ผ่านสนามความเชื่อเรื่องฌาน เรื่องญาณ และเรื่องการปฏิบัติมากกระบวนท่า เพราะ “คำสอนของฮวงโป” เข้าใจยากกว่า

ตอนแรกเริ่มของการปฏิบัติธรรม ข้าพเจ้าอ่านหนังสือสองเล่มนี้ ไม่รู้เรื่อง เพียงแต่ยังคิดว่าตนเองมีวิชาจึงไม่อาจเข้าใจได้

หนังสือทั้งสองเล่มได้กลายเป็นเป้าหมายของชีวิตปฏิบัติธรรมของ

ปัญหาในระดับชุมชน ปัญหาในระดับพรรคการเมือง ปัญหาในระดับประเทศ จะหายวับไปกับตา โลกพระศรีอารียะเมตตรัยจะผุดบังเกิดได้ง่ายๆ ถ้าทุกคนเชื่อหลักการดังกล่าวจริงๆ

ปัญหาเกิดขึ้นได้ แต่ถ้าเจ้าของปัญหามองเข้าหาตนเอง ดังนั้น ก็ไม่ต้องไปแสวงหาเหตุผล แสวงหาพยาน หลักฐาน ข้อมูลอะไรๆ มาป้องกันตนเอง ให้ตนเองถูก และคนอื่นผิด

ชีวิตของมนุษย์ที่เชื่อว่า ทุกอย่างเกิดจากจิตของเราเอง จะเรียบง่าย ไม่ปวดศีรษะ เพราะรู้ว่า เมื่อเกิดปัญหาต้องย้อนกลับไปเช็คหรือตรวจสอบสถานะของจิตตน เพื่อจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงจิตให้กลับมาปกติดังเดิม

เพียงแค่นำกันว่า ปัญหาทุกชนิดเกิดจากจิตของเราเอง แค่นี้ก็เป็นลัทธิมาติกาที่ยิ่งใหญ่ เพราะจิตจะหันเข้ามาบรรดลัษณ์ที่ ไม้อ้อแอ้ อยู่กับสมุทัยสังข์ ซึ่งมีแต่จะทำให้ปัญหาบานปลาย ลูกกลม ใหญ่โต

มนุษย์ทุกคนเป็นทาสของโลกธรรมแปด คือ อยากได้ ลาก ยศ สรรเสริญ สุข ไม่อยากได้ การเสื่อมลาภหรือเคราะห์ร้าย การเสื่อมยศ นินทา และทุกข์

ศาสนาทุกองค์ก็อยากให้สานุศิษย์ได้พบแต่โลกธรรมฝ่ายบวก ศาสนาทุกศาสนาจึงมีหลักการ กระบวนการ วิธีการ กลยุทธ์ต่างๆ นานา ก็เพื่อช่วยให้สาวกได้โลกธรรมฝ่ายบวก

แต่โลกมีสมบัติของความเป็นคู่ มีโลกธรรมฝ่ายบวกก็ต้องมีฝ่ายลบ ทำอย่างไรเราได้รับโลกธรรมอย่างบวกก็ตาม อย่างลบก็ตามไม่หลุดกรอบไปจากความปกติ

ยิ่งสมัยนี้มีการชิงโชคทุกรายการ มีการเล่นเกมสล็อตให้เดาคำตอบ มีการโฆษณาที่จะล่อให้หวัง หลอกให้ฝันมากมายนับไม่ถ้วน การเสพคุ่นกับการต้องมีของ แลก แลก แลก โบนัส ชิงโชค เสี่ยงทาย เป็นเรื่องของ การข้อมจัดให้ชอบการเสี่ยงพนัน มากกว่าที่จะชอบทำงานด้วยมือตนเอง

กลวิธีประกาศผู้ชนะก็ทำให้อีกฝ่ายลึงโลด ฝ่ายแพ้ก็คร่ำครวญ กระบวนการทำจิตให้เสทินน้ำเสทินบก ถือว่าเป็นของทันสมัย ของนำตื่นตื่น

มีน้อยคนที่จะกลัวกลวิธีเลือกผู้ชนะของโลกาภิวัตน์ เมื่อคิดว่าดี ก็แข่งกันสร้างให้ตื่นตา เร้าใจมากยิ่งขึ้น

สังคมจึงเป็นชนวนสำคัญที่ทำให้สมาชิกหน้ามิดตามัวดำรงกิจกรรม ต่างๆ อย่างประมาท

สังคมอยู่ในสภาพทั้งมัวเมา มอมเมา และช่วยกันกระพือความ ประมาท เพราะถือว่าเป็นความทันสมัย

นี่เอง ทำให้คิดถึงพุทธพจน์ที่ว่า “ไม่มีอะไรจะทำร้ายมนุษย์ได้ดีกว่า มิฉฉาทิฏฐิ (ความเห็นผิด) แม้ภัยธรรมชาติที่ร้ายแรงเช่นแผ่นดินไหว สึนามิ รวมถึงสงครามล้างโลก รวมกับโรคระบาด สามอย่างที่เกิดขึ้นในโลก ขณะนี้ยังมีภัยน้อยกว่า ความหลงผิดในจิตของเราเอง”

ถ้าจิตของเราหลงผิดแล้ว แม้จะพยายามสู้ พยายามแก้ปัญหาแต่ก็ จะทำแบบชิ่งข้างจับตักแตน ยิ่งแก้ยิ่งยุ่ง ยิ่งเกิดปัญหาบานปลาย

แต่ถ้าแต่ละคนยอมรับว่า กำลังหลงผิด แต่ละคนย้อนกลับไปวิจัย จิตตนเอง และต่างคนต่างศรัทธาว่ามีจิตพุทธอยู่ภายใน เป็นจิตสากลที่ พร้อมที่จะตื่นเพื่อเข้าใจจักรวาลของโลกด้วยตนเอง

แค่ให้ทุกคนศรัทธาว่า ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ ด้วยการตั้งใจไว้ให้ถูกต้อง แค่นี้วิกฤตการณ์ทุกชนิดในโลกจะกลายเป็นโอกาสของพัฒนาการทางปัญญาทันที

จิตตนิยามของมหายานเมื่อศึกษาให้เข้าใจดีแล้ว นอกจากจะลดการพึ่งโทษผู้อื่น การหวังรอดคอยช่วยเหลือจากผู้อื่น จะกลับมาชื่นชมกายใจของตนเอง

ตราบดีที่ยังมีลมหายใจ ชีวิตยังมีความปกติอยู่ได้ ตราบนั้นโอกาสที่จะพลิกวิกฤตของโลกให้เป็นสันติสุขมิได้เสมอ

พลิกจิตของตนให้เกิดสันติ สันติภาพของโลกย่อมตามมาอย่างแน่นอน นี่เป็นสัจธรรมของธรรมชาติธรรมดาของจิตมนุษย์

.....

สัมมาทิฏฐิ
ต้องได้จากกัลยาณมิตร

“

ถ้ากัลยาณมิตร คือ พระพุทธเจ้า จะได้สัมมาทิฏฐิที่เป็นองค์มรรค
และเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์

ถ้ากัลยาณมิตร คือ ป่าที่เงียบสงบ จะได้กายวิเวก

ถ้ากัลยาณมิตร คือ สติและสมาธิ จะได้จิตตวิเวก

ถ้ากัลยาณมิตร คือ การหยั่งเห็นความจริง หรือยถาภูตญาณ
ทัตสนะจะได้อุปวิเวก

ถ้าเกิดอุปวิเวก ก็จะหยั่งเห็น โลกุตระธรรม

แต่ถ้าเกิดแค่ กายวิเวกและจิตตวิเวก ก็ได้วิปัสสนาโลกีย์ธรรม

แต่โลกีย์ธรรมและโลกุตระธรรม ไม่เคยแยกจากกัน

เพียงแต่โลกีย์ธรรมมักผูกพันกับความคิด

โลกุตระธรรม จะต้องอยู่เหนือความคิดและเหนือภาษา (วิชา)

ความคิดคือ การเริ่มต้นของเจตนา

เจตนา คือ การเริ่มต้นของกรรมและผลของกรรม (วิปาก)

เหนือและพ้น เจตนา คือ ความสงบเงียบ

ความสงบสงบจึงเป็นเครื่องหมายชนิดหนึ่งของโลกุตระธรรม

แม่ชี ดร.ไพเราะ ทิพย์ทัศน์

”

หรือเลือกเงื่อนไขที่สาม ให้สิทธิเกิดในครอบครัวที่บุพการีล้วนมีคุณธรรม ทำบุญใส่บาตรมาแล้วหลายสิบปี เป็นที่นับถือเลื่องลือในความใญ่บุญในละแวกนั้น

ต่อไปนี้เป็นหลักการของพุทธธรรม ที่แนะนำพุทธบริษัทว่าควรเลือกเกิดอย่างไรจาก สามข้อดัง กล่าว

ดวงชะตาของมนุษย์จะมีอำนาจเหนือสถานที่ (ฮวงจุ้ยดี) แม้ว่าฮวงจุ้ยของสถานที่จะเลิศแค่ไหน ถ้าเกิดในราศีอาภัพ ความเป็นฮวงจุ้ยก็ช่วยไม่ได้มาก เช่น เด็กที่เกิดมาพิการ แม้จะเกิดกับครอบครัวเศรษฐีตั้งบ้านเรือนอยู่ในวิสุทธอันทระการตา และยังคงกล่าวต่อไปอีกว่า ผู้มีบุญย่อมเกิดกับผู้มีบุญด้วยกัน การเกิดในบุพการีที่มีคุณธรรมย่อมดีกว่าเกิดในราศีดี หรือในสถานที่ที่มีฮวงจุ้ยดี เพราะผู้มีความดีย่อมประกอบด้วยปัญญา ปัญญาของบุพการีย่อมอบรมลูกของตน ให้รู้จักกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ขณะที่ยังเป็นทารกก็ได้รับการเลี้ยงดูตามหลักธรรม การเลี้ยงดูไม่เป็นโทษของสื่อมวลชน เด็กจะเกิดมาพร้อมความเชื่อมั่นภายใน และบุญบารมีคือความคุ้มครองที่มองไม่เห็น เป็นเครื่องคุ้มครองป้องกันภัยทั้งยามหลับและยามตื่น

สรุปก็คือ การเลือกเกิดในบุพการีที่มีคุณธรรมจะดีกว่าเกิดในราศีมงคล และดีกว่าเกิดในบ้านที่ตั้งอยู่ในเมือง ที่ออกแบบด้วยสถาปัตยกรรมที่งดงาม

สมมติพระอินทร์ผู้เป็นเทพเจ้าแห่งดาวดึงส์ ผู้สอดส่องสารทุกข์ของมนุษย์บนพื้นโลก ทนการอ้อนวอนจากมนุษย์ไม่ได้ ก็เลยมาให้ทางเลือกสามประการ แต่ละคนจะต้องเลือกทางใดทางหนึ่งเท่านั้น คือ หนึ่งเลือกเป็นพระราชธา สองเลือกเป็นเศรษฐี สามเลือกเป็นบุโรหิต คือ เป็นนักปราชญ์ผู้มีภูมิรู้สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ขอให้เลือกได้ทางเดียวเท่านั้น

ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นสินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม สินค้าโอท็อปรวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมจะถูกแปรรูปให้กลายเป็นสินค้าโดยสมมุติให้ทุกอย่างมีมูลค่า เพื่อนำตัวเลขมูลค่าผนวกในการคิดคำนวณระดับ GNP (Gross National Product) ของเศรษฐกิจของประเทศ ความคิดสร้างสรรค์ของนักวิชาการ อยู่ที่การคิดมูลค่าของสรรพสิ่งขึ้นมา ให้แปลกไปจากที่มีอยู่เดิม

เงินตราที่ทันสมัย ในรูปธนบัตร บัตรเครดิต ปริมาณเงินฝากในธนาคารหรือหุ้นการลงทุนชนิดต่างๆ มีอำนาจต่อรองเพื่อใช้เป็นเครื่องมือแลกเปลี่ยนสินค้าทุกชนิด ทั้งรูปธรรมและนามธรรม (บริการได้ทุกชนิด)

เงินตราจึงกลายเป็นเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ สามารถบันดาลแทบทุกอย่างที่ใจต้องการ การเป็นเศรษฐีจึงได้สมปรารถนามากกว่าเป็นผู้มีอำนาจครองแผ่นดิน (พระราชฯ) เพราะความร่ำรวยย่อมแลกเปลี่ยนความต้องการทุกมูลค่าได้

ท่านทราบหรือไม่กระแสค่านิยมในสังคมไทยกำลังแปรรูปไปจากเดิม การสอยเอนทรานซ์เข้าคณะรัฐศาสตร์จะมีการแข่งขันสูงกว่าเข้าคณะแพทยศาสตร์ หมายความว่า ความฝันที่จะมีอำนาจปกครองสูงกว่าความฝันอยากมีเงินมากๆ นี่คือการฝันแปรของกระแสค่านิยมในยุคดิจิทัลของคนในยุคนี้

ต่อไปนี่คือหลักการของพุทธธรรม กล่าวว่าการมีปัญญาสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยย่อมดีกว่าการมีอำนาจการปกครอง และดีกว่าการอยู่ในครอบครัวยิ่งมั่งคั่ง

ใครก็ตามที่ได้รับเลือกตามระบอบประชาธิปไตย ไปนั่งเก้าอี้การปกครองตำแหน่งใหญ่ๆ เช่น ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี

ยังช่วยหาทางออกของปัญหาให้อีกด้วย ภาวนามยปัญญาเป็นเหตุให้เกิดสมดุลงของชีวิต และเป็นปัจจัยสนับสนุนทำให้มนุษย์ได้ฝึกฝนอบรมตนเองให้เป็นคนสมบูรณ์แบบ ภาวนามยปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของพระพุทธเจ้า โดยเฉพาะเป็นเรื่องลึกซึ้งที่ตรัสไว้อย่างครอบคลุม เรียกว่า “วิสุทธิเจ็ด” เป็นของประเสริฐสุด มีคุณค่าอเนกอนันต์ จะสามารถนำเจ้าของปัญญาออกจากทุกข์โทษของสังสารวัฏ

โดยหลักการ ภาวนามยปัญญาเป็นเครื่องมือที่มีคุณมหาศาล แต่ก็ให้โทษอย่างยิ่งใหญ่ได้ ถ้าหากว่าใช้อย่างสุมสี่สุมห้า ใช้อย่างขาดกัลยาณมิตร ใช้อย่างขาดศรัทธาต่อการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนั้นบุคคลจึงไม่ควรประมาทในขณะที่อบรมปัญญา ควรอธิษฐานเสมอๆ ว่า ขอให้ปัญญาที่อบรมเป็นปัญญาสัมมาทิฐิโดยเฉพาะ ความเป็นสัมมาทิฐิที่สอดคล้องกับสัมมาสังกัปปะ เพราะว่า ถ้าหากมีสัมมาทิฐิร่วมกับสัมมาสังกัปปะ (ความดำริชอบ) แล้วจะสามารถรวมกับสมบัติอื่นๆ ของจิต กลายเป็นมรรคมืองค์แปด

มัชฌิมาปฏิปทา หรือ มรรคมืองค์แปด เป็นสิ่งที่พุทธบริษัททุกคนควรทำให้เจริญ ทำให้มาก ทำให้จริง

ถ้าหากขาดการชี้แนะที่ถูกต้อง ปัญญาที่ได้จากการภาวนาอาจกลายเป็นมิจฉาทิฐิได้ ซึ่งพระพุทธองค์ทรงตรัสว่า มิจฉาทิฐิ นั้นเลวร้ายกว่าภัยพิบัติทางธรรมชาติ (สีนามิ แผ่นดินไหว น้ำท่วม แผ่นดินถล่ม โคลนถล่ม) รวมกับโรคภัยแรง (โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคเอดส์) รวมกับสงครามโลก (สงครามแย่งอำนาจรัฐ แย่งอำนาจระหว่างประเทศ ฯลฯ) ผู้มีมิจฉาทิฐิ แม้ยังมีบุญบารมีสูงก็อาจทำความเดือดร้อนโดยมวลรวม

ได้ง่าย เช่น สงครามล้างเผ่าพันธุ์ สงครามแย่งความเป็นใหญ่ของความเชื่อทางศาสนา ทางวัฒนธรรม ทางการค้า เป็นต้น)

พุทธเน้นย้ำการอธิษฐาน “ปัญญาสัมมาทิฐิ จงบังเกิดกับข้าพเจ้า” ยิ่งกว่าการขอให้รวย ให้สวย ให้ดี ให้เก่ง เหมือนอย่างที่พวกเรา

สัมมาทิฐิ (ความเห็นชอบ) ที่เป็นประธานขององค์มรรค ต้องทำงานร่วมกับ สัมมาสังกัปปะ (ความดำริชอบ)

สัมมาทิฐิ มิได้เกิดจากจินตมยปัญญาอย่างไร้กรอบ การคิดชนิดสุดโต่ง เช่นคิดสร้างวัตถุมาใช้ดับทุกข์และสร้างสุขแก่มนุษยชาติอย่างมากมายอย่างต่อเนื่อง ท่านพุทธทาสภิกขุกลับถือว่า เป็นมิจฉาทิฐิ (สุดโต่งในการใช้วัตถุดับทุกข์)

สัมมาทิฐิ มิได้เกิดจากการอ่าน การติดต่อดูซับข่าวสารข้อมูลผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก หรือโทรศัพท์มือถือ ตรงกันข้าม การเพ่งหน้าจอคอมพิวเตอร์มากๆ จะทำลายสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเจ้าของการใช้อีเลินนิ่ง (E-learning) อย่างสุดโต่งจะนำมาซึ่งมิจฉาทิฐิ ที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง ตามที่อ้างพุทธวัจนะผ่านมาแล้ว

ความสุดโต่งของการคิดสร้างเครื่องอุปโภคบริโภค เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวก ความสบาย ความบันเทิง แก่ชีวิตที่ทันสมัย รวมกับความสุดโต่งจากการใช้ อีเลินนิ่ง เพื่ออาชีพ เพื่อการแสวงหาமிตรภาพ เพื่อหาข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ฯลฯ ล้วนเป็นความประมาท ชนิดที่พระพุทธเจ้าสั่งเสียเป็น พุทธวัจนะสุดท้ายก่อนปรินิพพาน “จงอย่าทำอย่างนั้นเลย จงทำความไม่สุดโต่งดีกว่า”

ท่านกำลังประมาทอยู่หรือเปล่า โปรดสำรวจดูพฤติกรรมของคนที่
ที่เป็นสิ่งเสพคุ้นทำอยู่เป็นกิจวัตรจริงๆ

ถ้ากำลังประมาทอยู่อย่างถึงพร้อม พระพุทธองค์ตรัสว่าแม้จะมีชีวิต
ในโลกถึงร้อยปี ก็เสียชีวิตเกิด สู้คนที่อยู่ด้วยความไม่ประมาท ไม่สุดโต่ง
ในชั่วคู่ทั้งสอง มีภาวนามยปัญญาตามนัยพุทธธรรมและมีชีวิตเพียงวันเดียว
ยังประเสริฐกว่าเป็นไหนๆ

ถ้าท่านเกิดมีศรัทธาต่อคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และต้องการ
ใช้พุทธธรรมนำไปแก้ปัญหาคีวิต ขณะเดียวกันก็ยังชอบอยู่ในโลกที่ทันสมัย
ด้วย ถ้ามว่า จะทำอะไรจึงจะช่วยกู้ความไม่ประมาทให้กลับเป็น
สมบัติของจิต

หลักการสร้างสมดุลของชีวิต

ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะ หลักการใหญ่ที่เสนอให้เริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัว
ที่ละน้อยจนกว่าจะเกิดสุขุมยปัญญา และจินตามยปัญญาที่สมดุลกัน
ความพอดีพอควรก็จะเกิดกับชีวิตของท่านได้อย่างแน่นอน

1. อบรมจิตให้รู้คุณค่าของสรรพสิ่ง เพิ่มเติมจากการรู้แค่ข้อมูล ของมัน

มูลค่าเป็นราคาสมมุติที่สังคม กำหนดหรือบัญญัติ โดยให้สิ่งหนึ่ง
มีราคาหนึ่ง ตัวอย่างเช่น น้ำดื่มหนึ่งขวด 500 มิลลิลิตร มีมูลค่าลิบบาท
นมสดหนึ่งกล่อง 180 มิลลิลิตร ราคามูลค่าลิบบาท ลินค้าหนึ่งชิ้นจึง
ขึ้นกับอุปสงค์และอุปทาน ของผู้ขายและผู้บริโภคสินค้า (ตัวเลขที่สมมติ

ขึ้นมา ทั้งสองรายการใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่ซื้อขายกันในสังคมไทยในปัจจุบัน)

ต่อไปนี้ขอให้ตั้งใจคิดไตร่ตรองอย่างแยกแยะ โปรดคิดตามว่า กระบวนการผลิตน้ำดื่มหนึ่งขวดนั้น ต้องอิงอาศัยปัจจัยมากมายขนาดไหน ทั้งที่เป็นปัจจัยรูปธรรม เช่น ต้องใช้มีอมนุษย์เป็นจำนวนมาก ทรัพยากรแร่ธาตุมหาศาลและปัจจัยของนามธรรม เช่น ความรู้แขนงต่างๆ ความคิด ความตั้งใจ เป็นต้น

การจินตนาการดังกล่าวจะมีข้อมูลจริงรับรองทุกประการ เพียงแต่ ข้อมูลเหล่านั้นถูกทิ้งไป เพราะค่านิยมของสังคมเน้นย้ำที่มูลค่า แต่มิได้เน้นย้ำที่คุณค่าของสรรพสิ่ง

น้ำดื่มหนึ่งขวด ทั้งที่ผลิตจากบริษัทยักษ์ใหญ่ (เช่นน้ำดื่มตราสิงห์) หรือผลิตจากบริษัทเล็กๆในชุมชน ล้วนผลิตมาจากการกลั่นและการกรองตามเทคโนโลยีและวิธีการทางวิทยาศาสตร์

ขวดน้ำดื่มแต่ละบริษัทจะมีขวดลายเฉพาะ ลวดลายของขวดถูกออกแบบเพื่อไม่ให้ซ้ำกับบริษัทอื่นๆ แต่ขนาดปริมาณบรรจุจะมีแตกต่างกัน เช่น บรรจุเป็นถ้วย บรรจุเป็นขวด 500 มิลลิลิตร เป็นขนาดบรรจุที่ผู้นิยมนำติดตัวไว้ดื่มตามต้องการ บรรจุเป็นขวดลิตร หรือขนาดหลายๆ ลิบลิตร

จะเป็นขนาดบรรจุที่มีลิตรก็ตาม ล้วนทำมาจากพลาสติกที่เป็นพลาสติกทนความร้อน ทนแรงกระแทก สามารถนำมาใช้ใหม่ได้หลายครั้ง เอาไปรีไซเคิลก็ได้ แต่ส่วนมากจะถูกโยนทิ้งลงตะกร้าขยะ

ถ้าไม่นับกระดาษบอกรหัส หีบห่อที่หลากหลายนับแล้ว แค่คิดถึงภาชนะที่เป็นขวดอย่างเดียว ถ้ามองว่าจะเชื่อมโยงจินตนาการเชิงรูปธรรม

ที่ลึกซึ้งกว่านี้ยิ่งห่างไกล สมดุลของชีวิตก็เป็นไปไม่ได้ ท่านเองปิดกั้นการเกิดสมดุลของชีวิตด้วยการคิดแค่มูลค่าของสรรพสิ่ง

2. ฝึกการเป็นผู้ประหยัด ใช้ทุกอย่าง อย่างคุ้มค่า

โลกาภิวัตน์เน้นย้ำให้แต่ละคนติดความสะดวก ความสบาย ความสะดวกได้นอกทันใจ โดยละเลยว่าการได้เสพด้วยอาการดังกล่าว เกิดความสูญเสียโดยมวลรวมอย่างไรบ้าง อีกทั้งกระตุ้นค่านิยมดูดีแค่รูปลักษณ์ภายนอก ดังนั้นสินค้าเกษตรต้องดูสวย หีบห่อดูดี สินค้าอุตสาหกรรมจะต้องเน้นย้ำการหีบห่อฟุ่มเฟือยมากขึ้น มีการเร่งรีบให้มีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพื่อจะได้ขายได้เงินจำนวนมาก หรือไม่ก็ผลิตเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อแปรรูปเป็นสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม ได้มูลค่าจากการดูรูปลักษณ์ดี

ถ้าทุกคนพูดว่า กระแสค่านิยมของโลกเป็นเช่นนี้ คนตัวเล็กอย่างเรากำลังศึกษาหาความรู้ ต้องใช้เงินกู้เพื่อการศึกษา ต้องเป็นทาสของเวลา เพราะมีกิจกรรมที่ต้องทำมากมาย ถ้าเช่นนั้นจะไปช่วยพิทักษ์โลกได้อย่างไร ? คำตอบคือทุกคนช่วยได้คือ ช่วยกันประหยัดจากการใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่ผ่านมือเราอย่างคุ้มค่า นี่แหละคือหลักการพิทักษ์โลกโดยมวลรวม

ตัวอย่างการประหยัด โดยใช้ของที่ผ่านมือเราอย่างคุ้มค่ามากที่สุดที่จะทำได้ มีดังต่อไปนี้

2.1 ให้ฉีกหรือแกะหรือรื้อกล่องที่ได้รับการหีบห่อด้วยความประณีต สร้างสรรค์เพื่อใช้กระดาษที่ห่อหุ้มมาอย่างดี งดงาม ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อีก กล่องที่ถูกแกะอย่างประณีต จะพร้อมใช้งานต่อไป มูลค่า

ของสิ่งนั้นก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่ากับจำนวนการใช้ นอกจากนี้การหีบห่อสมัยใหม่ ถูกออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์มีความงดงามที่ลงตัว แถมด้วยศิลปะที่ออกแบบอย่างเปิดเผย เป็นศิลปะกรรมที่ออกแบบจากการจินตนาการเพื่อผลธุรกรรมและนิติกรรมอย่างดี เพราะแทบทุกอย่างมีมาตรฐานควบคุม ดังนั้นจึงมีความรู้ กระแสความนิยม ศิลปกรรม ฯลฯ ซ่อนอยู่ในหีบห่ออย่างมหาศาสตร์ **“จงดูให้รู้ จงใช้ให้เป็นประโยชน์”** ให้คุ่มค่าความเป็นหีบห่อที่ทันสมัยเหล่านั้น

2.2 ของสิ้นเปลืองทุกชนิด โดยเฉพาะการใช้ให้คุ้มประสิทธิภาพของการเป็นกระดาษ หรือความเป็นของสิ้นเปลืองเช่น นำถุงพลาสติกมาใช้ใหม่ โดยการล้างทำความสะอาด เก็บพับให้เป็นหมู่พวก การผลิตสิ่งเหล่านั้นต้องใช้ทรัพยากรอย่างมหาศาสตร์ พลังงานที่ใช้ผลิตก็มากมาย การนำมาใช้อีกครั้ง จึงเป็นการลดภาวะโลกร้อนไปแล้วครึ่งหนึ่ง ทดลองใช้ทุกสรรพสิ่งที่ผ่านมือให้คุ้มค่า ชะตาชีวิตของท่านอาจเปลี่ยนดีขึ้น การประหยัด ควรเริ่มต้นจากจุดเล็กๆ เหล่านี้

2.3 ของสาธารณูปโภค เป็นดุษฎีสวัสดิการจากรัฐ เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า ถนนหนทาง ที่พักคนโดยสาร การจัดเก็บขยะ การทำความสะอาดถนน สวนหย่อม ถ้าทุกคนใช้อย่างประหยัด ไม่ลืมลปล่อยน้ำไฟทิ้งไว้ อย่าทิ้งขยะไม่เป็นที่ อย่าขีดเขียน ขูด กระทบ ทำลายของกลางที่เป็นสมบัติของรัฐ เป็นการพิทักษ์โลกโดยตรง ที่ทุกคนทำได้ทันที

2.4 การประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยใช้พลังงานแขนขาของตนเองมากขึ้น เช่น เดินขึ้นบันไดแทนการใช้ลิฟท์ ซักผ้าด้วยมือแทนการใช้เครื่องใส่ผงซักผ้าแต่น้อย ไม่เปลืองน้ำ อาบน้ำอย่างประหยัด เช่นนี้เป็นต้น

การเริ่มต้นพิทักษ์โลก โดยการเอาใจใส่ใช้ของให้คุ้มค่า จะทำให้รู้จักการทะนุถนอม ข้าวของเครื่องใช้ สามารถใช้ของได้ทุกชนิด ทนนานขึ้น ใช้ได้มากครั้งขึ้น นับว่าเป็นการประหยัดทุนทรัพย์ ประหยัดพลังงานโดยมวลรวม และเป็นการพิทักษ์โลกโดยตรง

3. ฝึกการพูดโทรศัพท์เฉพาะที่จำเป็น เพื่อป้องกันการเสียสัจจะ เป็นการพิทักษ์คุณธรรมของโลกโดยมวลรวม

โทรศัพท์มือถือ ใช้ได้ทั้งการพูด ใช้ได้ทั้งส่งรับข้อความ มีประโยชน์อนันต์และมีโทษมหันต์อยู่ ณ ที่เดียวกัน

ประโยชน์อนันต์ที่เห็นได้ง่ายๆ เช่น การสร้างตึกระฟ้าและสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นตึก อาคาร การจัดประชุม การแสดงนิทรรศการ การแสดงสินค้า ฯลฯ ทำได้เพราะมีการติดต่อสั่งการผ่านโทรศัพท์มือถือ

ทุกวันนี้แม้แต่การทำธุรกรรม ข้ามเขต ข้ามแดน ข้ามประเทศ สามารถทำได้โดยคนๆ เดียว

ทุกวันนี้ ความดังจากการแสดง การกระทำศิลปกรรม อาจดังชั่วข้ามวัน โดยคนกลุ่มเล็กๆ ที่ร่วมมือกันทำผ่านเครือข่ายออนไลน์

ธุรกรรมมีคามหาศาล เปิดตัวผ่านโทรศัพท์มือถือ

ของที่มีคุณอนันต์ โทษมหันต์อยู่ ณ ที่เดียวกัน

โลกธรรมฝ่ายบวก รออยู่สำหรับผู้มีสัจจะ มีความจริงใจ มีความอดทน อดกลั้น มีปัญญา สามารถใช้โทรศัพท์มือถือ เพื่อเพิ่มพูนบารมี สร้างกุศลกรรมได้มหาศาล

มาอีก การมีเวลาให้ตนเองมากพอ เพราะความสันโดษในปัจจุบันจ่ายข้าวของก็ ทำให้ร่างกายจิตใจได้พัก เป็นอานิสงส์ของความกตัญญูต่อชีวิต ผ่านความสันโดษ ความกตัญญูโดยอ้อม คือ รู้คุณค่าของอารมณ์ รู้เท่าทันทั้ง อารมณ์ที่ดีและไม่ดี ทำให้เห็นว่าชีวิตของตนเองมีค่า นำพระนุถนอมแท้จริง ความสันโดษทุกชนิด คือ ความกตัญญูที่แท้ นี่แหละคือการคุ้มครองตนเอง และคุ้มครองโลกไปพร้อมกัน

5. การทำเป็นนิสัย จะเป็นตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพสูง

ในกลุ่มเพื่อน ถ้ามีสมาชิกคนหนึ่ง ดำรงชีวิตปกติเรียบง่าย กินอยู่ง่าย แต่ไม่มั่งคั่ง มีน้ำใจคอยช่วยเหลือกลุ่มเพื่อน ทำตนสม่าเสมอไม่ดูหมิ่น ผู้ที่ด้อยกว่า ไม่ริษยาผู้เด่นกว่าด้วยทรัพย์ ด้วยตระกูล ด้วยอำนาจ ฐานะันดรอื่น บุคคลดังกล่าวไม่ว่าจะทำอะไร จะดูดีมีระดับ สามารถดึงดูดใจ ให้เพื่อนอยากทำตาม โดยไม่ต้องชักชวน เพราะพฤติกรรมของเขาย่อม เป็นที่รัก ที่นับถือที่อยากทำตามโดยอัตโนมัติ

บุคคลที่พอใจในตนเอง หน้าที่ยังเป็นที่รักของกลุ่มเพื่อน บุคคลนั้น ย่อมสะสมความเชื่อมั่นภายใน ย่อมสะสมพลังจิต ย่อมอยากพัฒนาตนเอง ให้ดีขึ้น มีประโยชน์ยิ่งขึ้นไป

ชีวิตยังมีความสุข และเป็นประโยชน์ไปพร้อมกัน

6. ผู้สอนตนเองได้คือผู้ประสบความสำเร็จที่สุด

พุทธวัจนะกล่าวว่า “ขณะฝึกในสนามรบแม้หลายครั้ง ยังสู้ผู้ชนะใจตนเองแม้ครั้งเดียว ยังไม่ได้”

หลักธรรมของฆราวาสที่พระพุทธองค์ทรงให้ไว้ จึงเป็นเรื่องของการสอนตนเอง

หนึ่ง ต้องมีสัจจะต่อตนเอง ตั้งใจจะทำอะไรไม่ควรเปลี่ยนความตั้งใจ โดยไม่จำเป็น โดยเกียจคร้าน โดยแก้ตัวผ่านโทษทัณฑ์ที่มีอยู่

สอง ต้องมี ทมะ ความข่มใจ ที่จะให้และรับตามความเหมาะสม ต้องรู้จักข่มใจในการกระทำคำที่พูด สิ่งที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มของความสุดโต่ง กระทำเกินความสามารถ พูดเกินความจริง คิดใหญ่เกินตัว เป็นสิ่งที่พึงระวัง

สาม ต้องมีขันติ ความอดทนที่ฝ่าฝืนอุปสรรค เพื่อให้ชิ้นงานและกิจการสำเร็จตามเวลา ตามเป้าหมาย โดยไม่ย่อท้อ หดกำลังใจเสียก่อน

สี่ ต้องมีปัญญา ครอบรอบ และรอบรู้ สิ่งที่ควรรู้ ให้รู้จักดี รู้จักชั่ว ประโยชน์และโทษดีพอสมควร

สรุป การสอนตนเองให้ไม่สุดโต่ง ทั้งทางความคิด คำพูด และการกระทำเป็นสิ่งที่จะต้องทำเป็นนิสัย ใครทำได้ถือว่าเป็นมหาโชคดีของชีวิต

สรุป หลักการสร้างสมดุลของชีวิตด้วยวิถิปุทธ มีดังต่อไปนี้

1. เลือกคบหาบุคคลที่ไม่สุดโต่งทั้งทางบวกและทางลบ สุดโต่งเป็นความรู้สึกที่ตนเองสามารถรู้สึกได้ว่า มีพฤติกรรมติดกรอบและชอบอะไรจนเกินพอดี

2. พัฒนาปัญญาแยกคายอยู่เสมอ โดยเฉพาะถามตนเองเสมอว่า ทำ พูด คิด ในกิจวัตรของตน เนื่องจากเหตุและปัจจัยอะไร ทั้งนี้ เพื่อค้นหาความชอบ ความไม่ชอบเพื่อดำรง ความเป็นตัวของตัวเองและปรับตัวเองให้อยู่ในทางสายกลางได้เสมอ

3. พัฒนาคคุณค่าของสรรพสิ่งเพิ่มเติมจากมูลค่าของมัน เน้นย้ำพัฒนาจากสิ่งใกล้ตัว จุดเล็กๆ แค่นิดเดียว แล้วขยายปัจจัยอิงสัมพันธ์ที่ต่อโยงกันจนสุดขอบฟ้า เริ่มทำจากน้ำดื่มแล้วถามตนเองว่า เหตุใดจึงต้องดื่มน้ำจากขวดที่ซื้อหามาเท่านั้น

4. คิดเสมอว่า ทรัพยากรทุกชนิด ของสาธารณูปโภคทุกอย่าง สามารถจะใช้ให้น้อยลงได้อย่างไร ถ้าทำได้จะพบความคิดสร้างสรรค์อยู่ตรงหน้า

5. อธิษฐานก่อนนอนว่า ขอให้ปัญญาสัมมาทิฐิ จงบังเกิดกับข้าพเจ้า ขอให้ข้าพเจ้า ทำ พุทฺ คิต แต่สิ่งที่ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้า

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสร้างสมดุลของชีวิตโดยวิถีพุทธ

1. จัดตารางกิจกรรมของชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติของร่างกาย เช่น อย่านอนดึก ควรตื่นเช้า อาหารเช้า 7-8 น. เป็นช่วงที่ดีที่สุดของการย่อย การออกกำลังกายตอนเช้าอย่างน้อยครึ่งชั่วโมงจะทำให้เซลล์ตื่นพร้อมเริ่มต้นทำงาน

2. ตั้งสติว่า จะสังเกตความเคลื่อนไหวของร่างกาย อิริยาบถย่อยอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ เช่น ขณะรับประทานอาหารเช้าควรสังเกตการเคี้ยวกลืนอาหาร ขณะเรียนในห้องเรียนควรสังเกตการจดบันทึกคำสอนให้สังเกตการเคลื่อนไหวของปากกาที่ประดิษฐ์อักขระทีละตัว เช่นนี้เป็นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่งตามรู้ิริยาบถย่อยที่เป็นปัจจุบันขณะ

3. จัดระบบบัญชี การใช้จ่ายเงิน อย่าให้เป็นหนี้ทั้งทางโลกและทางธรรม คือหนี้นี้จากการใช้เงินเกินกว่าที่มี และเป็นหนี้นี้จากการใช้เงินโดยไม่รู้คุณค่า

4. จัดบัญชีบุญกิริยาวัตตูลิป เพื่อสร้างกุศลกรรมบถให้จิตทุกวัน วันละสิบนาที

5. สร้างมิตรภาพกับเพื่อนมนุษย์ ให้พอดีที่จะไม่เสียหลัก การเรียน การสังคม การมีมิตรแท้เป็นสิ่งที่หายากที่สุด คนบางคนเกิดมาหามีมิตรแท้ไม่ได้เลยสักคน ใครรู้สึกว่าคุณมีมิตรแท้ แค่เพียงคนเดียวก็นับว่าเป็นมหาโชคของชีวิต

6. ต้องค้นหาผู้เป็นไอดอลของชีวิตให้พบและศึกษาการใช้ชีวิตของผู้นั้น ตลอดจนการตั้งปณิธานชีวิตของท่านนั้นด้วย เพื่อเป็นขวัญกำลังใจของตนเอง

7. ต้องเชื่อว่า การแก้ปัญหาที่น้อยครั้งใช้เหตุผลอย่างเดียวจะไม่พอเพียง ต้องใช้สิ่งนอกเหตุเหนือผล จงทำจิตให้มีความละเอียดอ่อน ล้วนบาป สิ่งศักดิ์สิทธิ์นอกมิติวิทยาศาสตร์จะสามารถคุ้มครองชีวิตของท่านด้วย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าวจะแปรตามรหัสกรรมในจิตของแต่ละคน

8. ถ้าเกิดจนตรอกไม่รู้จะแก้ปัญหายังไง ให้หยุดคิดหยุดการกระทำนั้น สงบใจ ทำจิตให้สงบโดยสงบให้เข้ากับธรรมชาติชั่วคราว หรือไม่ต้องปรึกษาผู้เป็นกัลยาณมิตร อย่าแก้ปัญหาในขณะที่จิตหลงอารมณ์ เสียอารมณ์ บ้าระห่ำ เพราะจะลงท้ายด้วยการเพิ่มความทุกข์ให้หนักขึ้น

.....

เหนือฟ้ายังมีฟ้า

“

ใหญ่กว่า ความรู้ร่วมกันทุกชนิด คือ กาลามสูตรสิบ
ใหญ่กว่า ความรัก คือ อัมปมัญญา
ใหญ่กว่า ความร้อน คือ การปล่อยวางเป็นธรรมดา
ใหญ่กว่า ความหลง คือ สติ
ใหญ่กว่า ความไม่รู้ คือ สัมปชัญญะ
ใหญ่กว่า ความทุกข์ คือ ความเชื่อ
ใหญ่กว่า ความตั้งมั่น คือ อนิจจัง
ใหญ่กว่า อนิจจัง คือ จิตเต็ม
ใหญ่กว่า จิตเต็ม คือ ความว่าง
ใหญ่กว่า ความว่าง คือ อวิชา
อวิชาจึงเป็นใหญ่ที่สุดของโลกสังขาร

แม่ชี ดร.ไพเราะ ทิพย์ทัศน์

20 กันยายน 2554

”

ภาคผนวก
ต้นเหตุของการเขียนหนังสือธรรมะ

2. “อริยสังขลิตเบห็ลียม” ลำนักพิมพ์เล็ียงเซ็ียง พ.ศ. 2540 หนา 240 หน้า

อริยสังขลิตที่คนไทยมักจะจำได้เจ็นใจว่า นี้คือการตรัสรู้ของพระพุทธรเจ้า
จริง ๆ แล้วอริยสังขลิตมีได้ถึง 10 นัย ทุคนัยดับทุกข์ได้ถึงวิมุตติมรรคทั้งลีน

เมื่ออ่านพบว่ อริยสังขลิตได้ถึงลิตนัยจาก “วิมุตติมรรค” พระอุปติสสะเถระ
แปลเป็นไทยโดยพระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธัมมจิตโต) ข้าพเจ้า
ถึงบางอ้อว่ มีน่การปฏิบัติภาวนาของนักปฏิบัติจึงมีได้หลายนัย เสมือน
ประตูทางเข้าสู่วิมุตติมรรคมีถึงลิตทาง

หนังสือเล่มนี้เป็นการขยายแนวคิดแบบคายเซ็ียงพุทธรว่ด้วย
“อริยสังขลิต” วิเคราะห์ห่ออกเป็นลิตนัย โดยวิเคราะห์ให้เข้ากับหลักการของ
พฤติกรรมศาสตร์ของนักจิตวิทยา

จริง ๆ แล้วหนังสือเล่มนี้เป็นการสังเคราะห์อริยสังขลิตในระดับหลัก
การวิจัยของโลกสากลผู้ที่เป็นนักวิจัยสากลน่าจะตั้งในหลักการ หลัง
เขียนเสร็จแล้ว รู้สึกว่ตนได้นำแก่นแท้ของหลักการวิจัยของโลกมาเปิดเผย
ในแง่ของอริยสังขลิต

เป็นการนำความคิดแบบคายข้อเดียว ว่ด้วยอริยสังขลิตในระดับหลัก
การวิจัยของโลกาภิวัตน์ ผู้ที่เป็นนักวิจัยสากลน่าจะตั้งในหนังสือเล่มนี้

การวิจัยทุกอย่างในโลกมีหลักพื้นฐานเท่าที่แสดงไว้ในอริยสังขลิตเบห็ลียม
เท่านั้น แก่นธรรมของพุทธรธรรมก็มีได้มีหลักการมากมายอะไร แก่นวิชาการ
ของวิทยาศาสตร์ก็มีหลักการที่เสนอได้ง่าย ๆ ตรง ๆ เช่นเดียวกัน ความรู้
ทุกชนิดถ้าเข้าถึงแก่นแท้จะพบกับความเรียบง่ายธรรมดาเท่านั้น

น่าเสียดายที่คนไทยไม่ใส่ใจความมั่งคั่งของการนำเสนอหลักของพุทธธรรมในแนวนี้

คิดว่าถ้าเป็นของจริงแท้ ลัทธิธรรมในหนังสือเล่มนี้จะอยู่ยงคงกระพัน รอคจนคนไทยใจนักวิชาการมองเห็นค่า ไปปรับใช้เพื่อให้พุทธธรรมเป็นประโยชน์สูงสุดของโลก

ของแท้ต้องทนทานการพิสูจน์ได้เสมอ เพราะมีสมบัติเหนือกาลเทศะ นั่นเอง

5. “อิทัปปัจจยตา” อำนาจสูงสุดของธรรมชาติ สำนักพิมพ์ สุภาพใจ พ.ศ. 2546 หน้า 360 หน้า

เมื่อสามารถแยกแนวความคิดแยกกายระหว่างวิทยาศาสตร์และพุทธศาสตร์ออกจากกัน ผลลัพธ์ก็คือ สามารถแยกความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจของศาสตร์ออกจากกันได้ด้วย

วิทยาศาสตร์มองอะไรเป็น “พลังงาน” และแบ่งชนิดของพลังงานเป็นพลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า (รวมพลังนิวเคลียร์) พลังงานความร้อน พลังโน้มถ่วงของโลก สำหรับชีวิตก็เชื่อในพลังงาน เอทีพี เป็นต้น

พุทธศาสตร์มองอะไรเป็น อำนาจของเหตุปัจจัย และแบ่งชนิดของอำนาจนี้เป็นสองประเภทใหญ่ คือ อิทัปปัจจยตา อำนาจที่ผลักดันความเป็นโลกและเหนือโลก (เหนือสมมติบัญญัติ เหนือกาลเทศะ เหนือความเชื่อ ความไม่เชื่อ เหนือความรู้ความไม่รู้) และอำนาจของปัจจุสมุขปาบาทที่ผลักดันปรากฏการณ์ภายในจิตมนุษย์ให้รู้สึกทุกข์และไม่ทุกข์ด้วยอาการต่างๆ

สำหรับข้าพเจ้าแล้วโล่งใจ หลังจากเขียนสำเร็จแล้ว คล้ายสาบปมด้าย
 ยุ่งออกจากจิตไปมาก

อึดตาของข้าพเจ้าที่ชอบนามธรรมยากๆ ได้อาหารโอชารับประทาน
 เรียบร้อย คือ ได้เข้าถึงว่า อิทิปัจจตา เป็นความธรรมดาอย่างนี้ๆ

การอ่อนน้อมถ่อมตนอย่างแท้จริง จึงบังเกิดขึ้น ข้าพเจ้าเริ่มใช้ชีวิต
 แบบธรรมดาติดดิน และรู้สึกถึงความธรรมดา คือ ความยิ่งใหญ่ที่สุด

6. “อนัตตากับชีวิตทันสมัย” สำนักพิมพ์สุขภาพใจ พ.ศ. 2547
 หน้า 304 หน้า

“ผู้ใดเห็นอนัตตา ผู้นั้นเห็นเราตถาคต”

ผู้ใดเห็นเราตถาคต ผู้นั้นเห็นอนัตตา”

ในหนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้านำกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อโลกทัศน์แห่ง
 ความนำสมัยมาวิเคราะห์กับหลักอนัตตาของพระพุทธเจ้า บางคนอ่าน
 แล้วก็เข้าใจอนัตตาแบบจินตมยบัญญัติ สามารถปล่อยวางเรื่องต่างๆ ที่
 ไม่เคยปล่อยวางได้

ในเล่มได้นำเสนอ อนัตตากับวิถีชีวิต อนัตตากับการเดินทาง อนัตตา
 กับการอ่าน การเขียน การกินอาหารเชษฐิม การซื้อของในห้างสรรพ
 สินค้า การบริหารจัดการแบบทันสมัย และอนัตตากับการเซ็นชื่อในพันธ
 สัญญาทุกรูปแบบ

ได้ชี้ชวนให้เห็นความจริงว่า เพราะอนัตตาแท้ๆ กรรมที่เป็นปัจจุบัน
 ธรรมจึงสร้างมีฉันทวิภูฏี ทำให้คนไม่กลัวความทุกข์ กระโจนเข้าหาทุกข์
 ไม่ต่างจากแมงเม่าบินเข้ากองไฟ

7. “คิดให้เป็น เดี่ยวเห็นเอง” สำนักพิมพ์สุภาพใจ พ.ศ. 2548
หน้า 240 หน้า

“เด็ดดอกไม้ดอกเดียว สะเทือนทั่วจักรวาล”

สำนวนเหมือนนกวี อ่านแล้วราวไร้แก่นสาร แท้ที่จริง หมายถึง ทุกสิ่ง
ทุกอย่างเกิดดับในสิ่งมีเอง ภาษาปากเรียกอมตะธรรม หรือ โลกุตระธรรม

นักวิทยาศาสตร์และนักปราชญ์ตะวันออก ต่างเข้าถึงสิ่งมีเอง
แต่ทว่าบัญญัติและใช้ประโยชน์จากสิ่งมีเองคนละแนว

นักปราชญ์ตะวันออก รวมพระพุทเจ้า ต้องการให้พุทธบริษัท
ใช้สิ่งมีเองเป็นที่พึ่งของทุกคน ที่อยู่ในโลกของความผันแปร เพื่อให้อยู่ได้
ในโลกด้วยการถูกโลกที่มแทงน้อยที่สุด

นักวิทยาศาสตร์ใช้สิ่งมีเองสร้างความพอใจให้มนุษย์ในโลก ในรูป
ของโทรศัพท์มือถือที่รวมเครื่องเล่นต่างๆ มากมาย ประโยชน์มีอยู่ แต่ถูก
ใช้น้อย ส่วนมากจะใช้สิ่งมีเองในทางเพิ่มตัณหา และอุปาทาน

ไม่ใช่ความผิดของนักวิทยาศาสตร์ แต่ทว่าเป็นชะตากรรมของโลก
ที่ไม่มีใครเห็นโทษภัยของสิ่งประดิษฐ์เหล่านั้น ตรงตามจริงที่มันเป็น
กลับชักชวนกันพูดในแง่เป็นประโยชน์เท่านั้น

หนังสือเล่มนี้ จึงพยายามเขียนให้ใช้ความคิด และความรู้เชิงกุศล
เพื่อเข้าไปสร้างดุลยภาพแห่งอกุศลที่มนุษย์กำลังตกจมอยู่

สาระภายในเล่ม ชี้ชวนให้สำนึกถึงดุลยภาพของความรู้และความคิด
ในแง่ของวิทยาศาสตร์และพุทธศาสตร์ พยายามจะถ่ายทอดประสบการณ์
มองโลกในแง่พุทธศาสตร์ว่าแตกต่างอย่างไรกับวิทยาศาสตร์

